

Euroopan unionin virallinen lehti

C 177

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

62. vuosikerta

23. toukokuuta 2019

Sisältö

IV Tiedotteet

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDOTTEET

Euroopan komissio

2019/C 177/01	Euron kurssi	1
2019/C 177/02	Komission täytäntöönpanopäätös, annettu 14 päivänä toukokuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklassa tarkoitetun tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskevan hakemuksen julkaisemisesta <i>Euroopan unionin virallisessa lehdessä</i> nimityksen "Banon" (SAN) osalta	2
2019/C 177/03	Komission täytäntöönpanopäätös, annettu 14 päivänä toukokuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklassa tarkoitetun tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskevan hakemuksen julkaisemisesta <i>Euroopan unionin virallisessa lehdessä</i> nimityksen "Beurre d'Isigny" (SAN) osalta	14

EUROOPAN TALOUSALUEESEEN LIITTYVÄT TIEDOTTEET

EFTAn valvontaviranomainen

2019/C 177/04	Kehotus huomautusten esittämiseen valtiontuesta valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti	27
---------------	--	----

FI

V Ilmoitukset

HALLINNOLLISET MENETTELYT

Euroopan henkilöstövalintatoimisto (EPSO)

2019/C 177/05	Ilmoitus avoimesta kilpailusta	55
---------------	--------------------------------------	----

KILPAILUPOLITIIKAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

Euroopan komissio

2019/C 177/06	Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä (Asia M.9323 – RheinEnergie/SPIE/TankE) – Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia ⁽¹⁾	56
2019/C 177/07	Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä (Asia M.9328 – Platinum Equity Group / Multi-Color Corporation) – Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia ⁽¹⁾	58

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti.

IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDOTTEET

EUROOPAN KOMISSIO

Euron kurssi ⁽¹⁾

22. toukokuuta 2019

(2019/C 177/01)

1 euro =

Rahayksikkö	Kurssi	Rahayksikkö	Kurssi		
USD	Yhdysvaltain dollaria	1,1171	CAD	Kanadan dollaria	1,4952
JPY	Japanin jeniä	123,27	HKD	Hongkongin dollaria	8,7692
DKK	Tanskan kruunua	7,4680	NZD	Uuden-Seelannin dollaria	1,7173
GBP	Englannin punttaa	0,88280	SGD	Singaporen dollaria	1,5399
SEK	Ruotsin kruunua	10,7600	KRW	Etelä-Korean wonia	1 329,30
CHF	Sveitsin frangia	1,1252	ZAR	Etelä-Afrikan randia	16,0504
ISK	Islannin kruunua	138,50	CNY	Kiinan jua renminbiä	7,7108
NOK	Norjan kruunua	9,7598	HRK	Kroatian kunaa	7,4260
BGN	Bulgarian leviä	1,9558	IDR	Indonesian rupiaa	16 225,88
CZK	Tšekin korunaa	25,793	MYR	Malesian ringgitiä	4,6756
HUF	Unkarin forinttia	326,54	PHP	Filippiinien pesoa	58,610
PLN	Puolan zlotya	4,3038	RUB	Venäjän ruplaa	71,7625
RON	Romanian leuta	4,7625	THB	Thaimaan bahtia	35,686
TRY	Turkin liiraa	6,8110	BRL	Brasilian realia	4,5163
AUD	Australian dollaria	1,6221	MXN	Meksikon pesoa	21,2345
			INR	Intian rupiaa	77,8600

⁽¹⁾ Lähde: Euroopan keskuspankin ilmoittama viitekurssi.

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS,**annettu 14 päivänä toukokuuta 2019,****Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklassa tarkoitettujen tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskevan hakemuksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä nimityksen ”Banon” (SAN) osalta**

(2019/C 177/02)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatu järjestelmistä 21 päivänä marraskuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012⁽¹⁾ ja erityisesti sen 50 artiklan 2 kohdan a alakohdan yhdessä sen 53 artiklan 2 kohdan kanssa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Ranska on toimittanut asetuksen (EU) N:o 1151/2012 49 artiklan 4 kohdan mukaisesti tuotteen ”Banon” (SAN) tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskevan hakemuksen.
- (2) Komissio on asetuksen (EU) N:o 1151/2012 50 artiklan mukaisesti arvioinut kyseisen hakemuksen ja todennut, että se täyttää mainitussa asetuksessa säädetty edellytykset.
- (3) Jotta vastaväitteitä voitaisiin esittää asetuksen (EU) N:o 1151/2012 51 artiklan mukaisesti, rekisteröidyn nimityksen ”Banon” (SAN) tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskeva komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 668/2014⁽²⁾ 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen hakemus, johon sisältyy muutettu yhtenäinen asiakirja ja asianomaisen tuote-eritelmän julkaisuviite, olisi julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

Ainoa artikla

Rekisteröidyn nimityksen ”Banon” (SAN) tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskeva komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 668/2014 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen hakemus, johon sisältyy muutettu yhtenäinen asiakirja ja asianomaisen tuote-eritelmän julkaisuviite, on tämän päätöksen liitteessä.

Asetuksen (EU) N:o 1151/2012 51 artiklan mukaisesti tämän päätöksen julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa tämän artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua muutosta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 14 päivänä toukokuuta 2019.

Komission puolesta

Phil HOGAN

Komission jäsen

⁽¹⁾ EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1.

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 668/2014, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2014, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatu järjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 soveltamissäännöistä (EUVL L 179, 19.6.2014, s. 36).

LIITE

SUOJATUN ALKUPERÄNIMITYKSEN TAI SUOJATUN MAANTIETEELLISEN MERKINNÄN TUOTE-ERITELMÄN MUUN KUIN VÄHÄISEN MUUTOKSEN HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVA HAKEMUS

Asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen muutoksen hyväksymistä koskeva hakemus

”Banon”

EU-nro: PDO-FR-0290-AM02 – 10.1.2018

SAN (X) SMM ()

1. Hakijaryhmä ja oikeutettu etu

Nimi: Syndicat Interprofessionnel de Défense et de Promotion du Banon

Osoite:

570, Avenue de la libération
04100 MANOSQUE
RANSKA

Puhelin: +33 492874755

Faksi: +33 492727313

Sähköpostiosoite: v.enjalbert@mre-paca.fr

Ryhmä koostuu maidon tuottajista sekä jalostajista ja kypsytäjistä ja sillä on oikeus pyytää muutoksia tuote-eritelämään.

2. Jäsenvaltio tai kolmas maa

Ranska

3. Eritelmän kohta, jota / kohdat, joita muutos koskee

- Tuotteen nimi
- Tuotteen kuvaus
- Maantieteellinen alue
- Alkuperätodisteet
- Tuotantomenetelmä
- Yhteys maantieteelliseen alkuperään
- Merkinnät
- Muu: valvontaelimen ja ryhmän yhteystietojen päivittäminen, kansalliset vaatimukset.

4. Muutoksen/muutosten tyyppi

- Rekisteröidyn SAN:n tai SMM:n tuote-eritelmän muutos, jota ei voida pitää vähäisenä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.
- Rekisteröidyn SAN:n tai SMM:n, jonka yhtenäistä asiakirjaa (tai vastaavaa) ei ole julkaistu, tuote-eritelmän muutos, jota ei voida pitää vähäisenä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.

5. Muutos/muutokset

5.1 Tuotteen nimi

Korvataan kohdassa ”Tuotteen nimi” seuraava määräys:

”Tässä tuote-eritelmässä määritely suojattu alkuperänimitys on ”Banon”.

seuraavasti:

”Banon”

Poistetaan seuraava kohta:

”Banon-juuston nimi on peräisin Alpes-de-Haute-Provencen departementissa, joka on ollut markkina- ja kauppa- paikka keskiajalta saakka, sijaitsevasta Banonin kunnasta.”

SAN-tuotteen nimi katsotaan riittäväksi eritelmän tässä kohdassa.

5.2 Tuotteen kuvaus

Määräys ”Sen kuori on lehtien alta kermankeltainen” korvataan määräyksellä ”Sen kuori on lehtien alta kermankel- tainen tai kullanruskea”.

Mainintaa, joka koskee kuoren väriä lehtien alla, täydennetään ilmauksella ”tai kullanruskea” paremman kuvauksen tarjoamiseksi tuotteesta.

Lisätään kohta seuraavasti:

”Banon-juustolle ovat ominaisia erityisesti vuohista johtuvat eläinperäiset vivahteet, joihin liittyy usein ammoniakkin ja aluskasvillisuuden aromeja, niin että jälkimaku on kevyesti kirpeä. Se on koostumukseltaan samettinen ja suu- tuntumaltaan pehmeä.”.

Nämä täsmennykset perustuvat tuotteen aistinvaraisen arvioinnin komitean toimiin.

Nämä muutokset tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

5.3 Maantieteellinen alue

Kohdassa ”Maantieteellisen alueen rajaus” luettelo maantieteelliseen alueeseen kuuluvista kunnista saatetaan ajan tasalle maantieteellisen alueen tiettyjen kuntien nimien muututtua. Itse maantieteellinen alue ei ole muuttunut.

5.4 Alkuperätodisteet

Velvollisuus pitää rekisteriä ostetun maidon määristä poistetaan maanviljelysalan toimijoiden osalta, sillä kansallisen lainsäädännön perusteella he eivät voi ostaa maitoa. Sitä vastoin se säilytetään muiden kuin maanviljelysalan toimi- joiden osalta.

5.5 Tuotantomenetelmä

— vuohien rotu:

Poistetaan seuraava kohta:

”31. joulukuuta 2013 asti Provencen yleisiin rotuihin Roves ja Alpines sekä näiden rotujen risteytyksistä saatujen lypsykuttujen osuuden on oltava jokaisessa karjassa vähintään 60 prosenttia.”

Kohta

”1. tammikuuta 2014 alkaen Banon-juuston valmistukseen käytetyn maidon on oltava peräisin yksinomaan Pro- vencen yleisiin rotuihin Roves ja Alpines sekä näiden rotujen risteytyksiin kuuluvista lypsykutuista.”

korvataan seuraavasti:

”Banon-juuston valmistukseen käytetyn maidon on oltava peräisin yksinomaan rotuihin Commune Provençale, Roves ja Alpines sekä näiden rotujen risteytyksiin kuuluvista lypsykutuista.”

Eritelmässä olevat määräpäivät poistetaan, sillä ne ovat vanhentuneet.

Nämä määräykset poistetaan myös tiivistelmästä.

— vähimmäislaiduntamisaika ja vähimmäisaika, jonka kuluessa vuohien on saatava tarvitsemansa korsirehu laitumelta:

Kohta

”Vuohien on laidunnettava säännöllisesti vähintään 210 päivää vuodessa.”

korvataan seuraavasti:

”Vuohien on laidunnettava säännöllisesti maantieteellisellä alueella vähintään 210 päivää vuodessa.”

Ilmaus ”maantieteellinen alue” on täsmällisempi kuin ”alue”, ja sen ansiosta voidaan helpottaa valvontaa.

Tämä muutos tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

Määräykset

”Neljän kuukauden ajan vuodessa vuohien on saatava laitumelta pääosa tarvitsemastaan korsirehusta.”

ja

”Vuohien on laidunnettava säännöllisesti maantieteellisellä alueella vähintään 210 päivää vuodessa.”

poistetaan näin ollen kerran.

Vähimmäislaiduntamisaika ja vähimmäisaika, jonka kuluessa vuohien on saatava tarvitsemansa korsirehu laitumelta, jotka mainitaan eritelmässä kaksi kertaa, poistetaan yhdestä kohdasta toiston välttämiseksi.

Nämä muutokset tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

— kaukaluokinnassa annettavan lisärehun määrää koskeva rajoitus:

Virke

”Kaukaluokinnassa annettavan lisärehun määrää on rajoitettu vuotta ja vuorokautta kohti.”

poistetaan, koska tämä virke ei tuo mitään uutta verrattuna eritelmässä rajoituksen osalta jo esitettyihin enimmäisarvoihin.

Tämä muutos tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

— täydennysrehuannos:

Lisätään ilmaus ”tai viljan sivutuotteita”, jotta ei suljettaisi pois rehuseoksia, joiden etiketissä täsmennetään, että niihin sisältyy viljaa tai viljan sivutuotteita.

Tämä muutos tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

— maantieteellisen alueen ulkopuolelta suoritettavia rehun ostoja rajoitetaan:

Virke ”Myös rehun ostoja alueen ulkopuolelta rajoitetaan” poistetaan, koska ilman tavoitearvoa siihen ei sisälly tosiasiallista rajoittavaa tekijää. Maantieteellisen alueen ulkopuolelta suoritettavien rehun ostojen rajoittamisesta määrätään nimittäin voimassa olevan tuote-eritelmän seuraavassa määräyksessä:

”Nimityksen maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevan rehun ja kuivatun sinimailasen määrä on rajoitettu 250 kg:aan karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti vuodessa.”

Tämä muutos poistetaan myös yhtenäisestä asiakirjasta.

— kuivatun sinimailasen päivittäistä antamista koskeva tapa:

Seuraava määräys:

”Kuivatun sinimailasen (alfalfa) määrä saa olla enintään 400 g karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti päivässä vähintään kaksi kertaa annettuna, ja vastaava määrä vuodessa saa olla enintään 60 kg.”

korvataan seuraavasti:

”Kuivatun sinimailasen määräksi on rajoitettu karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti 400 g päivässä ja 60 kg vuodessa.”

Velvollisuus antaa kuivattu sinimailanen kahdessa osassa poistetaan, koska pienten kerta-annosten vuoksi tämä varotoimenpide (joka otettiin käyttöön, koska liian suuren typpimäärän nauttiminen voi aiheuttaa alkaloosin, joka on vakava aineenvaihduntatauti) ei ole perusteltu.

Tämä muutos tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

— kielletyt rehut:

Kohta

”Säilö- ja paalirehun sekä rehukaalien ja muiden sellaisten kasvien tai sementen käyttö, jotka saattavat antaa maidolle ikävän maun, on kielletty.”

korvataan seuraavasti:

”Säilö- ja paalirehun sekä rehukaalien käyttö on kielletty.”

Ilmaus ”ja muiden sellaisten kasvien tai sementen käyttö, jotka saattavat antaa maidolle ikävän maun” ei ole tavoitteensa osalta tarpeeksi täsmällinen, jotta se olisi helposti tarkastettavissa, minkä vuoksi se poistetaan.

Tämä muutos tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

— GMO:ja koskevan kiellon sisällyttäminen:

Lisätään kohta seuraavasti:

”Eläinten ruokinnassa sallitaan ainoastaan geneettisesti muuntelemattomat kasvituotteet, niiden sivutuotteet ja täydennysrehut. Muunto geenisten kasvien istuttaminen on kiellettyä SAN-tuotteen ”Banon” valmistukseen tarkoitettua maitoa tuottavien tilojen kaikilla viljelyaloilla. Kielto koskee kaikkia kasvilajeja, joita voidaan käyttää tilan maidontuotantoeläinten rehuna, ja kaikkia lajeja, jotka voisivat saastuttaa kyseiset rehuksvit.”

Tämän määräyksen ansiosta voidaan yhtäältä säilyttää rehun perinteiset ominaispiirteet ja toisaalta eläinten ruokinnan perinteiset käytänteet.

Tämä määräys lisätään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

— rehun alkuperä:

Lisätään yhtenäiseen asiakirjaan kohta seuraavasti: ”Rehujen alkuperän osalta on todettava, että maantieteellisen alueen luontoon liittyvien tekijöiden vuoksi väkirehun tuotanto on hankalaa ja nurmirehun tuotanto on rajallista. Koska väkirehun alkuperää ei ole täsmennetty, se saattaa olla peräisin maantieteellisen alueen ulkopuolelta. Perusravinnon on oltava pääosin peräisin maantieteelliseltä alueelta, mutta vuoille voidaan antaa maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevaa kuivattua heinää. Väkirehun määrän rajoittaminen ja kuivatun heinän, joka voi olla peräisin maantieteellisen alueen ulkopuolelta, määrän rajoittaminen merkitsevät sitä, että suurin osa rehusta on peräisin maantieteelliseltä alueelta. Maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevat määrät vuohta kohti vuodessa saavat olla enintään seuraavat:

— 250 kg tuoretta nurmirehua ja kuivattua sinimailasta, toisin sanoen noin 213 kg kuiva-ainetta (190 kg nurmirehua, josta keskimäärin 84 prosenttia on kuiva-ainetta, vastaava määrä kuiva-ainetta on 160 kg, ja 60 kg kuivattua sinimailasta, josta keskimäärin 89 prosenttia on kuiva-ainetta, vastaava määrä kuiva-ainetta on 53 kg),

— 250 kg maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevaa väkirehua kuiva-aineena (vastaa 270 kg:aa raaka-ainetta) vuohta kohti vuodessa.

Jos katsotaan, että vuohi syö rehua keskimäärin 1 100 kg vuodessa, maantieteelliseltä alueelta peräisin olevan rehun osuus on näin ollen vähintään 58 prosenttia (kuiva-aineena).”

Tämän yhtenäiseen asiakirjaan tehtävän lisäyksen avulla voidaan osoittaa, että vuohien rehu on pääosin peräisin maantieteelliseltä alueelta. Rehu ei voi olla kokonaisuudessaan peräisin kyseiseltä alueelta kohdassa ”Yhteys maantieteelliseen alueeseen” kuvailtujen luonnon tekijöiden vuoksi.

— juoksetuslämpötila ja -aika:

Korvataan kohta

”Kaikki fysikaalinen tai kemiallinen käsittely on kielletty lukuun ottamatta suodattamista, jonka tarkoituksena on poistaa makroskooppiset epäpuhtaudet, jäädytystä positiivisessa lämpötilassa maidon säilyttämiseksi ja lämmittämistä enintään 35 °C:een ennen juoksetteen lisäämistä.”

seuraavasti:

”Kaikki fysikaalinen tai kemiallinen käsittely on kielletty lukuun ottamatta suodattamista, jonka tarkoituksena on poistaa makroskooppiset epäpuhtaudet, jäädytystä positiivisessa lämpötilassa maidon säilyttämiseksi ja lämmittämistä ennen juoksetteen lisäämistä.”

Koska juoksetuslämpötilan vaihteluväli on tiukasti määritelty rekisteröidyssä eritelmässä 28. marraskuuta 2013 annetun asetuksen (EU) N:o 1211/2013 mukaisesti (29–35 °C) ja koska käytettävä maito on vuohen raakamaitoa, lämmityslämpötilan välikäsite poistetaan tarpeettomana: kyseessä on maidon lämmittäminen (jo määritellyssä lämpötilassa suoritettavaa) juoksetusvaihetta varten.

Korvataan määräys

”Maitotuotteiden valmistuksessa juoksete lisätään enintään neljä tuntia sen jälkeen, kun viimeiseksi lypetty maito on kerätty.”

seuraavasti:

”Maitotuotteiden valmistuksessa juoksete lisätään enintään 18 tuntia sen jälkeen, kun maito on saapunut juustomeijerille, ja ennen päivän viimeisen lypsyn keruuta seuraavan päivän keskipäivää.”

Maitotuotteiden valmistuksessa noudatettavaa juoksetusaikaa muutetaan, jotta yritykset voivat mukauttaa järjestelmänsä ottaakseen huomioon maidon keruun keston ja sen, että maitoa käytetään kunkin juoksetuksen yhteydessä pienempi määrä. Nykyisessä keruujärjestelmässä maitoa kerätään yöaikaan. Päivän viimeisen lypsyn maito kerätään noin klo 2.30 ja juoksetetaan kokonaisuudessaan suurella altaalla (1 000 litraa) jo klo 6.30 alkaen. Asianomaisten karjankasvattajien lukumäärän vähentymisen ja pienten maitomäärien vuoksi on toivottavaa, että yötyötä rajoitetaan ja että sallitaan maidon juoksetus klo 8 alkaen pieninä määrinä (80 litran altaat), mikä voi pitkittää toimenpiteitä keskipäivään asti.

— vaihe, jossa juusto asetetaan muotteihin

Korvataan kohta

”Muotteihin asettaminen tapahtuu heti heran erottamisen jälkeen. Juusto asetetaan muotteihin käsin. Jakelijan ja moniosaisen muotin käyttö sallitaan. Muottien mekaaninen täyttö on kielletty.”

seuraavasti:

”Muotteihin asettaminen tapahtuu heti heran erottamisen jälkeen. Juusto asetetaan muotteihin käsin. Jakelijan ja moniosaisen muottien käyttö yhdessä muotituksen mekaanisen apuvälineen (altaan nostimen, kuljettimen) kanssa sallitaan. Muottien täysin mekaaninen täyttö on kielletty; juoksetteella aikaansaadun juustouman asettaminen moniosaisiin muotteihin edellyttää ihmistyövoiman käyttöä.”

Jotta toimijat voisivat mukautua uusiin tekniikoihin, kyseisessä kohdassa täsmennetään, että mekaaninen avustaminen (altaan nostin, kuljetin) sallitaan vaiheessa, jossa juusto asetetaan muotteihin, mutta että juustouman asettaminen muotteihin edellyttää ihmistyövoiman käyttöä ja muottien täysin mekaaninen täyttö on kielletty.

— vaihe, jossa suoritetaan valutus ja muotista poistaminen

Korvataan kohta

”Valutus suoritetaan vähintään 20 °C:n lämpötilassa. Muotista poistaminen tapahtuu 24–48 tunnin kuluttua siitä, kun juustomassa on laitettu muottiin.”

seuraavasti:

”Valutus suoritetaan vähintään 20 °C:n lämpötilassa 18–48 tunnin ajan alkaen siitä, kun juustomassa on laitettu muottiin. Muotista poistaminen tapahtuu vasta kyseisen vaiheen päätyttyä. Tämän jälkeen juustot kuivatetaan vähintään 13 °C:ssa vähintään 24 tuntia.”

Toimijoiden toiminnan ohjaamiseksi lisätään vielä kunkin työvaiheen kesto (valutus 18–48 tuntia, kuivatus vähintään 24 tuntia) ja kuivatuslämpötila (vähintään 13 °C), alan ammattikäytännön mukaisesti.

— suolausaika

Suolausaika poistetaan, jotta toimijat voisivat mukauttaa sitä käytetyn suolaveden suolapitoisuuden mukaan saman tuloksen aikaansaamiseksi.

— kypsytysvaihe

Korvataan kohta

”Juoksettamisen jälkeen suoritettavan kypsytyksen, jonka kesto on vähintään 15 päivää, on tapahduttava maantieteellisellä alueella, ja se on kaksivaiheinen:

- Ennen juuston käärimistä lehtiin paljasta tomme-juustoa kypsytetään 5–10 päivää juoksettamisen jälkeen vähintään 8 °C:ssa. Tämän vaiheen päättyessä juuston pinnan on oltava tasaisen hyvin kehittyneen mikrobikasvuston ja ohuen kermanvalkoisen kuoren peittämä, ja juuston on oltava sisältä notkeaa.
- Juuston lehtiin käärimisen jälkeen juustoa kypsytetään vähintään 10 päivää lehtiin käärittynä 8–14 °C:ssa. Kosteuspitoisuuden on oltava yli 80 prosenttia.”

seuraavasti:

”Juoksettamisen jälkeen suoritettava kypsytyks, jonka kesto on vähintään 15 päivää, on kaksivaiheinen:

- Ennen juuston käärimistä lehtiin paljasta tomme-juustoa kypsytetään 5–10 päivää juoksettamisen jälkeen vähintään 8 °C:ssa. Tämän vaiheen päättyessä juuston pinnan on oltava tasaisen, hyvin kehittyneen mikrobikasvuston peittämä,
- Juuston lehtiin käärimisen jälkeen juustoa kypsytetään vähintään 10 päivää lehtiin käärittynä 8–14 °C:ssa. Tämän vaiheen päättyessä juuston kuori on kermankeltainen tai kullanuskea. Kosteuspitoisuuden on oltava yli 80 prosenttia.”

Viittaus maantieteelliseen alueeseen on poistettu, koska se on tarpeeton eritelmän tässä kohdassa. Kuoren kuvaus on siirretty kypsytysvaiheen parametrien kuvauksen jälkeen ja yhdenmukaistettu tuotteen kuvausta koskevan kohdan kanssa. Juustomassan kuvaus poistetaan, koska tätä kriteeriä, joka edellyttää juuston leikkaamista, ei tarkisteta tässä vaiheessa.

Korvataan kohta

”Juustot voidaan kastaa viinistä tai rypälesakasta valmistettuun viinaan ennen lehtiin käärimistä”.

seuraavasti:

”Juustot voidaan kastaa viinistä tai rypälesakasta valmistettuun viinaan tai ne voidaan sumuttaa sellaisella ennen lehtiin käärimistä.”

Käytännön, jonka mukaan juusto kastetaan viinistä tai rypälesakasta valmistettuun viinaan, ohkeen on lisätty käytäntö, jonka mukaan juusto sumutetaan viinistä tai rypälesakasta valmistetulla viinalla; näillä kahdella menetelmällä saadaan vertailukelpoiset tulokset.

5.6 Yhteys maantieteelliseen alkuperään

Kohta ”Tiedot, joista selviää yhteys maantieteelliseen alueeseen” on laadittu kokonaan uudelleen, jotta Banon-juuston yhteys maantieteelliseen alueeseen tuotaisiin selkeämmin esiin ilman, että yhteys muuttuu sisällöltään ja ilman, että tietoja poistetaan. Näin tuodaan esiin erityisesti yhteys maantieteelliseen alueeseen, joka Välimeren ilmastosta soveltuu hyvin vuohenkasvatukseen ja luonnonlaiduntamiseen, sekä Banon-juuston valmistamisen ja kypsyttämisen edellyttämä erityinen taitotieto.

Ensimmäisessä kohdassa kuvataan ”Maantieteellisen alueen erityisyyttä” ja toistetaan maantieteellisen alueen luontoon liittyvät ja inhimilliset tekijät korostaen vuohenkasvatuksen ja juustonvalmistuksen erityistä taitotietoa.

Toisessa kohdassa kuvaillaan ”Tuotteen erityisyyttä” korostaen joitakin tuotteen kuvaukseen sisällytettyjä seikkoja.

Lopuksi viimeisessä kohdassa selitetään ”Syy-yhteyttä”, toisin sanoen luonnon ja inhimillisten tekijöiden ja tuotteen välistä vuorovaikutusta.

SAN:n tuote-eritelmässä oleva kuvaus yhteydestä maantieteelliseen alkuperään toistetaan kokonaisuudessaan yhtenäisen asiakirjan 5 kohdassa.

5.7 Merkinnät

Kohdassa ”Merkintöjä koskevat erityistiedot” juustoihin liittyvä ilmaus ”d’appellation” (alkuperänimitys) poistetaan, koska kyseinen kohta ja laajemmin tämä tuote-eritelmä koskevat ainoastaan alkuperänimityksen saaneita juustoja; kyseessä on näin ollen tarpeeton ilmaus.

Tämä muutos tehdään myös yhtenäiseen asiakirjaan.

5.8 Muut muutokset

Kohdassa ”Hakijaryhmä” ryhmän yhteystiedot saatetaan ajan tasalle.

Kohdassa ”Valvontaelinten viitetiedot” virallisten elinten nimi ja yhteystiedot päivitetään. Kyseisessä kohdassa mainitaan Ranskan toimivaltaisten valvontaviranomaisten yhteystiedot: Institut national de la qualité et de l’origine (laatumerkeistä ja alkuperänimityksistä vastaava virasto, INAO) ja Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (kilpailu-, kuluttaja- ja petostentorjuntavirasto, DGCCRF). Lisätään maininta siitä, että varmennuslaitoksen nimi ja yhteystiedot ovat saatavilla INAO:n verkkosivustolla ja Euroopan komission tietokannassa.

Taulukko, jossa esitetään tärkeimmät tarkastettavat kohdat, saatetaan ajan tasalle tehdyn muutoksen (enimmäislämpötilan poistaminen) huomioon ottamiseksi, ja lisätään voimassa olevan tuote-eritelmän mukaisesti yksi tarkastettava pääkohta, joka koskee maidon laatua (täysrasvainen raakamaito, toisin sanoen maito, jonka valkuais- ja rasvapitoisuutta ei ole vakioitu).

YHTENÄINEN ASIAKIRJA

”Banon”

EU-nro: PDO-FR-0290-AM02 – 10.1.2018

SAN (X) SMM ()

1. Nimi tai nimet

”Banon”

2. Jäsenvaltio tai kolmas maa

Ranska

3. Maataloustuotteen tai elintarvikkeen kuvaus

3.1 Tuotelaji

Luokka 1.3. Juusto

3.2 Kuvaus 1 kohdassa nimetystä tuotteesta

Banon on täysrasvaiseista vuohen raakamaidosta valmistettu pehmeä juusto. Se valmistetaan nopealla hyytymisellä (juoksetteella aikaansaatu juustouma). Kypsytetty juusto kääritään luonnollisiin jalokastanjan ruskeisiin lehtiin (eli peitetään kokonaisuudessaan niillä) ja sidotaan säteittäin 6–12 kertaa luonnonraffianiinestä tehdyllä nauhalla.

Vähintään 15 kypsytyspäivän jälkeen, joista 10 lehtiin käärittynä, Banon on massaltaan tasalaatuinen, kermamainen, samettinen ja notkea. Sen kuori on lehtien alta kermankeltainen tai kullanuskea. Banon-juustolle ovat ominaisia erityisesti vuohesta johtuvat eläinperäiset makuvivahteet, joihin liittyy usein ammoniakin ja aluskasvillisuuden aromeja, niin että jälkimaku on kevyesti kirpeä. Se on koostumukseltaan samettinen ja suutuntumaltaan pehmeä. Juuston halkaisija lehtineen on 75–85 mm, korkeus 20–30 mm ja nettopaino ilman lehtiä kypsytyksajan jälkeen 90–110 g.

Juustossa on oltava kuivauksen jälkeen vähintään 40 g kuiva-ainetta ja 40 g rasvaa 100:aa juustogrammaa kohti.

3.3 Rehu (vain eläinperäiset tuotteet) ja raaka-aineet (vain jalostetut tuotteet)

Vuohien perusravinnon on oltava pääosin peräisin maantieteelliseltä alueelta. Se koostuu yksinomaan nurmi- ja/tai vapaasta luonnonlaiduntamisesta sekä palko- ja/tai heinäkasveista ja/tai luonnonvaraisista kasveista saadusta, asianmukaisesti säilötystä kuivatusta rehusta.

Heti kun sääolot ja kasvillisuuden kasvuvaihe sallivat, vuohet on laskettava nurmilaitumelle ja/tai vapaalle luonnonlaitumelle. Niiden on laidunnettava säännöllisesti vähintään 210 päivää vuodessa.

Ne laiduntavat

- luonnonlaitumilla, joilla kasvaa luonnonvaraisia yksi- tai monivuotisia puita, pensaita ja heinäkasvilajeja;
- pysyvillä laitumilla, joilla kasvaa kotoperäisiä kasvilajeja;
- lyhytikäisillä laitumilla, joilla kasvaa heinä- ja palkokasveja ja sekalaisia lajeja.

Neljän kuukauden ajan vuodessa vuohien on saatava laitumelta pääosa tarvitsemastaan korsirehusta.

Ajanjaksolla, jolla karkearehuannoksen on koostuttava pääosin laiduntamisesta, kuivatun heinän määrä saa olla enintään 1,25 kg päivässä karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti.

Kuivatun heinän kokonaismäärä rehussa saa olla enintään 600 kg vuodessa karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti.

Tuoreen nurmirehun antaminen kaukaloruokintana sallitaan ainoastaan 30 ei-peräkkäisenä päivänä vuodessa.

Täydennysrehun määräksi on rajoitettu karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti 800 g päivässä ja 270 kg vuodessa.

Vuotuisen täydennysrehuannoksen on sisällettävä vähintään 60 prosenttia viljaa tai viljan sivutuotteita. Kuivatun sinimailasen määräksi on rajoitettu karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti 400 g päivässä ja 60 kg vuodessa.

Nimityksen maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevan rehun ja kuivatun sinimailasen määrä on rajoitettu 250 kg:aan karjaan kuuluvaa täysikasvuista vuohta kohti vuodessa.

Säilö- ja paalirehun sekä rehukaalien käyttö on kielletty.

Eläinten ruokinnassa sallitaan ainoastaan geneettisesti muuntelemattomat kasvituotteet, niiden sivutuotteet ja täydennysrehut. Muunto geenisten kasvien istuttaminen on kiellettyä SAN-tuotteen ”Banon” valmistukseen tarkoitettua maitoa tuottavien tilojen kaikilla viljelyaloilla. Kielto koskee kaikkia kasvilajeja, joita voidaan käyttää tilan maidontuotantoeläinten rehuna, ja kaikkia lajeja, jotka voisivat saastuttaa kyseiset rehukasvit.

Tilalla vuohtakatraan ravinnoksi tarkoitetun tosiasiallisen rehualan on oltava vähintään 1 hehtaari luonnonniittyä ja/tai viljeltyä laidunta kahdeksaa vuohta kohti ja 1 hehtaari vapaata kasvatusalaa kahta vuohta kohti.

Rehujen alkuperän osalta on todettava, että maantieteellisen alueen luonnon tekijöiden vuoksi väkirehun tuotanto on hankalaa ja nurmirehun tuotanto on rajallista. Koska väkirehun alkuperää ei ole täsmennetty, se saattaa olla peräisin maantieteellisen alueen ulkopuolelta. Perusravinnon on oltava pääosin peräisin maantieteelliseltä alueelta, mutta vuohtille voidaan antaa maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevaa kuivatua heinää.

Väkirehun määrän rajoittaminen ja kuivatun heinän, joka voi olla peräisin maantieteellisen alueen ulkopuolelta, määrän rajoittaminen merkitsevät sitä, että suurin osa rehusta on peräisin maantieteelliseltä alueelta.

Maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevat määrät vuohta kohti vuodessa saavat olla enintään seuraavat:

- 250 kg tuoretta nurmirehua ja kuivattua sinimailasta, toisin sanoen noin 213 kg kuiva-ainetta (190 kg nurmirehua, josta keskimäärin 84 prosenttia on kuiva-ainetta, vastaava määrä kuiva-ainetta on 160 kg, ja 60 kg kuivattua sinimailasta, josta keskimäärin 89 prosenttia on kuiva-ainetta, vastaava määrä kuiva-ainetta on 53 kg),
- 250 kg maantieteellisen alueen ulkopuolelta peräisin olevaa väkirehua kuiva-aineena (vastaa 270 kg:aa raaka-ainetta) vuohta kohti vuodessa.

Jos katsotaan, että vuohi syö keskimäärin 1 100 kg vuodessa, maantieteelliseltä alueelta peräisin olevan rehun osuus on näin ollen vähintään 58 prosenttia (kuiva-aineena).

3.4 Erityiset tuotantovaiheet, joiden on tapahduttava yksilöidyllä maantieteellisellä alueella

Maito on tuotettava ja juustot on valmistettava ja kypsytettävä 4 kohdassa yksilöidyllä maantieteellisellä alueella.

3.5 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, viipalointia, raastamista ja pakkaamista koskevat erityiset säännöt

—

3.6 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, merkintöjä koskevat erityiset säännöt

Jokaisessa kaupan pidettävässä juustossa on oltava oma etikettinsä, johon on merkitty alkuperänimityksen nimi kirjainkokoolla, joka on vähintään yhtä suuri kuin kaikissa muissa etiketissä olevissa merkinnöissä.

EU:n SAN-tunnus on merkittävä kaikkien sellaisten juustojen etiketteihin, joilla on lupa käyttää suojattua alkuperänimitystä "Banon".

Nimeä "Banon" on ehdottomasti käytettävä laskuissa ja muissa kaupallisissa asiakirjoissa.

4. Maantieteellisen alueen tarkka raja

Maantieteellinen alue käsittää seuraavat kunnat:

Alpes-de-Haute-Provencen departementti (04)

Seuraavat kunnat kokonaisuudessaan: Aiglun, Allemagne-en-Provence, Archail, Aubenas-les-Alpes, Aubignosc, Banon, Barras, Beaujeu, Bevons, Beynes, Bras-d'Asse, Brunet, Céreste, Champtercier, Châteaufort, Châteauneuf-Miravail, Châteauneuf-Val-Saint-Donat, Châteauredon, Clamensane, Cruis, Curel, Dauphin, Digne-les-Bains, Draix, Entrepierres, Entrevennes, Esparron-de-Verdon, Estoublon, Fontienne, Forcalquier, Hautes-Duyes, La Javie, La Motte-du-Caire, Lardiers, La Rochegiron, Le Brusquet, Le Castellard-Mélan, Le Castellet, Le Chauffaut-Saint-Jurson, L'Escale, Les Omergues, L'Hospitalet, Limans, Malijai, Mallefougasse-Augès, Mallemoisson, Mane, Marcoux, Mézel, Mirabeau, Montagnac-Montpezat, Montfuron, Montjustin, Montlaux, Montsalier, Moustiers-Sainte-Marie, Nibles, Niozelles, Noyers-sur-Jabron, Ongles, Oppedette, Peipin, Pierrerie, Pierrevet, Puimichel, Puimoisson, Quinson, Redortiers, Reillanne, Revest-des-Brousses, Revest-du-Bion, Revest-Saint-Martin, Riez, Roumoules, Sainte-Croix-à-Lauze, Sainte-Croix-du-Verdon, Saint-Étienne-les-Orgues, Saint-Jeannet, Saint-Julien-d'Asse, Saint-Jurs, Saint-Laurent-du-Verdon, Saint-Maime, Saint-Martin-de-Brômes, Saint-Martin-les-Eaux, Saint-Michel-l'Observatoire, Saint-Vincent-sur-Jabron, Salignac, Saumane, Sigonce, Simiane-la-Rotonde, Sisteron, Sourribes, Thoard, Vachères, Valbelle, Valernes, Villemus, Volonne.

Kunnat, jotka kuuluvat vain osittain maantieteelliseen alueeseen: Château-Arnoux-Saint-Auban, Ganagobie, Gréoux-les-Bains, La Brillanne, Les Mées, Lurs, Manosque, Montfort, Oraison, Peyruis, Valensole, Villeneuve, Volx;

näiden kuntien osalta maantieteelliseen alueeseen kuuluvien osien rajat on merkitty kyseisten kuntien kunnanvirastolle toimitettuihin karttoihin.

Hautes-Alpesin departementti (05)

Barret-sur-Méouge, Bruis, Chanousse, Val Buëch-Méouge (Châteauneuf-de-Chabren entisen kunnan alueen osalta), Éourres, Étoile-Saint-Cyrice, Garde-Colombe, La Pierre, Laragne-Montéglin, Le Bersac, L'Épine, Méreuil, Montclus, Montjay, Montmorin, Montrond, Moydans, Nossage-et-Bénévent, Orpierre, Ribeyret, Rosans, Saint-André-de-Rosans, Sainte-Colombe, Sainte-Marie, Saint-Pierre-Avez, Saléon, Salérans, Serres, Sigottier, Sorbiers, Trescléoux.

Drômen departementti (26)

Aulan, Ballons, Barret-de-Lioure, Eygalayes, Ferrassières, Izon-la-Bruisse, Laborel, Lachau, La Rochette-du-Buis, Mévouillon, Montauban-sur-l'Ouvèze, Montbrun-les-Bains, Montfroc, Montguers, Reilhanette, Rioms, Saint-Auban-sur-l'Ouvèze, Séderon, Vers-sur-Méouge, Villebois-les-Pins, Villefranche-le-Château.

Vauclusen departementti (84)

Aurel, Auribeau, Buoux, Castellet, Gignac, Lagarde-d'Apt, Monieux, Saignon, Saint-Christol, Saint-Martin-de-Castillon, Saint-Trinit, Sault, Sivergues, Viens.

5. **Yhteys maantieteelliseen alueeseen**

Banon-juusto on alun perin lähtöisin samannimisen kunnan ympärillä sijaitsevalta Haute-Provencen alueelta. Se on keskikorkeaa kuivaa vuoristoaluetta, jonka maisema muodostuu kukkuloista ja ylätasangoista, ja siellä vallitsee Välimeren ilmasto.

Alueelle on ominaista veden vähäinen saatavuus. Pohjavesi on hyvin syvällä, ja pintavesi riippuu satunnaisista ja erittäin epäsäännöllisistä sateista, jotka ajoittuvat pääasiassa syksyyn ja kevääseen. Kesäisin vettä on hyvin niukasti.

Alueen maaperä on erittäin karua. Se muodostuu pääosin vettä läpäisevästä kalkkikivestä ja imee itseensä helposti sataneen veden.

Kasvillisuudessa vaihtelevat harvakasvuiset metsiköt, joissa esiintyy aleponmäntyä, tammea, värihernetta, puksi-puuta ja aromikasveja, vesakkoa ja pensaikkoa kasvavat nummet ja keskikorkean ylängön kuivan, aurinkoisen ja talvisin usein melko viileän Välimeren ilmaston ankariin olosuhteisiin sopeutuneet viljelykasvit. Ympäristö tarjoaa suotuisat puitteet vuohien luonnonlaiduntamiselle.

Alueen ympäristöolojen vuoksi sen elinkeinoelämässä korostuvat laiduntaminen ja heikkosatoiset viljelykasvit.

Vuohien ruokinnan perustana ovat laitumet ja muut rehualat. Kasvattajat ovat kehittäneet erityisen tuotantojärjestelmän, jossa hyödynnetään luonnon vuohenkasvatukselle tarjoamia monipuolisia resursseja. Laiduntamisessa yhdistyvät luonnonniityt, metsät ja tyypeä sisältävät palkokasvit. Useimmat kasvattajat paimentavat vuohiaan, jolloin he voivat laitumella tarjolla olevan rehun määrän ja vuodenaikojen mukaan täydentää eläinten rehunsaantia antamalla niiden laiduntaa niityillä, joilla viljellään esparsettia tai sinimailasta.

Provence kuuluu juoksettamalla valmistettujen juustojen alueeseen toisin kuin Pohjois-Ranska, jossa käytetään enemmän maitohappokäymiseen perustuvaa menetelmää (hidas n. 24 tuntia kestävä hyytyminen). Jo 1400-luvulla kuningas René Anjoulaiselle tarjottiin tällaisia pieniä pehmeitä juustoja (présurs); viittaus juoksetteeseen (présure) on ilmeisen selvä.

Provencessa perinteisesti käytetyissä muoteissa oli suuret reiät, mikä osoittaa, että juustouma oli saatu juoksettamalla (maitohappokäymisellä saatu juustouma valuisi pois tällaisista muoteista).

Tyypillisellä tavalla kääriä Banon-juusto lehtiin on kaksi tavoitetta. Se vaikuttaa sekä juuston säilymiseen että sen valmistukseen parantamalla toisaalta sen säilyvyyttä ja toisaalta sen laatua.

Jalostettaessa tuote kääritään jalokastanjan lehtiin. Tämä tekee tomme-tyyppisestä juustosta Banon-juuston. Lehdet eristävät ilmaa ja toimivat apuaineena, jonka ansiosta juuston aromaattiset erityisominaisuudet pääsevät kehittymään.

Vaikka juustoon voidaan yhdistää monia kasviperäisiä aineksia (viiniköynnös, jalokastanja, plataani, saksanpähkinä jne.), nimenomaan jalokastanjan lehtien käyttö on vakiintunut niiden rakenteen kestävyuden ja niiden sisältämän tanniinin vuoksi.

Banon-juuston historia alkoi 1800-luvulla. Koska maaperän viljelyominaisuudet ovat heikot, talonpojat pyrkivät hyödyntämään mahdollisimman hyvin ympäristön tarjoamat niukat luonnonvarat. Muutamilla olosuhteiltaan suotuisilla aloilla harjoitettiin sekalaista kotitarveviljelyä, ja metsien ja nummien luonnosta haettiin puuta, riistaa, sienä, marjoja ja hedelmiä, tryffeleitä ja laventelia. Sikojen ja kanojen lisäksi jokaisella perheellä oli myös vähän lampaita ja vuohia. Nämä eläimet täydensivät hyvin toisiaan niin laiduntamisessa käyttämällä hyväkseen nummien ja niitä reunustavien metsiköiden aluskasvillisuutta kuin taloudellisesti. Lampaita käytettiin lihantuotantoon, ja vuohista, "köyhän lehmistä", saatiin maitoa, jota käytettiin sekä perheen ravinnoksi että juustojen valmistukseen, mikä oli ainoa keino säilyttää pidempään sen ravintoarvo.

Juustoja valmistettiin aluksi omaan käyttöön, ja ylimääräiset juustot toimitettiin myytäväksi paikallisilla markkinoilla.

Lure-vuorten ja Albionin tasangon muodostaman alueen maantieteellisessä keskiössä ja tärkeiden kulkureittien risteyskohdassa sijaitseva Banon, kantonin hallinnollinen keskus, oli myös merkittävä juustomarkkinapaikka.

Lehtiin kääritty vuohenjuusto yhdistetään Banoniin ensimmäisen kerran Marius Morardin teoksessa "Cuisinière provençale" vuodelta 1886.

Toisen maailmansodan jälkeen juustonvalmistusmenetelmät kehittyivät vähitellen. Vuohenkasvatuksessa erikoistuttiin ja siirryttiin pois kotitarvevalmistuksesta. Kun aikaisemmin juustoja tuotettiin oman perheen tarpeisiin ja ainoastaan ylimääräiset juustot myytiin, nyttemmin juustoja tuotetaan ensisijaisesti myyntiin ja vain ylijäämä käytetään omiin tarpeisiin.

MARIOTTININ tutkimuksen "A la Recherche d'un fromage: le Banon éléments d'histoire et d'ethnologie" mukaan Banonin juustouma on aina saatu juoksettamalla, ja se on edelleen yksi harvoista tällä menetelmällä valmistetuista juustoista.

Banon on täysrasvaisesta vuohen raakamaidosta valmistettu pehmeä juusto. Se valmistetaan nopealla hyytymisellä (juoksetteella aikaansaatu tai pehmeä juustouma). Kypsytetty juusto kääritään luonnollisiin jalokastanjan ruskeisiin lehtiin (eli peitetään kokonaisuudessaan niillä) ja sidotaan säteittäin 6–12 kertaa luonnonraffianiinestä tehdyllä nauhalla.

Banon-juustolle ovat ominaisia

- lehtien alta kermankeltainen tai kullanuskea kuori;
- samettinen ja suutuntumaltaan pehmeä koostumus.
- erityisesti vuohista johtuvat eläinperäiset vivahteet, joihin liittyy usein ammoniakkin ja aluskasvillisuuden aromeja, niin että jälkimaku on kevyesti kirpeä.

Maantieteellisellä alueella tuntuu Välimeren ilmaston vaikutus. Maaperä on karua ja muodostuu pääosin kalkkikivestä, joka esiintyy usein aivan pinnassa ja jonka vedenpidätyskyky on hyvin heikko. Näistä tekijöistä johtuen kasvillisuus on usein pensaikkomaista ja muodostuu piikkiherneestä, orapihlajasta, oratuomesta, kistuksesta, katajasta, laventelistä, kyntelistä, timjamista ja muista yrttikasveista sekä jalokastanjasta. Ympäristö soveltuu erinomaisesti vuohenkasvatukseen ja luonnonlaiduntamiseen.

Pehmeän juustouman käyttöön liittyvä menetelmä johtuu ilmasto-olosuhteista (ympäröivän ilman korkea lämpötila ja kuivuus). Maidon jäädyttäminen ja pitäminen alhaisessa lämpötilassa ilman erityistä tekniikkaa, jotta maitohappoentsyymit saisivat vaikuttaa, olisi itse asiassa mahdotonta tällä alueella aiheuttamatta vaaraa maidon hapantumisesta. Sen vuoksi maidon muuttaminen juustoumaksi, toisin sanoen sen hyytyminen, on saatava aikaan käyttämällä juoksetetta.

Juustojen kääriminen lehtiin mahdollisti saatavuuden koko vuoden ajan, ja sen avulla selvittiin etenkin talvikaudesta, jolloin vuohista ei saatu maitoa.

Banon on syntynyt kaikkien seuraavien tekijöiden yhteisvaikutuksesta: laajaperäiseen vuohenkasvatukseen soveltuva karu ympäristö, jota ihminen on osannut hyödyntää, sekä kuuma ja kuiva ilmasto, joka on luonnollisella tavalla johtanut juustouman saamiseen juoksetteen avulla ja juustojen käärimiseen lehtiin niiden säilyvyysajan pidentämiseksi.

Eritelmän julkaisutiedot

(Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 668/2014 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta)

https://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/document_administratif-3ab11b39-00cf-48f7-a2b3-ac5e71b90836

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS,**annettu 14 päivänä toukokuuta 2019,****Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklassa tarkoitettujen tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskevan hakemuksen julkaisemisesta Euroopan unionin virallisessa lehdessä nimityksen ”Beurre d’Isigny” (SAN) osalta**

(2019/C 177/03)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 21 päivänä marraskuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012⁽¹⁾ ja erityisesti sen 50 artiklan 2 kohdan a alakohdan yhdessä sen 53 artiklan 2 kohdan kanssa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Ranska on toimittanut asetuksen (EU) N:o 1151/2012 49 artiklan 4 kohdan mukaisesti tuotteen ”Beurre d’Isigny” (SAN) tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskevan hakemuksen.
- (2) Komissio on asetuksen (EU) N:o 1151/2012 50 artiklan mukaisesti arvioinut kyseisen hakemuksen ja todennut, että se täyttää mainitussa asetuksessa säädettyt edellytykset.
- (3) Jotta vastaväitteitä voitaisiin esittää asetuksen (EU) N:o 1151/2012 51 artiklan mukaisesti, rekisteröidyn nimityksen ”Beurre d’Isigny” (SAN) tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskeva komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 668/2014⁽²⁾ 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen hakemus, johon sisältyy muutettu yhtenäinen asiakirja ja asianomaisen tuote-eritelmän julkaisuviite, olisi julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

Ainoa artikla

Rekisteröidyn nimityksen ”Beurre d’Isigny” (SAN) tuote-eritelmän muun kuin vähäisen muutoksen hyväksymistä koskeva komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 668/2014 10 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen hakemus, johon sisältyy muutettu yhtenäinen asiakirja ja asianomaisen tuote-eritelmän julkaisuviite, on tämän päätöksen liitteessä.

Asetuksen (EU) N:o 1151/2012 51 artiklan mukaisesti tämän päätöksen julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa tämän artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua muutosta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun päätös on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 14 päivänä toukokuuta 2019.

Komission puolesta

Phil HOGAN

Komission jäsen

⁽¹⁾ EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1.

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 668/2014, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2014, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 soveltamissäännöistä (EUVL L 179, 19.6.2014, s. 36).

LIITE

SUOJATUN ALKUPERÄNIMITYKSEN TAI SUOJATUN MAANTIETEELLISEN MERKINNÄN TUOTE-ERITELMÄN MUUN KUIN VÄHÄISEN MUUTOKSEN HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVA HAKEMUS

Asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen muutoksen hyväksymistä koskeva hakemus

”Beurre d’Isigny”

EU-nro: PDO-FR-0138-AM01 – 19.10.2017

SAN (X) SMM ()

1. Hakijaryhmä ja oikeutettu etu

Syndicat Professionnel de Défense des Producteurs de Lait et Transformateurs de Beurre et Crème d’Isigny-sur-Mer –
Baie des Veys
2, rue du docteur BOUTROIS
14230 Isigny-sur-Mer
RANSKA

Puhelin: +33 231513310

Faksi: +33 231923397

Sähköposti: ODG.beurrecremeisigny@isysme.com

Kokoonpano: Ryhmä koostuu maidon tuottajista ja voin valmistajista. Sen vuoksi sillä on oikeus esittää muutospyyntö.

2. Jäsenvaltio tai kolmas maa

Ranska

3. Eritelmän kohta, jota / kohdat, joita muutos koskee

- Tuotteen nimi
- Tuotteen kuvaus
- Maantieteellinen alue
- Alkuperäselvitys
- Tuotantomenetelmä
- Yhteys maantieteelliseen alkuperään
- Merkinnät
- Muu [jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista ja hakijaryhmittymää koskevat tiedot, nimityksen valvonnasta vastaavan tahon tiedot, kansalliset vaatimukset]

4. Muutoksen/muutosten tyyppi

- Rekisteröidyn SAN:n tai SMM:n tuote-eritelmän muutos, jota ei voida pitää vähäisenä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.
- Rekisteröidyn SAN:n tai SMM:n, jonka yhtenäistä asiakirjaa (tai vastaavaa) ei ole julkaistu, tuote-eritelmän muutos, jota ei voida pitää vähäisenä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.

5. Muutos/muutokset

5.1 Tuotteen kuvaus

Koska vuonna 1996 rekisteröity tuote-eritelmä koskee kahta tuotetta, ”Beurre d’Isignytä” ja ”Crème d’Isignytä”, tuotteen ominaisuuksien kuvausta koskeva kohta rajataan uudelleen koskemaan pelkästään ”Beurre d’Isignytä”.

Lisäksi on laajennettu tuotteen värin määritelmää voin väriin vaikuttavan lypsylehmien ravinnon kausittaisen vaihtelun huomioon ottamiseksi. Värin "leinikinkeltainen" sijaan väri määritellään seuraavasti: "norsunluunvalkoisesta leinikinkeltaiseen". "Täyteläistä" rakennetta täydennetään käsitteellä "hyvä levittyvyys". Tuotteen luonnehdinnan tarkentamiseksi poistetaan käsite "hyväntuoksuinen", jonka kuvausvoima on heikko. Sen sijaan kuvataan aromit: "tuoreen kerman ja hasselpähkinän aromeja". Lisäksi lisätään, että voin "rakenne voi olla muokattu soveltumaan taiteltavaksi lehtitaikinaan tuotteen kaikkien mahdollisten käyttötarkoitusten huomioon ottamiseksi". Tässä kohdassa tarkennetaan niin ikään, että voi "voidaan suolata", mikä mainitaan voimassa olevassa tuote-eritelmässä ainoastaan "Valmistusmenetelmää" koskevassa kohdassa. Lisäksi lisätään eri voilajien rasvapitoisuudet: suolattomassa voissa vähintään 82 prosenttia ja suolatussa voissa vähintään 80 prosenttia.

Näin ollen voimassa oleva tuote-eritelmä "Näillä kahdella maitotuotteella on alkuperäominaisuuksia. Niiden väri on luonnostaan "niittyleinikin" keltainen. Ne ovat hyväntuoksuisia, ja niiden rakenne on täyteläinen."

korvataan seuraavasti:

"Beurre d'Isigny" –voin väri vaihtelee norsunluunvalkoisesta leinikinkeltaiseen. Sen täyteläinen rakenne antaa sille hyvän levittyvyyden. Siinä voi usein aistia tuoreen kerman ja hasselpähkinän aromeja. Sen rakenne voi olla muokattu soveltumaan taiteltavaksi lehtitaikinaan, ja se voidaan suolata.

Sen rasvapitoisuus on suolaamattomana suurempi kuin 82 prosenttia ja suolattuna suurempi kuin 80 prosenttia."

Tämä kappale lisätään myös yhtenäisen asiakirjan kohtaan 3.2 korvaamaan tiivistelmän lause, jossa todetaan tuotteen kuvauksena "Voin väri on luonnostaan leinikinkeltainen poikkeuksellisen suuren karotenoidipitoisuuden vuoksi."

Viittaus "poikkeuksellisen suureen karotenoidipitoisuuteen" toistetaan tuote-eritelmässä ja yhtenäisessä asiakirjassa olevassa syy-seuraussuhdetta koskevassa kohdassa, eikä tuotteen kuvausta koskevaan kohtaan sisälly enää voin karotenoidipitoisuuden tavoitearvoa.

5.2 **Maantieteellinen alue**

Tuote-eritelmän kohdassa "Maantieteellisen alueen tarkka rajaus" esitetään kaikki maantieteellisellä alueella tapahtuvat vaiheet. Myös alueeseen kuuluvien eri kuntien nimet on ajantasaistettu.

Näillä muutoksilla selvennetään eri vaiheita ja ajantasaistetaan kuntaluettelo muuttamatta kuitenkaan maantieteellisen alueen rajoja.

Pakkaaminen alueella on ehdoton edellytys. Toimenpiteen on siten tapahduttava nopeasti valmistuksen päättymisen jälkeen yhtäältä siksi, että näin estetään tuotteen heikentyminen rasvan hapettumisen vuoksi, mitä esiintyy usein liian pitkän kuljetuksen aikana, ja toisaalta näin estetään petokset (voiseokset). Lisäksi tarkennetaan, että mahdollinen jäädyttäminen/pakastaminen tapahtuu nimityksen maantieteellisellä alueella. Viimeksi mainittua perustellaan sillä, että näin parannetaan jäljitettävyyttä ja taataan maantieteellisellä alueella tehtävien vaiheiden jatkuvuus.

5.3 **Alkuperätodisteet**

Tuote-eritelmän kohtaa "Tekijät, jotka osoittavat, että tuote on peräisin maantieteelliseltä alueelta" on muutettu kansallisen lainsäädännön ja sääntelyn kehityksen perusteella. Siinä esitetään nyt kootusti tuotteen jäljitettävyyteen ja tuotanto-olojen seurantaan liittyvät ilmoitus- ja rekisteröintivelvoitteet.

Tässä yhteydessä lisätyt kappaleet koskevat seuraavia:

- toimijoiden toimintaselvitys ja niiden muut ilmoitusvelvoitteet, muun muassa tuotannon tilapäisestä keskeyttämisestä ("ennakoilmoitus tuotannon pysäyttämiseksi" ja "ennakoilmoitus tuotannon aloittamisesta uudelleen"),

- ”rekisteröintivelvoitteet”, joissa täsmennetään karjankasvattajien velvoitteet ja toistetaan voin valmistajia koskevat kansallisella tasolla voimassa olevat säännökset,
- voimassa olevissa kansallisissa säännöksissä jo säädetty tarkastusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt: ”Koko menettelyä täydennetään satunnaisesti tehtävillä analyttisillä ja aistinvaraisilla tutkimuksilla ja myyntivalmiiden pakattujen tuotteiden otantatutkimuksilla.”

5.4 Tuotantomenetelmä

Tuote-eritelmässä käsitellään useita tuotantomenetelmän vaiheita maidon tuotannon ja ”Beurre d’Isigny” -voin jalostuksen olosuhteiden kuvaamiseksi mahdollisimman hyvin. Nämä seikat vahvistavat osaltaan yhteyttä maantieteelliseen alkuperään.

Kohtaan on lisätty lypsykarjan hoitoa (rotua, ravintoa) koskevia säännöksiä perinteisten käytäntöjen kirjaamiseksi.

Karjanhoito

Lypsykarja määritellään seuraavasti:

””Karjalla” tarkoitetaan tässä eritelmässä tilan koko lypsykarjaa, johon kuuluu lypsäviä ja ummessa olevia lemmiä.”

Tällä eritelmän määräyksellä pyritään vahvistamaan selvästi, mihin eläimiin käsitteillä ”lypsykarja” ja ”lypsylehmit” viitataan, sekä sääntelemään valvontaa ja estämään sekaannukset.

Tuotteen ja maantieteellisen alueen välisen yhteyden vahvistamiseksi nurmen (laiduntamisen, kuivaheinän jne.) käyttöä säädelään maantieteellisellä alueella harjoitettavaan nurmikasvatuksen perinteeseen liittyen seuraavin määräyksin:

- ”Karjan on laidunnettava vähintään seitsemän kuukauden ajan.”
- ”Kunkin tilan pääasiallisesta rehualasta vähintään 50 prosentilla täytyy kasvaa nurmea. Lypsävillä lehmillä on oltava kullakin vähintään 35 aaria nurmea (luonnonnurmet, lyhytikäiset ja yksivuotiset nurmet), josta vähintään 20 aarin on oltava laidunta tai ainakin 10 aarin on oltava laidunta, jos täydennyksenä käytetään tuorerehua”.

Rotu

Sen takaamiseksi, että ”Beurre d’Isigny” valmistukseen käytetään merkittävässä määrin Normandiasta peräisin olevaan rotuun kuuluvien lemmien maitoa, mikä on osa maantieteellisen alueen ja tuotteen välistä yhteyttä, lisätään seuraava virke:

”Jokainen valmistajan ”Beurre d’Isigny” -voin valmistukseen käyttämän maidon keräyserä on peräisin karjasta, jossa kaiken kaikkiaan vähintään 30 prosenttia lypsylehmistä on Normandiasta peräisin olevaa rotua.”

Keräyserän käsitteen määrittämiseksi ja määräyksen valvonnan tarkentamiseksi lisätään lisäksi virke:

”Keräyserä määritellään valmistajan 48 tunnin aikana keräämän ja käyttämän maidon kokonaismääräksi.”

Nämä tarkennukset tehdään myös yhtenäisen asiakirjan kohtaan 3.3.

Karjan ruokinta

Tuotteen ja maantieteellisen alueen välisen yhteyden vahvistamiseksi sillä, että lypsylemmien ruokinnassa valtaosa rehusta on peräisin maantieteelliseltä alueelta, tekstiin lisätään, että 80 prosenttia karjan perusrehuannoksesta on peräisin alueelta ja että tuore- tai säilönurmen osuuden on muodostettava rehuannoksesta laidunkaudella keskimäärin vähintään 40 prosenttia ja muuna aikana vuotta päivittäin vähintään 20 prosenttia. Tämän lisäksi määritellään sallittujen rehujen positiivista käytetyn rehun laadun määrittelyn tarkentamiseksi. Tuote-eritelämään on tämän vuoksi lisätty seuraavat määräykset:

”Karjan perusannoksesta 80 prosenttia on peräisin maantieteelliseltä alueelta kuiva-aineena ilmoitettuna. Se koostuu seuraavista tuore- tai säilörehuista: nurmi, maissi, tuleentumattomat viljat tai valkuaiskasvit (kokonainen kasvi), olki, sinimailanen sekä rehujuurikas, juurikasvit ja kuivattu sokerijuurikasmassa.”

”Tuore- tai säilönurmi muodostaa keskimäärin vähintään 40 prosenttia rehuannoksesta kuiva-aineena ilmoitettuna vähintään seitsemän kuukautta kestäväin laiduntamisen aikana. Vuoden muuna aikana osuus ei saa päivittäisessä rehuannoksessa olla pienempi kuin 20 prosenttia kuiva-aineena ilmoitettuna.”

Nämä karjan ruokintaa koskevat määräykset mainitaan myös yhtenäisen asiakirjan kohdassa 3.3.

Lypsykarjan täydennysrehun määrä on rajoitettu 1 800 kilogrammaan kuiva-aineena ilmoitettuna karjaan kuuluvaa lehmää kohden kalenterivuodessa. Tarkoituksena on estää näiden rehujen osuuden kasvaminen liian suureksi ravinnossa ja näin suosia ruokinnassa maantieteelliseltä alueelta peräisin olevaa perusannosta.

Lisätään seuraava kappale:

”Täydennysrehun määrä on rajoitettu 1 800 kilogrammaan kuiva-aineena ilmoitettuna karjaan kuuluvaa lehmää kohden kalenterivuodessa.”

Tämä määräys lisätään myös yhtenäisen asiakirjan kohtaan 3.3.

Tuote-eritelmässä todetaan, että monet tuotteet ja raaka-aineet ovat kiellettyjä lypsävien lehmien ravinnossa, koska ne vaikuttavat kielteisesti maidon aistinvaraisiin ominaisuuksiin. Tästä syystä lisätään seuraava kappale:

”Perusrehuannoksessa ja täydennysrehussa ovat kiellettyjä: kaali, nauris, rypsi ja rapsi vihreänä annettuna.

Seuraavat raaka-aineet ovat kiellettyjä täydennysrehussa rehuaineluettelosta annetun komission asetuksen (EU) N:o 68/2013 liitteessä olevan C osan luokituksen mukaisesti:

- palmu-, maapähkinä-, auringonkukka- ja oliiviöljy sellaisenaan tai isomeerinä (luokka 2.20.1)
- maitotuotteet ja niistä saatavat tuotteet (luokka 8)
- maaeläintuotteet ja niistä edelleen saatavat tuotteet (luokka 9)
- kalat, muut vesieläimet ja niistä saatavat tuotteet (luokka 10) turskanmaksajyvä lukuun ottamatta
- muut aineosat (luokka 13) glukoosimelassia lukuun ottamatta.

Lisäksi kielletään urea ja siitä edelleen saatavat tuotteet eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1831/2003 liitteessä I määriteltyinä ravitsemuksellisinä lisäaineina.”

Nämä seikat lisätään myös yhtenäisen asiakirjan kohtaan 3.3.

Nykyisten käytäntöjen kuvaamiseksi entistä tarkemmin lisätään kaksi kohtaa, joissa mainitaan voin eri valmistusvaiheet: ”maidon keräys ja vastaanotto” ja ”valmistus ja pakkaaminen”.

Maidon keräys ja vastaanotto

Raaka-aineen tilalla tapahtuvasta pilaantumisesta aiheutuvan ongelman välttämiseksi ”Beurre d’Isigny” -voin valmistukseen käytettävän maidon varastointiaika on säännelty.

Lisäksi jäljitettävyyden parantamiseksi tarkennetaan, että maidon siirtokuljetus tilojen ja voimeijerin välillä on kielletty.

Lisätään vielä raakamaidon happamuutta koskeva kriteeri raaka-aineen pilaantumattomuuden takaamiseksi.

Nämä eri seikat sisällytetään seuraavaan määräykseen:

”Keräys tapahtuu enintään 48 tunnin välein ensimmäisestä lypsystä lukien. Tiloilta kerätty maito luovutetaan suoraan separointitilaan ilman siirtokuljetusta. Vastaanottohetkellä raakamaidon happamuus on 14–16 °Dornic eli pH 6,6–6,85.”

Tämä määräys lisätään kokonaisuudessaan myös yhtenäisen asiakirjan kohtaan 3.3.

Valmistus ja pakkaaminen

Separointi ja pastörinti

Lisätään separointia ja pastörintia koskeva kohta. Siinä tarkennetaan, että ”maidon separointia edeltävä odotusaika saa olla enintään 48 tuntia vastaanottamisesta”. Tällä halutaan varmistaa raaka-aineen laatu.

Lisätään määritellyn tuotteen aikaansaamisen mahdollistavat kaksi pastörintivaihetta seuraavasti:

”Ennen separointia kerätty maito voidaan esipastöroida ensimmäisessä vaiheessa 74 °C:ssa. Separoinnin jälkeen kerma pastöroidaan 86–95 °C:n lämpötilassa 30–180 sekunnin ajan.”

Tällä määräyksellä täydennetään voimassa olevaa tuote-eritelmää, jonka mukaan ”maito ja kerma on pastöroitava.”

Lisäksi poistetaan viittaukset niin nautakarjan määrää kuin maitoa ja voitakin koskeviin kansallisiin lainsäädännön ja sääntelyn vaatimuksiin.

Tämän ohella täsmennetään maidon separoinnin päättymisen ja pastörintikäsitteilyn välinen enimmäisaika raaka-aineen laadun varjelemiseksi. ”Tämä viimeinen käsittely on tehtävä 36 tunnin kuluessa maidon separoinnin päättymisestä.”

”Beurre d’Isigny” -voin valmistukseen käytettävien kermatyyppien määrittämiseksi täsmennetään, että ”Voin valmistukseen tarkoitetun kerman rasvapitoisuus on vähintään 35 grammaa 100 grammassa tuotetta.”

Liittyen tuotteen eri käyttötapoihin separoinnin ja pastörintin yhteydessä lisätään, että ”kevytkermaa, raakakermaa, steriloitua kermaa ja iskukuumennettua kermaa ei voida käyttää voin valmistukseen”.

Tämä virke lisätään myös yhtenäisen asiakirjan kohtaan 3.3.

”Beurre d’Isigny” -voin valmistuksessa kiellettyjen aineiden luetteloon lisätään tarkennus, että kirnupiimä on kielletty ja että lisäaineiden, valmistuksen apuaineiden ja muiden ainesosien kuin hapatteiden lisäys on niin ikään kielletty.

Seuraava kappale:

”Beurre d’Isignyn” -voin valmistuksessa ja markkinoinnissa seuraavien aineiden käyttö on kielletty:

- herasta saatu kerma, ennastettu, jäädytetty tai pakastettu kerma,
- väriaineet tai hapettumisenestoaineet,
- maidon tai kerman happamuutta alentamaan tarkoitetut happamuudensäätöaineet,”

korvataan näin ollen seuraavasti:

”Kevytkermaa, raakakermaa, steriloitua kermaa ja iskukuumennettua kermaa ei voida käyttää voin valmistukseen.

Herasta saadun kerman, kirnupiimän, ennastetun kerman, jäädytetyn tai pakastetun kerman, väriaineiden tai hapettumisenestoaineiden, maidon tai kerman happamuutta alentamaan tarkoitettujen happamuudensäätöaineiden, lisäaineiden, valmistuksen apuaineiden ja muiden ainesosien kuin hapatteiden käyttö on kielletty ”Beurre d’Isigny” -voiksi tarkoitetun kerman valmistuksessa.”

Määräys, jonka mukaan ”kaikki menetelmät, joiden tarkoituksena on lisätä muun kuiva-aineen kuin rasvan pitoisuutta muun muassa lisäämällä maitohappobakteeriviljelmiä ja hapatteita sekoittamisen aikana” siirretään kohtaan ”Hapattaminen ja kirnuaminen”, jossa luetellaan ja säännellään voin varsinaiset eri valmistusvaiheet, muun muassa sekoittaminen (tai kirnuaminen).

Määräys, jonka mukaan ”voihin voidaan lisätä suolaa enintään 2 grammaa 100 grammaa kohden”, siirretään niin ikään kohtaan ”Hapattaminen ja kirnuaminen”. Näin poistetaan raja 2 grammaa 100 grammaa kohden, koska siitä säädetään yleisessä lainsäädännössä.

Hapattaminen ja kirnuaminen

Lisätään uusi kohta, jossa erotetaan hapattamista ja kirnuamista koskevat määräykset. Siinä täsmennetään muun muassa, että kerman hapattaminen tapahtuu ”voimeijerissä” 48 tunnin kuluessa separoinnin päättymisestä. Lisätään myös määräys, jonka mukaan aika maidon vastaanottamisesta kerman hapattamiseen saa olla enintään 72 tuntia.

Voin valmistusmenetelmää tarkennetaan niin ikään lisäämällä, että voi valmistetaan kirnuamalla kermaa, joka on hapatettu (jatkuvoimaisessa voinvalmistuslaitteessa tai kirnussa), ja että saadut voipallot sekoitetaan ja mahdollisesti pestään tämän jälkeen valmiin voin pH:n rajoittamiseksi enintään 6:een.

Tarkennetaan, että menetelmät, joissa voin pH:ta alennetaan muulla menetelmällä kuin luonnonmukaisesti hapattamalla, ovat kiellettyjä. Hapatebakteerien tiivistetyn permeaatin ja aromaattisen hiivan lisääminen voin valmistuksen aikana (NIZO-menetelmä) on nimenomaisesti kielletty. Mahdollisuus lisätä suolaa enintään 2 grammaa 100 grammaan voita poistetaan, koska siitä säädetään yleisessä lainsäädännössä.

Tuote-eritelmän kohta ”Hapattaminen ja kirnuaminen” kuuluu siis seuraavasti:

”Hapatteen lisääminen ”Beurre d’Isigny” -voin valmistukseen tarkoitettuun kermaan tapahtuu voimeijerissä 9–15 °C:n lämpötilassa viimeistään 48 tunnin kuluttua separoinnin päättymisestä ja viimeistään 72 tunnin kuluttua maidon vastaanottamisesta. Kermaa hapatetaan luonnonmukaisesti vähintään 12 tunnin ajan 9–15 °C:n lämpötilassa ennen sen kirnuamista jatkuvoimaisessa voinvalmistuslaitteessa tai kirnussa. Tämän jälkeen voipallot sekoitetaan ja mahdollisesti pestään. Valmistuksen lopussa voin pH:n on oltava pienempi kuin 6.

Kaikki menetelmät, joiden tarkoituksena on lisätä muun kuiva-aineen kuin rasvan pitoisuutta muun muassa lisäämällä maitohappobakteeriviljelmiä ja hapatteita sekoittamisen aikana, ovat kiellettyjä. Samoin ovat kiellettyjä kaikki menetelmät, joissa voin pH:ta lasketaan muulla menetelmällä kuin kermaa luonnonmukaisesti hapattamalla, erityisesti hapatebakteerien tiivistetyn permeaatin ja aromaattisen hiivan lisääminen voin valmistuksen aikana (NIZO-menetelmä).

”Voihin voidaan lisätä suolaa sääntelyn mukaisissa rajoissa.”

Rakenteen muokkauksen osalta tarkennetaan, että ”Beurre d’Isignyn” rakennetta voidaan muokata sen mukauttamiseksi käytettäväksi leipomoissa ja konditorioissa:

””Beurre d’Isigny” -voille voidaan tehdä fysikaalinen kiteytyskäsittely, jossa se muuttuu muovautuvaksi, mekaanisesti kestäväksi ja kestäväksi sulamista vastaan (kaulintavoit), jotta sitä voidaan käyttää raaka-aineena elintarviketeollisuudessa muun muassa leipomoissa ja konditorioissa.”

Toimenpide on välttämätön, sillä voin sulamispiste vaihtelee suuresti vuodenaikojen mukaan: voi on pehmeämpää kesällä ja kovempaa talvella. Sulamispisteen ero johtuu rasvan rasvahappokoostumuksen eroista. Voin fysikaalinen käsittely tasoittaa vaihtelua varmistaen säännönmukaisen konsistenssin läpi koko vuoden. Voin rakenteen muokkaaminen tekee siitä ihanteellisen lehtitaikinoiden kaulintaan. Toimenpide ei muuta mitenkään voin makua. Toimenpidettä käytettiin jo SAN ”Beurre d’Isignyn” rekisteröintihetkellä, mutta tämä tarkennus oli jäänyt pois rekisteröidystä tuote-eritelmästä. Leipomoissa ja konditorioissa valmistetuissa tuotteissa SAN ”Beurre d’Isignyn” kaikki edut tulevat esiin eri muodossa.

Pakkaaminen esitetään yksityiskohtaisesti tiettyjen käytäntöjen tarkentamiseksi. Lisätään, että 1–25 kilogramman painoisiksi yksiköiksi pakattu voi voidaan jäädyttää tai pakastaa enintään 12 kuukauden ajaksi. Rakenteeltaan muokatun voin jäädyttämisen/pakastamisen on alettava viimeistään 10 päivän kuluttua rakenteen muokkauksesta ja 30 päivän kuluttua muokkaamattoman voin valmistuksesta. Voi on tällöin pidettävä -18 °C:n ja -23 °C:n välisessä lämpötilassa.

Jäädyttämällä pakattu voi 1 kg:n levyinä yli 10 kg:n astioissa voidaan vastata tiettyjen elintarviketeollisuuden yritysten (leipomoiden, konditorioiden, keksitehtaiden) tarpeisiin niiden toivoessa voita, jonka konsistenssissa ilmenevät tietyt tuotantokauden liittyvät erityispiirteet. Enintään 12 kuukauden jäädytys tai pakastus ei vaikuta voin aistinvaraisiin ominaisuuksiin. Tämä yleisen ja meijeriteollisuudessa laajalti käytössä olevan käytännön on nykyään osoitettu säilyttävän aistinvaraiset ominaisuudet muuttumattomina.

Voin pakkaamiseen liittyen lisätään, että suurimmaksi myyntipakkaukseksi määritellään enintään 25 kg. Määräys vastaa perinnettä "Beurre d'Isigny" -voin pakkaamisesta suuriin astioihin (1700- ja 1800-luvuilla käytettyihin 20–200 litran "tiinuihin"). Voin kuljetus valmistamosta toiseen sallitaan kuitenkin maantieteellisellä alueella tätä painavammassakin pakkauksissa.

Tuote-eritelmän määräys kuuluu seuraavasti:

"Beurre d'Isigny" pakataan enintään 25 kilogrammaa painaviin myyntipakkauksiin. Voin kuljetus tätä painavammassa pakkauksissa valmistamosta toiseen rajoitetulla maantieteellisellä alueella sallitaan.

"Beurre d'Isigny" voidaan jäädyttää tai pakastaa -18°C :n ja -23°C :n välisessä lämpötilassa ainoastaan pakattuna 1–25 kilogramman painoisiksi yksiköiksi ja enintään 12 kuukauden ajan. Jäädyttäminen tai pakastaminen tehdään viimeistään 10 päivän kuluttua rakennemuokatun voin valmistuksesta ja viimeistään 30 päivän kuluttua muokkamattoman voin valmistuksesta."

Nämä säännöt mainitaan osin myös yhtenäisen asiakirjan kohdassa 3.5 "Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, viipalointia, raastamista ja pakkaamista koskevat erityiset säännöt".

5.5 *Yhteys maantieteelliseen alkuperään*

Tuote-eritelmän kohta "Yhteys maantieteelliseen alkuperään" on kirjoitettu kokonaan uudelleen "Beurre d'Isigny" -voin ja sen maantieteellisen alueen välisen yhteyden osoittamiseksi aiempaa selvemmin. Yhteys perimmältään ei muutu. Siinä korostetaan muun muassa maidon tuotanto-olosuhteita ja erityisesti sitä, että nurmen optimaaliseen käyttöön ja pitkään laidunkauteen perustuva ruokinta mahdollistaa laadultaan sellaisen maitorasvan kehittymisen, joka soveltuu "Beurre d'Isigny" -voin valmistamiseen, jossa tarvitaan erityistä osaamista. Tässä yhteydessä viittaus "Beurre d'Isigny" -voin korkeaan öljyhappopitoisuuteen on poistettu, sillä sitä ei katsota määrittäväksi erityispiirteeksi.

Kohdassa "Maantieteellisen alueen erityisyys" esitellään maantieteellisen alueen luonnontekijät sekä inhimilliset tekijät käsittelemällä historiaa tiivistetysti ja korostamalla erityistä osaamista.

Kohdassa "Tuotteen erityisyys" esitetään erinäisiä tuotteen kuvaukseen lisättyjä seikkoja.

Lopuksi kohdassa "Syy-yhteys" selvitetään luonnontekijöiden, inhimillisten tekijöiden ja tuotteen välistä vuorovaikutusta.

SAN:n tuote-eritelmässä kuvattu syy-yhteys toistetaan kokonaisuudessaan yhtenäisen asiakirjan kohdassa 5.

5.6 *Merkinnät*

Niiden seikkojen selventämiseksi, joiden perusteella kuluttajat pystyvät tunnistamaan tuotteen,

- lisätään, että alkuperänimityksen saaneet tuotteet on varustettava erillisellä etiketillä, johon on merkitty alkuperänimitys, ja että kyseisessä etiketissä käytetyn kirjasinkoon on oltava vähintään kaksi kolmannelle kyseisessä etiketissä käytetyistä suurimmista kirjaimista. Sääntö ei koske merkkitarraa, jos nimitys ilmoitetaan muualla merkinnöissä;
- pakkauksiin kiinnitetystä merkkitarraa pakollisia käsitteitä muutetaan: sana "contrôlée" korvataan sanalla "protégée". Sen kiinnitys tapahtuu tästä toimenpiteestä vastaavan toimijan vastuulla;
- todetaan, että Euroopan unionin SAN-tunnus sijoitetaan merkkitarran välittömään läheisyyteen (viereen tai ylä- tai alapuolelle siten, ettei niiden välissä ole muuta merkintää).

Poistetaan määräys, jossa kielletään sanojen "Isigny" tai "Isigny-sur-Mer" tai muun kyseiseen alueeseen viittaavan ilmaisun, grafiikan tai kuvituksen käyttö tuotteissa, jotka eivät täytä tuote-eritelmässä vahvistettuja ehtoja, sillä se ei kuulu tuote-eritelmään.

Korvataan kappaleet:

”Pakkauksiin tai astioihin on liimattava tai kiinnitettävä asianomaisen ammattilaisen vastuulla merkkitarra, jossa on sanat ”Beurre d’Isigny – Appellation d’Origine Contrôlée” tai ”Crème d’Isigny – Appellation d’Origine Contrôlée”.

Maantieteellisten sanojen ”Isigny” ja ”Isigny-sur-Mer” tai muun kyseiseen alueeseen viittaavan ilmaisun, grafiikan tai kuvituksen käyttö on kielletty sellaisen voim markkinoinnissa, jota ei ole valmistettu, pakattu ja markkinoitu nimityksestä annetun asetuksen mukaisesti.”

kappaleilla:

”Jokainen markkinoitu ”Beurre d’Isigny” SAN -pakkaus varustetaan erillisellä etiketillä, johon on merkitty alkuperänimitys kirjaskoolla, joka on vähintään kaksi kolmannesta kyseisessä etiketissä käytetyistä suurimmista kirjaimista.

Pakkauksiin tai astioihin on liimattava tai kiinnitettävä asianomaisen ammattilaisen vastuulla merkkitarra, jossa on sanat ”Beurre d’Isigny” – Appellation d’Origine Protégée”.

Euroopan unionin SAN-tunnus ja merkkitarra sijoitetaan vierekkäin tai toistensa ylä- ja alapuolelle siten, ettei niiden välissä ole muuta merkintää. Alkuperänimitystä koskevan merkinnän vähimmäiskoko ei koske merkkitarraa, mikäli nimitys esiintyy jo muualla merkinnöissä.”

Muutos tehdään myös yhtenäisen asiakirjan kohtaan 3.6 ”Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, merkitsemistä koskevat erityiset säännöt”.

5.7 Muuta

Kohdassa ”Jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen” ajantasaistetaan INAO:n (laatumerkeistä ja alkuperänimityksistä vastaava virasto) osoite.

Kohdassa ”Hakijaryhmä” ajantasaistetaan ryhmän yhteystiedot.

Tuote-eritelmän kohdassa ”Valvontaelimiä koskevat viittaukset” ajantasaistetaan virallisten elinten nimi- ja yhteystiedot. Tässä kohdassa mainitaan valvonnasta Ranskassa vastaavien toimivaltaisten viranomaisten yhteystiedot: Institut national de la qualité et de l’origine (laatumerkeistä ja alkuperänimityksistä vastaava virasto, INAO) ja Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (kilpailu-, kuluttaja- ja petostentorjuntavirasto, DGCCRF). Lisätään, että varmennuselimen nimi ja yhteystiedot ovat luettavissa INAO:n sivustolta ja Euroopan komission tietokannasta.

Lisätään tuote-eritelmään kohta ”Kansalliset vaatimukset”. Siinä esitetään taulukon muodossa keskeiset valvottavat kohdat, niiden viitearvot ja arviointimenetelmä.

YHTENÄINEN ASIAKIRJA

”Beurre d’Isigny”

EU-nro: PDO-FR-0138-AM01 – 19.10.2017

SAN (X) SMM ()

1. Nimi/nimet

”Beurre d’Isigny”

2. Jäsenvaltio tai kolmas maa

Ranska

3. Maataloustuotteen tai elintarvikkeen kuvaus

3.1 Tuotelaji

Luokka 1.5 Rasvat (voi, margariini, öljyt jne.)

3.2 Kuvaus 1 kohdassa nimetystä tuotteesta

”Beurre d’Isigny” -voin väri vaihtelee norsunluunvalkoisesta leinikinkeltaiseen. Sen täyteläinen rakenne antaa sille hyvän levittyvyyden. Siinä voi usein aistia tuoreen kerman ja hasselpähkinän aromeja. Sen rakenne voi olla muokattu soveltumaan taiteltavaksi lehtitaikinaan, ja se voidaan suolata.

Sen rasvapitoisuus on suolaamattomana suurempi kuin 82 prosenttia ja suolattuna suurempi kuin 80 prosenttia.

3.3 Rehu (vain eläinperäiset tuotteet) ja raaka-aineet (vain jalostetut tuotteet)

Jotta varmistettaisiin alueen ja tuotteen välinen tiivis yhteys maantieteelliseltä alueelta peräisin olevan nurmirehun avulla, lypsykarja laiduntaa vähintään seitsemän kuukautta vuodessa ja jokaisella tilalla on oltava vähintään 0,35 ha laidunalaa lypsylehmää kohden. Tästä alasta vähintään 0,20 hehtaarille on pääsy lypsypaikalta tai ainakin 0,10 hehtaarille on pääsy lypsypaikalta, jos täydennyksenä käytetään tuorerehua. Kunkin tilan pääasiallisesta rehualasta vähintään 50 prosentilla täytyy kasvaa nurmea.

Lypsylehmien ravinto ei voi olla peräisin kokonaisuudessaan maantieteelliseltä alueelta. Lypsylehmien proteiinin saantia ei nimittäin voida aina turvata tämän alueen viljelyalalla. Täydennysrehuun käytettyjen raaka-aineiden alkuperää ei myöskään voida taata. Nurmirehusta muodostuva karjan perusannos tuotetaan 80-prosenttisesti maantieteellisellä alueella (kuiva-aineesta laskettuna vuotta kohden). Ottaen huomioon, että perusannos muodostaa noin 70 prosenttia lypsylehmien koko ravintomäärästä, alueelta peräisin olevan ravinnon osuudeksi voidaan arvioida vähintään noin 56 prosenttia.

Nurmi eri muodoissaan muodostaa keskimäärin vähintään 40 prosenttia perusannoksesta vähintään seitsemän kuukautta kestäväällä laidunkaudella ja muuna aikana vuotta päivittäin vähintään 20 prosenttia. Täydennysrehun määrä on rajoitettu 1 800 kilogrammaan karjaan kuuluvaa lehmää kohden kalenterivuodessa.

Sallittuja rehuja ovat nurmi, maissi, tuleentumattomat viljat tai valkuaiskasvit (kokonainen kasvi), olki, sinimailanen (koko kasvi tuoreena tai säilörehuna) sekä rehujuurikas, juurikasvit ja kuivattu sokerijuurikasmassa.

Kaali, nauris, rypsi ja rapsi vihreänä annettuna, urea ja siitä edelleen saatavat tuotteet ovat kiellettyjä sekä perusannoksessa että täydennysrehuna.

Seuraavat raaka-aineet ovat kiellettyjä täydennysrehussa:

- palmu-, maapähkinä-, auringonkukka- ja oliiviöljy sellaisenaan tai isomeerinä
- maitotuotteet ja niistä saatavat tuotteet
- maaeläintuotteet ja niistä edelleen saatavat tuotteet
- kalat, muut vesieläimet ja niistä saatavat tuotteet turskanmaksajyvä lukuun ottamatta
- muut aineosat glukoosimelassia lukuun ottamatta.

Jokainen valmistajan ”Beurre d’Isigny” -voin valmistukseen käyttämän maidon keräyserä on peräisin karjasta, jossa kaiken kaikkiaan vähintään 30 prosenttia lypsylehmistä on Normandiasta peräisin olevaa rotua. Keräyserä määritellään valmistajan 48 tunnin aikana keräämän ja käyttämän maidon kokonaismääräksi.

Maidon keräys tapahtuu enintään 48 tunnin välein ensimmäisestä lypsystä lukien. Tiloilta kerätty maito luovutetaan suoraan separointitilaan ilman siirtokuljetusta. Vastaanottohetkellä raakamaidon happamuus on 14–16 °Dornic eli pH 6,6–6,85.

Voin valmistukseen tarkoitetun kerman rasvapitoisuus on vähintään 35 grammaa 100 grammassa tuotetta. Kevytkermaa, raakakermaa, steriloitua kermaa ja iskukuumennettua kermaa ei voida käyttää voin valmistukseen.

3.4 Erityiset tuotantovaiheet, joiden on tapahduttava yksilöidyllä maantieteellisellä alueella

Maidon tuotanto ja voin valmistus tapahtuvat kohdassa 4 määritellyllä rajatulla maantieteellisellä alueella.

3.5 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, viipalointia, raastamista ja pakkaamista koskevat erityiset säännöt

Voin mahdollinen jäädyttäminen ja pakkaaminen tapahtuvat maantieteellisellä alueella.

Voin pakkaaminen on erittäin tärkeä toimenpide tuotteiden laadunhallinnassa, sillä maitorasva on herkkä hapettumiselle. Pakkaamisen on siten tapahduttava nopeasti valmistuksen jälkeen. Tämän vuoksi toimenpide tehdään kohdassa 4 mainitulla rajatulla maantieteellisellä alueella enintään 25 kilogramman myyntipakkauksiin.

Voi voidaan jäädyttää tai pakastaa enintään 12 kuukauden ajaksi edellyttäen, että se pakataan vähintään 1 kilogramman ja enintään 25 kilogramman pakkaukseen. Jäädyttäminen tai pakastaminen tapahtuu viimeistään 10 päivän kuluttua rakenteeltaan muokatun voin valmistuksesta ja viimeistään 30 päivän kuluttua rakenteeltaan muokkaamattoman voin valmistuksesta.

3.6 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, merkitsemistä koskevat erityiset säännöt

Jokainen markkinoitu "Beurre d'Isigny" SAN -pakkaus varustetaan erillisellä etiketillä, johon on merkitty alkuperänimitys kirjasinkoolla, joka on vähintään kaksi kolmannesta kyseisessä etiketissä käytetyistä suurimmista kirjaimista.

Pakkauksiin tai astioihin on liimattava tai kiinnitettävä asianomaisen ammattilaisen vastuulla merkkitarra, jossa on sanat "Beurre d'Isigny" – Appellation d'Origine Protégée".

Euroopan unionin SAN-tunnus ja merkkitarra sijoitetaan vierekkäin tai toistensa ylä- ja alapuolelle siten, ettei niiden välissä ole muuta merkintää. Alkuperänimityksen vähimmäiskoko ei koske merkkitarraa, mikäli nimitys esiintyy jo muualla merkinnöissä.

4. Maantieteellisen alueen tarkka rajaus

Rajattu maantieteellinen alue ulottuu seuraavien departementtien kuntien alueelle:

Calvados'n departementti (82 kuntaa):

Bayeux'n kantonissa kaikki kunnat lukuun ottamatta seuraavia: Chouain, Condé-sur-Seulles, Ellon, Esquay-sur-Seulles, Juaye-Mondaye, Le manoir, Manvieux, Ryes, Tracy-sur-Mer, Vaux-sur-Seulles, Vienne-en-Bessin.

Trévières'n kantonissa kaikki kunnat lukuun ottamatta seuraavia: La Bazoque, Cahagnolles, Cormolain, Foulognes, Litteau, Planquery, Sainte-Honorine-de-Drucy, Sallen.

Manchen departementti (93 kuntaa):

Agon-Coutainvillen kantonin kunnat Auxais, Feugères, Gonfreville, Gorges, Marchésieux, Nay, Périers, Raids, Saint-Germain-sur-Sèves, Saint-Martin-d'Aubigny, Saint-Sébastien-de-Raids.

Briquebecin kantonin kunnat Etienville, Les Moitiers-en-Bauptois, Orglandes.

Carentan-les-Marais'n kantonin kaikki kunnat.

Créances'n kantonin kunnat Montsenelle (vain entisten kuntien Coigny, Prétot-Sainte-Suzanne, Saint-Jores alueet), Le Plessis-Lastelle.

Pont-Hébert'n kantonin kaikki kunnat seuraavia lukuun ottamatta: Bérigny, Saint-André-de-l'Epine, Saint-Georges-d'Elle, Saint-Germain-d'Elle, Saint-Pierre-de-Semilly.

Saint-Lô-1:n kantonin kaikki kunnat seuraavia lukuun ottamatta: Agneaux, Le Lorey, Marigny-Le-Lozon (vain Lozonin entisen kunnan alueen osalta), Le Mesnil-Amey, Saint-Gilles, Saint-Lô.

Valognes'n kantonin kaikki kunnat seuraavia lukuun ottamatta: Brix, Huberville, Lestre, Lieusaint, Montaigu-la-Brisette, Saint-Germain-de-Tournebut, Saint-Joseph, Saint-Martin-d'Audouville, Saussemesnil, Tamerville, Valognes, Vaudreville, Yvetot-Bocage.

5. Yhteys maantieteelliseen alkuperään

"Beurre d'Isigny" -voin maantieteellinen tuotantoalue muodostaa kuunsirpin muotoisen alavan (< 50 m) alueen, joka koostuu sedimenttimaaperästä. Col du Cotentin -nimityksellä kutsuttu vyöhyke muodostaa erityisen geologisen alueen, jota meren toistuvat nousut ja vetäytymiset ovat muokanneet. Siinä erotetaan "Bas Pays" eli alamaa, joka muodostuu suurten ranta- ja tulvasoiden jälkeisestä vesijättömaasta, joka voi edelleen peittyä tulvan alle, ja pensasmaisemainen "Haut Pays" eli ylämaa, joka koostuu kalkkivitasangosta ja -saarekkeista ja itäosassa matalista savi- ja sorakukkuloista. Maaperän pääpiirteitä ovat tulvamaat, jotka ovat syntyneet merestä (ranskaksi "tanges") ja joista, pääasiassa Veysinlahdella ja siihen laskevien jokien laaksoissa.

Col du Cotentinin ilmasto on leudon valtamerellinen. Sademäärä on noin 800 mm. Sadepäiviä on yli 170, ja ne jakautuvat tasaisesti vuoden mittaan. Kesät ovat viileähköjä ja talvet leutoja, lämpötilavaihtelut ovat pienemmät kuin Saint-Lôssa tai Caenissa. Kosteaa, utuinen ja lauhkea ilmasto johtuu maaston tasaisuudesta. Valtameren vaikutus näkyy myös nurmilaitumia kosteuttavassa suolaisessa meriuvassa.

Col du Cotentin on yksi Normandian nurmialueita, ja se on ollut olemassa jo ennen vuonna 1800 aloitettua Normandian peltomaiden muokkaamista nurmiksi. Karjankasvattajat ovat kehittäneet Isignyn alueesta arvostetun nurmialueen, jota Association Normande kuvasi vuonna 1874 "loisteliaaksi laidunmaaksi, todelliseksi kerman ja voin työssijaksi".

Cotentinin karjankasvattajat ovat 1800-luvun puolivälistä lähtien puolustaneet Cotentine-rodun puhtautta, ja siitä onkin tullut normandialaisen rodun pääkanta erityisesti tämän paikallisen rodun maidontuotantoon sopivuuden ansiosta. "Rodun kotikenttä" on kuitenkin paikallisille karjankasvattajille myös rasite, sillä he ovat ryhtyneet hyödyntämään keinosiemennyksen etuja vasta myöhään ja käyttäneet tuottoisaa ja tasalaatuista Prim'Holstein-karjaa.

Nurmen käyttö lypsykarjan rehuna johti nopeasti siihen, että Col du Cotentinin väestö alkoi lisätä maidon arvostusta valmistamalla ja markkinoimalla voita.

Nykyään nurmilaitumet ovat edelleen lypsylehmien ruokinnan perusta. Ne laiduntavat nurmella seitsemän kuu-kautta ja muun osan vuotta kuluttavat sitä paikalle kuljetettuna. Tuottajien mieltymys normandialaisrotuun, jonka maidosta saadaan erinomaista voita korkean rasva- ja valkuaispitoisuuden ansiosta, on mahdollistanut kyseisen karjan säilymisen tällä maantieteellisellä alueella merkittävässä määrin.

Valmistuksen erityisosaaminen perustuu tuoreen maidon kylmäketjun hallintaan karjasuojasta voimeijeriin, maidon keräyksen säännöllisyyteen, luonnonmukaiseen hapattamiseen, johon kuuluu hapatekantojen hallinta maidon pastöroinnin avulla ja sitä seuraava hapattaminen, separointiin ja lopuksi kirnuamiseen.

"Beurre d'Isigny" -voi on täyteläistä ja hyvin levittyvää. Rakenteen muokkauksen jälkeen se on kiinteää ja muovailtavaa, eikä sen massa ole rasvaista, tarttuvaa tai murtuvaa. Sen yhtenäinen väri vaihtelee talven norsunluunvalkoisesta laidunkauden aikaiseen leinikinkeltaiseen, ja sen tuoksu muistuttaa raakamaidosta saatua lievästi hapanta ranskan-kermaa ("crème fleurette"). Sen hienovaraisessa maussa voi aistia hasselpähkinän vivahteita.

Maantieteellisen alueen sijainti (meren läheisyys) ja pinnanmuodot (tasaisuus) selittävät sateiden säännöllisen jakautumisen koko vuodelle ja leudot lämpötilat talvellakin. Nämä seikat suosivat nurmen kasvua ympäri vuoden ja karjan pitkää laidunkautta. Kalkki- ja savipitoinen maaperä, viimeaikaiset merisedimentit ja maaperän suuri kivennäispitoisuus kasvattavat runsaita nurmikasvustoja, ja "Haut-Pays"-alueen yläosissa esiintyvät hiesumaat ovat erinomainen kosteuden säätelijä ja edistävät nurmen tasaista kasvua.

Maantieteellisen alueen maidon rasvan laadukkuus perustuu siihen, että karjalle syötetään nurmea, joka tuottaa nimitykselle tyypilliset aistinvaraiset ominaisuudet ja odotetun täyteläisyyden, sekä energiapitoisempia rehuja, jotka edistävät suurten rasvapallojen muodostumista ja näin nurmesta peräisin olevien aromaattisten yhdisteiden siirtymistä maitoon.

"Beurre d'Isigny" -voille on siis leimallista alueen nurmen optimaalinen käyttö lypsykarjan pitkän laidunkauden aikana ja talvikaudella säilörehuruokinta yhdistettynä muunlaisiin rehuihin. Rehun kuljetus "Bas-Pays" -alueelta "Haut-Pays" -alueelle ja rehun säilöntä on perinteinen käytäntö tilojen sijainnin vuoksi, sillä ne sijaitsevat yleensä "Haut-Pays" -alueella mutta niillä on laitumia myös "Bas-Pays" -alueella.

Osin normandialaisperäisestä rodusta koostuvan karjan ravinto on perusta laadukkaalle maidolle, jonka rasva antaa tuotteelle sen erinomaisen ja täyteläisen rakenteen.

Alueen laidunmaiden tiheässä nurmessa olevat karotenoidit antavat voille paljolti sen luontaisen värin, joka on laidunkauden aikana leinikinkeltainen.

Perinteisten voinalmiskäytäntöjen säilyminen – muun muassa aromien ja maitohapon lisäämisestä kieltäytymisen, hapatetun kerman käyttö ja kirnuaminen – selittää lypsykarjoista saatavassa raaka-aineessa ilmenevät ominaisuudet. Kaupallisten suhteiden säilyminen koko maan meijeriverkostoon, alueen ravintoloihin ja vientimarkkinoihin selittää myös osaltaan tämän tuotannon menestystä.

Eritelmän julkaisutiedot

(tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta)

https://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/document_administratif-ba1010a1-bc3a-4468-a1d2-7578d8fd5494

EUROOPAN TALOUSALUEESEEN LIITTYVÄT TIEDOTTEET

EFTAN VALVONTAVIRANOMAINEN

Kehotus huomautusten esittämiseen valtiontuesta valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti

(2019/C 177/04)

EFTAn valvontaviranomainen ilmoitti edellä mainitulla, tätä tiivistelmää seuraavilla sivuilla todistusvoimaisella kielellä toistetulla päätöksellä Norjalle päätöksestään aloittaa valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, joka koskee edellä mainittua toimenpidettä.

Asianomaiset voivat esittää huomautuksensa toimenpiteestä kuukauden kuluessa tämän ilmoituksen julkaisemisesta seuraavaan osoitteeseen:

EFTA Surveillance Authority
Registry
Rue Belliard 35
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Huomautukset toimitetaan Norjan viranomaisille. Huomautusten esittäjä voi pyytää kirjallisesti henkilöllisyytensä luottamuksellista käsittelyä. Tämä pyyntö on perusteltava.

TIIVISTELMÄ

Menettely

1. Valvontaviranomainen vastaanotti kaksi kantelua, joista toinen saatiin 14. maaliskuuta 2017 ja toinen 27. heinäkuuta 2017. Kantelijat ovat pyytäneet luottamuksellista käsittelyä.
2. Valvontaviranomainen sai pyynnöstä Norjan viranomaisilta tietoja 2. kesäkuuta 2017, 20. syyskuuta 2017, 1. joulukuuta 2017, 8. joulukuuta 2017, 1. helmikuuta 2018, 5. helmikuuta 2018, 21. helmikuuta 2019, 14. maaliskuuta 2019 ja 18. maaliskuuta 2019 päivätyillä kirjeillä.

Toimenpiteiden kuvaus

3. Väitetty tuensaaja on Trondheim Spektrum AS, jäljempänä 'TS'.
4. TS on Trondheimin keskustassa sijaitsevan monitoimiareenan, Trondheim Spektrummin, omistaja ja toiminnanharjoittaja. Trondheim Spektrumia käytetään paikallisten urheiluseurojen harjoittelupaikkana, ja siellä järjestetään pieniä ja suuria urheilutapahtumia ja muita tapahtumia kuten konsertteja, messuja ja kongresseja.
5. Trondheimin kunta, jäljempänä 'kunta', on ollut ja on tälläkin hetkellä TS:n enemmistöosakas. Loput osakkeet ovat jäsenyyteen perustuvien vapaaehtoisten urheiluseurojen, jäljempänä 'urheiluseurat', omistuksessa.
6. Kunnan tavoitteena on tarjota Trondheimin asukkaille tiloja urheilu- ja vapaa-ajan toimintaan. Kunta vahvisti vuonna 2004 periaatteen, jonka mukaan kunnan urheiluseurojen käyttöön tarjotaan tiloja maksutta. Tällä kunnan toimenpiteellä helpotetaan lasten ja nuorten osallistumista urheilutoimintaan riippumatta yksittäisten perheiden tulotasosta.
7. Kunta vuokraa kapasiteettia eri tahoilta, kuten TS:ltä, voidakseen tarjota sitä urheiluseurojen käyttöön maksutta. Kapasiteetin jakamisesta vastaa paikallinen urheiluvaltuusto.

8. TS:ssä on kesästä 2017 lähtien ollut käynnissä mittava kunnostus- ja laajennustyö, joka on määrä saada päätökseen vuonna 2019. Tarkoituksena on isännöidä käsipallon naisten ja miesten Euroopan mestaruuskilpailut vuonna 2020.
9. Päätös koskee yhdeksää toimenpidettä: 1) kunnan myöntämä laina, 2) kunnan myöntämä takaus, 3) maanvuokrasopimukset, 4) vuosina 1999–2017 tehdyt vuokrasopimukset, 5) vuonna 2017 tehty vuoden 2019 vuokrasopimus, 6) uusiin ja odottamattomiin kustannuksiin liittyvä pääomankorotus, 7) infrastruktuurikustannusten rahoitus, 8) Norjan rahapelirahastosta myönnettyt varat ja 9) Nordean ja TS:n väliseen lainasopimukseen sisältyvä implisiittinen takaus.
10. Kantelijoiden mukaan TS on saanut etua kunnan myöntämien eri toimenpiteiden kautta. Kantelijat ovat väittäneet, että väitetyillä tukitoimenpiteillä on myönnetty ristikkäistukea myös muille TS:n toiminnoille.

Toimenpiteiden arviointi

11. Valvontaviranomaisen näkemyksen mukaan toimenpiteillä 1, 2 ja 3 mahdollisesti myönnetty valtiontuki olisi valvonta- ja tuomioistuinsopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan II osan 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettua voimassa olevaa tukea. Sen vuoksi valvontaviranomainen ei arvioi päätöksessään näiden toimenpiteiden tukiluonnetta tarkemmin.
12. Valvontaviranomainen päättelee päätöksessään alustavasti, että toimenpide 4 (vuosina 1999–2017 tehdyt vuokrasopimukset) ei ole osa valvonta- ja tuomioistuinsopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan II osan 1 artiklan d alakohdassa tarkoitettua tukijärjestelmää, kuten Norjan viranomaiset olivat väittäneet.
13. Valvontaviranomainen arvioi päätöksessään vain niiden vuokrasopimusten mahdollista tukiluonnetta, joiden osalta vanhentumisaika ei ole kulunut umpeen. Valvontaviranomainen katsoo hallussaan olevien tietojen perusteella, että vanhentumisaika ei ole kulunut umpeen niiden vuokrasopimusten osalta, jotka Norjan viranomaisten mukaan on tehty vuosina 2007–2008.
14. Valvontaviranomainen katsoo, että Norsk Tipping AS:n TS:lle myöntämässä varoissa (toimenpide 8) on kyse voimassa olevan valtiontukijärjestelmän soveltamisesta. Sen vuoksi valvontaviranomainen ei arvioi päätöksessään tämän toimenpiteen tukiluonnetta tarkemmin.
15. Valvontaviranomainen katsoo alustavasti, että vuosina 2007–2017 tehdyt vuokrasopimukset ja uusi vuoden 2019 vuokrasopimus (toimenpiteet 4 ja 5) ovat mahdollisesti antaneet edun TS:lle. Kantelijoiden mukaan vuokra ylittää markkinaehdot ja perustuu TS:n tarpeisiin eikä kunnan tarvitsemaan kapasiteettiin.
16. Valvontaviranomainen katsoo, että pääomankorotus (toimenpide 6) antaa TS:lle edun, joka vastaa pääomankorotuksen koko määrää.
17. Valvontaviranomainen päättelee alustavasti, että TS:n kunnostus- ja laajennustöihin liittyvien infrastruktuurikustannusten jakaminen ja laskeminen (toimenpide 7) on saattanut antaa TS:lle edun.
18. TS:n ja Nordean väliseen lainasopimukseen sisältyvästä implisiittisestä takauksesta (toimenpide 9) valvontaviranomainen katsoo, että lainasopimukseen sisältyvien lausuntojen vaikutukset ovat epäselvät eikä se voi tässä vaiheessa sulkea pois mahdollisuutta, että ne antavat TS:lle edun kunnan myöntämän implisiittisen takauksen muodossa.
19. Norjan viranomaiset ovat väittäneet, että TS:n tilojen antamista urheiluseurojen käyttöön ei voida pitää taloudellisenä toimintana, koska kunta ja TS eivät saa mitään korvausta tilojen käyttäjiltä.
20. Vaikka kunnan voidaan katsoa harjoittavan muuta kuin taloudellista toimintaa, kun se tarjoaa maksutta tiloja kunnan urheiluseurojen käyttöön, yhteisö, joka tarjoaa kyseiset tilat kunnalle, voisi periaatteessa harjoittaa taloudellista toimintaa tarjotessaan tiloja.
21. Tällä perusteella valvontaviranomainen ei voi sulkea tässä vaiheessa pois mahdollisuutta, että TS on yritys, ei ainoastaan konsertteja, suuria urheilutapahtumia, messuja, kongresseja ja muita tapahtumia isännöidessään, vaan myös silloin, kun se vuokraa tilojaan kunnalle, joka sitten tarjoaa hallitilaa kunnan urheiluseuroille. Valvontaviranomainen toteaa joka tapauksessa, että TS harjoittaa muuta taloudellista toimintaa ja sen vuoksi kirjanpidon riittävä eriyttäminen olisi osoitettava.
22. Norjan viranomaiset eivät ole ilmoittaneet valvontaviranomaiselle kaikkia kyseessä olevia toimenpiteitä. Valvontaviranomainen päättelee sen vuoksi alustavasti, että Norjan viranomaiset eivät ole noudattaneet valvonta- ja tuomioistuinsopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan ja että siltä osin kuin toimenpiteet 4, 7 ja 9 sisältävät valtiontukea, kyseinen tuki on sääntöjenvastaista.

23. Norjan viranomaiset ilmoittivat 20. marraskuuta 2018 uudesta vuoden 2019 vuokrasopimuksesta (toimenpide 5). Norjan viranomaiset ovat väittäneet, että uuden vuokrasopimuksen edellytyksenä on markkinaehtoisuus. Siinä mahdollistetaan nimenomaisesti mukautukset, joilla sopimuksen ehdot saatetaan markkinaehtojen mukaisiksi, jos valvontaviranomainen sitä vaatii. Tämän perusteella valvontaviranomaisen alustava päätelmä on, että Norjan viranomaiset ovat noudattaneet valvonta- ja tuomioistuinsopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan I osan 1 artiklan 3 kohdan mukaisia vaatimuksia, jos vuokrasopimukseen sisältyy valtiontukea.
24. Toimenpiteen 6 osalta valvontaviranomainen toteaa, että Norjan viranomaiset ovat myöntäneet tämän tuen TS:lle yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 55 artiklan nojalla. Valvontaviranomainen ei kuitenkaan ole täysin vakuuttunut siitä, että yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa asetetut vaatimukset täyttyvät toimenpiteen osalta. Toimenpiteen tarkempi arviointi vaikuttaa tarpeelliselta. Jos valvontaviranomainen katsoo, että toimenpide ei täytä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimuksia, tämä tuki on sääntöjenvastaista.
25. Mahdolliset tukitoimenpiteet ovat käsiteltävänä olevassa asiassa luonteeltaan erilaisia. Norjan viranomaiset ovat väittäneet, että jotkin toimenpiteistä soveltuvat ETA-sopimuksen toimintaan. Tässä vaiheessa valvontaviranomaisella ei ole tietoja, joiden perusteella se voisi määrittää mahdollisen tuen määrän, joka TS:lle väitetään myönnetyn näiden toimenpiteiden seurauksena. Sen vuoksi valvontaviranomainen epäilee, ovatko toimenpiteet suhteellisuusperiaatteen mukaisia ja rajoittuvatko ne siihen, mikä on tarpeen valtion tavoitteen saavuttamiseksi.
26. Valvontaviranomainen ei voi myöskään sulkea pois sitä mahdollisuutta, että väitetyillä tukitoimenpiteillä myönnetään ristikkäistukea TS:n muille toiminnoille. Edellä esitetyn perusteella valvontaviranomainen epäilee, voidaanko toimenpiteiden katsoa soveltuvan ETA-sopimuksen toimintaan ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

Decision No 032/19/COL

of 16 April 2019

to open a formal investigation into potential state aid granted to Trondheim Spektrum AS

(Case 83227)

Norwegian Ministry of Trade, Industry and Fisheries
PO Box 8090 Dep
0032 Oslo
NORWAY

Subject: **Trondheim Spektrum**

1. Summary

- (1) The EFTA Surveillance Authority ('the Authority') wishes to inform the Norwegian authorities that it has concerns that the notified measure and some of the measures covered by the complaints related to Trondheim Spektrum AS might entail state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. The Authority furthermore has doubts concerning the compatibility of these measures with the functioning of the EEA Agreement. The Authority has therefore decided to open a formal investigation ⁽¹⁾ into these measures.
- (2) The Authority has based its decision on the following considerations.

2. Procedure

2.1. First complaint

- (3) On 14 March 2017, the Authority received a complaint ⁽²⁾ alleging that Trondheim municipality ('the Municipality') has granted unlawful state aid to Trondheim Spektrum AS ('TS'), a company that owns and operates Trondheim Spektrum, which is a multipurpose sport facility located in Trondheim, Norway. By letter dated 27 March 2017, the Authority invited the Norwegian authorities to comment on the complaint ⁽³⁾. The Norwegian authorities replied by letter dated 2 June 2017 ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Reference is made to Articles 4(4) and 13(1) of Part II of Protocol 3 to the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice.

⁽²⁾ Documents No 847105 and 848590 to 848601.

⁽³⁾ Document No 849708.

⁽⁴⁾ Documents No 859505, 859499, 859501 and 859503.

2.2. *Second complaint*

- (4) On 27 July 2017, the Authority received a second complaint⁽⁵⁾, also alleging that the Municipality has granted unlawful state aid to TS. By letter dated 24 August 2017, the Authority invited the Norwegian authorities to comment⁽⁶⁾. In the same letter, the Authority requested further information from the Norwegian authorities concerning their comments to the first complaint. By letter dated 1 September 2017, the Authority forwarded to the Norwegian authorities additional information from the second complainant⁽⁷⁾.
- (5) By letter dated 20 September 2017, the Norwegian authorities submitted their comments to the second complaint and provided the information requested by the Authority relating to the first complaint⁽⁸⁾. On 29 September 2017, the case was further discussed during the annual package meeting in Oslo. The discussion was subsequently summarised in a follow-up letter⁽⁹⁾.

2.3. *Request for information*

- (6) On 20 October 2017, the Authority sent an information request to the Norwegian authorities⁽¹⁰⁾. On 22 November 2017, the Norwegian authorities and the Authority held a video-conference to discuss the information request. By letter of 8 December 2017, the Norwegian authorities responded⁽¹¹⁾.

2.4. *Additional information from the second complainant*

- (7) On 19 September 2017, the second complainant submitted additional information⁽¹²⁾. On 6 November 2017, the second complainant submitted supplementary information⁽¹³⁾. On 9 November 2017, the Authority forwarded the additional information to the Norwegian authorities⁽¹⁴⁾. On 22 November and 13 December 2017, the Norwegian authorities and the Authority discussed the case during a video-conference. On 1 December 2017, the Norwegian authorities submitted information to the Authority in relation to the meetings⁽¹⁵⁾.
- (8) On 26 October 2018, the second complainant submitted additional information⁽¹⁶⁾.

2.5. *Further request for information and meeting*

- (9) On 16 January 2018, the Authority sent an information request to the Norwegian authorities⁽¹⁷⁾, to which they replied by letters dated 1 and 5 February 2018⁽¹⁸⁾.
- (10) On 13 March 2019, the Norwegian authorities and the Authority discussed the case during a video-conference. Following the meeting, the Norwegian authorities submitted further information⁽¹⁹⁾. On 18 March 2019, the Norwegian authorities submitted additional information⁽²⁰⁾.

2.6. *Notification of the 2019 lease agreement*

- (11) On 29 November 2018⁽²¹⁾, the Norwegian authorities notified a lease agreement ('the 2019 lease agreement'), which is intended to enter into force on 1 December 2019. By letter dated 28 January 2019, the Authority requested additional information from the Norwegian authorities. By letter of 21 February 2019, the Norwegian authorities responded⁽²²⁾.

⁽⁵⁾ Documents No 867151, 868181 and 868182.

⁽⁶⁾ Document No 870428.

⁽⁷⁾ Document No 870360.

⁽⁸⁾ Documents No 874440 and 874442.

⁽⁹⁾ Document No 876728.

⁽¹⁰⁾ Document No 877379.

⁽¹¹⁾ Documents No 887522, 887524 and 887526.

⁽¹²⁾ Document No 874067.

⁽¹³⁾ Document No 881377.

⁽¹⁴⁾ Document No 888352.

⁽¹⁵⁾ Documents No 885827, 885829, 888351 and 888354.

⁽¹⁶⁾ Document No 936140.

⁽¹⁷⁾ Document No 888021.

⁽¹⁸⁾ Documents No 896729, 896727, 896725 and 896723.

⁽¹⁹⁾ Documents No 1059166, 1059170 and 1059171.

⁽²⁰⁾ Documents No 1059842 to 1059848.

⁽²¹⁾ Documents No 1040641, 1040643, 1040645, 1040647 and 1040649.

⁽²²⁾ Documents No 1054292, 1054294, 1054296 and 1054298.

2.7. **GBER information sheet regarding capital increase**

- (12) On 10 December 2018, the Norwegian authorities submitted a GBER⁽²³⁾ information sheet⁽²⁴⁾, concerning *ad hoc* aid to TS in the form of a NOK 55 million capital increase (approximately EUR 5,68 million), claiming that this measure was block exempted.

3. **Background**

- (13) TS owns and operates Trondheim Spektrum, a multipurpose facility located in central Trondheim. The facility consists of eight multi-purpose halls. The halls are used as training venues for local sports clubs, small and large sports events and other events such as concerts, trade fairs and congresses.
- (14) The company Nidarøhallen was established in 1961 for the purpose of carrying out the construction and operation of a sports and exhibition hall in Trondheim. On 5 June 2002, the company name was changed to Trondheim Spektrum AS.
- (15) The Municipality has been, and is at present, the majority shareholder in TS. As of October 2018, The Municipality holds 96 % of the shares. The remaining shares are held by membership-based volunteer sport clubs ('sport clubs').
- (16) The construction of the first part of the hall finished in 1963 (halls A and B). The facility has been expanded four times, in 1971 (hall C), 1980 (hall G), 1988 (halls D and E/H) and 2000 (hall F). The facility now totals 27 000 m², which, in addition to eight multipurpose halls, consists of 14 seminar rooms and a plot area of over 1 000 m².
- (17) The Municipality's objective is to provide facilities for sports and leisure activities to the inhabitants of Trondheim. In 2004, the Municipality formalised a principle of cost-free facilities for the benefit of the Municipality's sport clubs. This facilitates participation of children and youth in sport activities, irrespective of the income level of individual families. The Municipality owns and operates numerous sport facilities, but also rents facilities owned and operated by third parties. The Municipality rents capacity from such facilities under special rental agreements, and the joint capacity is distributed, free of charge, amongst the sport clubs. The task of distributing the capacity is entrusted to the local Sports Council (*Idrettsrådet*), which forms part of the organisational structure of the Norwegian Confederation of Sports (*Norges idrettsforbund*).
- (18) TS generates income from sport activities, trade fairs and concerts. TS hosts a number of fairs, which includes an annual fisheries industry fair. Furthermore, TS generates income from the operation of a kiosk, café and a restaurant.
- (19) Since summer 2017, Trondheim Spektrum has been undergoing a significant renovation and extension, to be finalised in 2019. The plan is to host the European Championship in handball for women and men in 2020.

4. **The measures**

4.1. **Introduction**

- (20) Throughout the years, the Municipality has provided TS with loans, guarantees and other measures that may potentially involve state aid. The following measures are at stake in the present decision.

4.2. **Measure 1 – municipal loan**

- (21) In 1992, the total loan portfolio of TS included nine different loans amounting to a total of NOK 87.8 million (approximately EUR 9,1 million). During the period from 1992 to 1994, TS restructured the debt by borrowing NOK 86.67 million (approximately EUR 8,95 million) from the Municipality⁽²⁵⁾. The nominal interest rate was set at 7,5 %, and the effective interest rate was at 7,7 %. In 2004, the terms of the loan were modified, lowering the effective interest rate to 4,15 %.
- (22) The complainants allege that the intention of the Municipality, by granting the loan, was to grant an advantage to TS, which it would not have obtained otherwise, in the form of lower interest rates. The complainants further allege that later modifications of the loan have turned the alleged aid into new aid.

⁽²³⁾ Commission Regulation (EU) No 651/2014 of 17 June 2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 187, 26.6.2014, p. 1), referred to at point 1j of Annex XV to the EEA Agreement, see Joint Committee Decision No 152/2014, published in OJ L 342, 27.11.2014, p. 63 and EEA Supplement No 71, 27.11.2014, p. 61.

⁽²⁴⁾ Case No 82883, GBER 30/2018/Sports.

⁽²⁵⁾ Document No 874440, p. 6 and Document No 859501, p. 13 and 20.

- (23) The Norwegian authorities have not contested the fact that the loan may have entailed state aid. The Norwegian authorities have argued that the interest rates, in particular following the modification in 2004, were broadly in line with market price. However, the Norwegian authorities do not consider it meaningful to investigate further the historical market rates for loans as, in their view, any aid would have to be considered as existing aid, and in any event, the loan has in the meantime been paid back in full ⁽²⁶⁾. The Norwegian authorities have not found any documentation indicating that the loan has been renegotiated as alleged by the complainants, save for the modification of the interest rate in 2004 ⁽²⁷⁾.

4.3. **Measure 2 – municipal guarantee**

- (24) On 7 September 1999, the Municipality granted a guarantee in favour of TS, in order for TS to secure a loan from Nordea. The purpose of the loan was to finance the construction of hall F. The guarantee was limited to 50 % of the loan balance with a limit of NOK 28 million (approximately EUR 2,89 million). The guarantee is of a secondary nature. That is, Nordea would have to initiate a procedure for the liquidation of TS' assets, before it could have recourse to the guarantee.
- (25) According to the Norwegian authorities' best estimate, the interest rate obtainable without the guarantee corresponds to an addition of 0.10 – 0.15 percentage points. The Norwegian authorities have explained that this is because TS is viewed by Nordea as a low-risk debtor. On Nordea's six-point scale, with six representing no risk, TS is and has been rated at five. The reason behind this rating is first, the fact that the majority of the shares in TS is held by a public authority and secondly, TS' low-risk lease agreement with the Municipality represents a substantial part of its revenues. Further, a guarantee of this nature is of marginal value to the bank, as the mandatory capital requirements are similar for loans without such partial and limited guarantee ⁽²⁸⁾. The guarantee is still in effect. It expires in 2031 ⁽²⁹⁾. At the end of 2016, it covered the outstanding balance of NOK 9 260 000 (approximately EUR 956 500).
- (26) The complainants have alleged that the guarantee was not granted on market terms and therefore provided an advantage to TS.
- (27) The Norwegian authorities state that any advantage resulting from the guarantee is at most marginal and further refer to marginal effects of the measure on the conditions of cross-border investment or establishment ⁽³⁰⁾. The Norwegian authorities maintain that the guarantee should be qualified as existing aid as it was granted more than 10 years ago ⁽³¹⁾.

4.4. **Measure 3 – leasehold agreements**

- (28) In 1980, the Municipality entered into a 40-year leasehold agreement with Trondheim Tennisklubb. The leasehold was transferred to Nidarøhallen A/S (now TS) in 1991. A second leasehold agreement was concluded in 1989. TS has relied on these leasehold agreements as collateral when entering into a loan agreement with Nordea ⁽³²⁾.
- (29) According to the Norwegian authorities, the leasehold agreements are governed by the Norwegian Ground Lease Act ⁽³³⁾ and established case-law.
- (30) To offer collateral on a leasehold agreement does not require the permission from the lessor (the owner) under the Ground Lease Act, the Land Registration Act ⁽³⁴⁾ or the leasehold agreement.
- (31) The Norwegian authorities have stated that the leasehold agreements were concluded before the entry into force of the EEA Agreement ⁽³⁵⁾.

⁽²⁶⁾ Document No 859501, p. 20.

⁽²⁷⁾ Document No 874440, p. 6.

⁽²⁸⁾ Document No 859501, p. 14.

⁽²⁹⁾ Document No 859501, p. 14.

⁽³⁰⁾ Document No 859501, p. 22.

⁽³¹⁾ Document No 859501, p. 23.

⁽³²⁾ Document 1054294. See section 4.10.

⁽³³⁾ *Lov om tomtefeste (tomtefesteloven)* LOV-1996-12-20-106. The Norwegian authorities have explained that the conclusion of leasehold agreements and the contractual relationship between the landowner/lessor and the lessee was regulated for the first time in a statute from 1975, which entered into force on 1 January 1976. A new Ground Lease Act was enacted in 1996 and entered into force on 1 January 2002.

⁽³⁴⁾ *Lov om tinglysning (tinglyssingsloven)* LOV-1935-06-07-2.

⁽³⁵⁾ Document No 887522, p. 4.

4.5. **Measure 4 – lease agreements concluded from 1999 to 2017**

- (32) Most of the capacity of Trondheim Spektrum has traditionally been used for the purpose of sport clubs on the basis of lease agreements concluded between TS and the Municipality. The Municipality has leased the facility since it opened in 1963.
- (33) The Municipality formalised a principle of cost-free facilities for the benefit of the Municipality's sport clubs in 2004. This was done to facilitate the participation of sport activities irrespective of the income level of individual families. From then on, the sport clubs did not pay for its use, neither to the Municipality nor to TS.
- (34) The Municipality rented the facilities from Trondheim Spektrum for approximately NOK 12 million per year from 1990 until 2002. In 2002, the lease agreement was amended as the Municipality required more capacity. The variations of rent paid is a result of the capacity increase with the construction of hall F, and the implementation of a new model for calculating the agreed utilisation of the facility ⁽³⁶⁾.
- (35) The Norwegian authorities have explained that the level of rent takes into account the cost structure of TS. The historical rent was set on the basis of the level established in 1989 and 1990, which historically reflected the required cash flow for TS to pay off debt and continue operations on the proportion of the facility occupied by the sport clubs ⁽³⁷⁾.
- (36) The lease agreement was not formalized until February 1995. The lease agreement entered into in 1995 does not specify the number of hours and/or percentage of occupation of the sport clubs' use of the facility. These specifications were introduced and further developed in the agreements entered into for 1999 onwards ⁽³⁸⁾.
- (37) The following lease agreements have been concluded since 1999:
- a. Lease agreement 2000 – 2002.
 - b. Lease agreement 2002 – 2006.
 - c. Lease agreement 2007 – 2008.
 - d. Lease agreement 2009 – 2010.
 - e. Lease agreement 2011 (renewed annually) ⁽³⁹⁾.
- (38) The Norwegian authorities have provided the following information regarding the leased capacity ⁽⁴⁰⁾:

Year	Rent paid (NOK)	Hours rented
1999	11 200 000	Not given
2000	11 200 000	13 650
2001	11 200 000	13 650
2002	11 200 000	17 300
2003	14 000 000	17 300
2004	14 000 000	17 300
2005	14 300 000	17 300
2006	14 500 000	17 300

⁽³⁶⁾ Document 874440, p. 5.

⁽³⁷⁾ Document 874440, p. 10.

⁽³⁸⁾ Document 859501, p. 14.

⁽³⁹⁾ Document No 859501, p. 14–15. However, it can be observed that there was a reduction in the capacity in 2016. This indicates that amendments were made at least that year. The Norwegian authorities have explained that this is due to the renovation of TS (Document 874440, p. 9).

⁽⁴⁰⁾ Document 859501, p. 15.

Year	Rent paid (NOK)	Hours rented
2007	14 700 000	12 500
2008	14 000 000	12 500
2009	14 300 000	12 500
2010	14 443 000	12 500
2011	14 088 000	12 500
2012	14 234 000	12 500
2013	14 234 000	12 500
2014	14 234 000	12 500
2015	14 679 522	12 500
2016	14 105 196	11 650

- (39) According to the terms of the lease agreements, the capacity of Trondheim Spektrum should be reserved for the sport clubs, from 1 September to 1 May each year, during the afternoon on weekdays from 16:00 to 23:00 and on weekends from 09:00 to 22:00. TS can therefore offer Trondheim Spektrum's capacity outside of these hours and outside the said time of year.
- (40) Furthermore, the lease agreements provide that TS can reclaim, subject to the terms laid down in the lease agreement, up to 2 000 hours annually during the period from 1 September to 1 May. TS can therefore use the facilities, which are otherwise reserved under the lease agreements for other purposes, for those specific hours. The Norwegian authorities have explained that TS has reclaimed 945 – 2 173 hours annually from 2010 to 2017 ⁽⁴¹⁾. The Norwegian authorities explained that there is no mechanism for the reduction of the overall rent when TS reclaims rented hours ⁽⁴²⁾.
- (41) The complainants have argued that the rent is above market terms. That is, the rent is based on the needs of TS, and not the capacity needed by the Municipality. The complainants allege that the rental fee has never been based on arm's length negotiations, but decided unilaterally by the municipal board of the Municipality.
- (42) According to the Norwegian authorities, the rent paid to TS by the Municipality has been market conform and thus does not entail state aid. Were the Authority to conclude differently, the Norwegian authorities argue that the lease agreement forms part of an existing aid scheme. Furthermore, any new aid would, in any event, be compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- 4.6. Measure 5 – lease agreement of 2019 – notification**
- (43) As set out in paragraph (11) above, the Norwegian authorities have notified the lease agreement of 2019.
- (44) TS and the Municipality have concluded a new lease agreement, which is set to enter into force on 1 December 2019. The agreement is conditional upon being in line with market terms. The agreement allows for adaptations by the Municipality, in order to conform to the market economy investor principle, should the Authority so require ⁽⁴³⁾. The agreement will expire on 30 April 2035.
- (45) The Norwegian authorities have explained that this lease agreement is based on the same principles underlying previous lease agreements. The Norwegian authorities have further explained that the new lease agreement represents a substantial increase in the capacity made available for the sport clubs.

⁽⁴¹⁾ The Norwegian authorities were not able to provide data from before 2010.

⁽⁴²⁾ Document 896727, p. 6.

⁽⁴³⁾ Article 12 of the 2019 lease agreement. Norwegian: 'Denne avtalen forutsettes å være inngått på markedsmessige vilkår. Det tas forbehold om at avtalen vil – forut for og i avtaleperioden – justeres for å tilfredsstillе eventuelle føringer/krav fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA), og/eller andre offentlige myndigheter. Dette for at avtalen til enhver tid skal tilfredsstillе markedsinvestorprinsippet.' Document No 887522, p. 7.

- (46) A total of 16 848 hours yearly is rented under the new lease agreement, compared to 12 500 hours in the past. The new lease agreement represents an increase in the rent per hours from approximately NOK 1 200 to 1 700 (approximately EUR 124 to 176). The reason for this increase is twofold: First, the historical rent paid by the Municipality was set on the basis of the level established in 1989 and 1990, and has not been subject to adjustments. Second, the construction costs associated with providing flexibility and allowing for multisport-use results in the operating costs per square metre exceeding by far the square metre cost of the existing venue.
- (47) Both complainants have argued that the rent in the new lease agreement is above market terms, because it is based on TS' needs and not the capacity needed by the Municipality. The complainants allege that the rental fee is not based on arm's length negotiations, but set in order to cover the construction cost of the expansion of Trondheim Spektrum.
- (48) One of the complainants has further alleged that the main cost elements of the extension and renovation project is tied to requirements related to activities other than the activities covered by the lease agreements, such as concerts, professional sports events and fairs. One of the complainants claims that the division of costs between the different activities is therefore not correct, as the needs of the sport clubs could have been met with much less costs.
- (49) According to the Norwegian authorities, the rent paid to TS by the Municipality under the new lease agreement is market conform, and thus does not entail state aid. Should the Authority be unable to exclude the presence of state aid in the new lease agreement, the Norwegian authorities have notified the lease agreement as compatible aid under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement.

4.7. **Measure 6 – capital increase linked to new and unexpected costs – block exemption**

- (50) As set out in paragraph (12) above, on 10 December 2018, the Norwegian authorities submitted a GBER information sheet⁽⁴⁴⁾, concerning an *ad hoc* aid to TS for an aid amount of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) in form of a capital increase. The Norwegian authorities have provided the capital increase to TS under Article 55 of the General Block Exemption Regulation ('GBER').
- (51) Due, in particular, to an increase in the project scope in 2018, the budget increased to NOK 591 million (approximately EUR 61,05 million). The Norwegian authorities have explained that TS cannot cover the additional costs through its existing means or through additional market financing. It therefore applied for the capital increase on 6 July 2018.
- (52) One of the complainants alleges that the capital increase is not compliant with all of the conditions set out in Chapter I of the GBER.

4.8. **Measure 7 – financing of infrastructure costs**

- (53) On 14 March 2017, the City Council adopted a zoning plan for the area where TS is located and the surrounding park area. The process was initiated by TS with the aim of expanding the facility into a multi-function facility, feasible for concerts and large sport events, and with increased capacity for sport clubs, trade fairs and congresses.
- (54) The City Council adopted the principle of full transfer of expenses in 1993, which sets out that building projects must carry all infrastructure costs that are a consequence of the project. Which costs this principle comprises must be in line with Section 17-3, third paragraph of the Planning and Building Act, which regulates what a development agreement must include⁽⁴⁵⁾.
- (55) The Norwegian authorities have explained that a zoning plan forms the basis for a project such as the expansion of Trondheim Spektrum⁽⁴⁶⁾. The zoning plan – including use of procedural orders⁽⁴⁷⁾ (*rekkefølgekrav*) – does not impose any economic obligations on the developer, but provides for the use of the area relating to the project and indicates what (public) infrastructure needs to be in place prior to the implementation of the project⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴⁴⁾ Case No 82883, GBER 30/2018/Sports.

⁽⁴⁵⁾ Document No 874440, p. 20-25. The detailed zoning plan for part of Nidarø was adopted by the City Council on 14 March 2017 in case 25/17.

⁽⁴⁶⁾ The Norwegian authorities refer to Section 11 of *lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)* LOV-2008-06-27-71.

⁽⁴⁷⁾ 'Procedural orders' are requirements relating to the order in which work shall be carried out to ensure the establishment of public services, technical infrastructure and green structures before use is made of areas and the point in time when areas may be used for building and construction purposes, including requirements relating to the order in which development works shall be carried out. See Section 11-9 of the Planning and Building Act, referred to in footnote 46.

⁽⁴⁸⁾ The Norwegian authorities refer to section 18 of the Planning and Building Act.

- (56) The Planning and Building Act sets limits on the developer's maximum financial contribution to the public infrastructure measures that are required under the zoning regulations. The main criterion for cost allocation under a development agreement is that the measure must have a direct factual relationship with the development; it must be necessary for the implementation of the project. Consequently, only public infrastructure measures that result from the project may potentially be imposed as obligations on the developer. On the other hand, infrastructure works that the Municipality would need to implement also in the absence of the project, cannot be imposed on the developer ⁽⁴⁹⁾.
- (57) In addition to the first criterion for cost allocation, the contribution from the developer to the measure must be proportionate to the size and the type of the development or project.
- (58) The Norwegian authorities have explained that the Municipality will, for each project, cover the costs of measures that would have to be implemented regardless of the project, but for which the project affects the timing of when the measures are implemented. Such costs relate to infrastructure that is of a general character, benefitting the population as a whole.
- (59) The Norwegian authorities have explained that a proportionality assessment must be carried out in each case. The eventual conclusion of a development agreement and the allocation of costs entails a degree of discretion on behalf of the Municipality, which must take into consideration the legal framework, as well as the nature of the project ⁽⁵⁰⁾.
- (60) One of the complainants argues that the Municipality has relieved TS from infrastructure costs that a developer would normally have to bear in relation to this type of constructions and has therefore granted an advantage to TS.
- (61) The Norwegian authorities have provided information regarding the distribution of the costs between the TS and the Municipality ⁽⁵¹⁾.
- (62) According to the Norwegian authorities, the connection from Nidarø to Ilen Church will be developed. The Norwegian authorities have stated that the measure forms part of what may be described as a recreational area network for the use of the general public and that therefore it cannot legally order the developer to assume the costs in that respect.
- (63) The Norwegian authorities have further explained that the upgrade of Klostergata is a direct consequence of the development. However, the Municipality assumes the implementation responsibility and will cover the costs connected to roads and archaeological excavations; TS will pay a contribution of NOK 20 million. This is because the Municipality would in any case need to renew the water and sewage pipes in parts of the street.
- (64) The Norwegian authorities have further explained that green areas and a public park will be developed, i.e. a vegetation belt, a park, a walking path and public squares. The Norwegian authorities have stated that this is TS' responsibility. The total amount was estimated at NOK 74 million (approximately EUR 7,64 million), but has been lowered to NOK 39 million (approximately EUR 4,03 million). TS' share of this costs is set at NOK 26 million (approximately EUR 2,66 million), excluding VAT. According to the Norwegian authorities, the calculation of TS' contribution is limited as allowed by Section 17-3, third paragraph of the Planning and Building Act.
- (65) In the view of the Norwegian authorities, infrastructure projects financed by the Municipality do not represent financing in violation of the principle of full transfer of costs in light of the modification mandated by Section 17-3, third paragraph of the Planning and Building Act. Furthermore, the Norwegian authorities do not see that the financial contribution by the local authority may be classified as illegal state aid, because the costs could not have been transferred to the developer in any event.
- (66) The Norwegian authorities argue that the infrastructure works, to be partly financed by the Municipality, relate to activities that public authorities normally perform in the exercise of their public powers and do not consist in offering goods and services on a market ⁽⁵²⁾. According to the Norwegian authorities, the costs assumed by the Municipality do not entail that TS pays less than legally required. Furthermore, the infrastructure is of a general character and will benefit the population as a whole.

⁽⁴⁹⁾ Document No 1059846, p. 2.

⁽⁵⁰⁾ Document No 1059846, p. 2.

⁽⁵¹⁾ Document No 874440, p. 20 – 25 and Documents No 1059842 to 1059848. The detailed zoning plan for part of Nidarø was adopted by the City Council on 14 March 2017 in case 25/17.

⁽⁵²⁾ The Norwegian authorities refer to paragraph 203 of the Authority's Guidelines on the notion of State aid as referred to in Article 61(1) of the EEA Agreement ('NoA'), in this regard and Commission Decision of 8.1.2016. State aid No SA.36019 – Belgium – Financing of road infrastructure in the vicinity of a real estate project – Uplace, paragraph 38.

4.9. **Measure 8 – funds from the Gaming Fund**

- (67) The Gaming Fund scheme is administered by Norsk Tipping AS. The funds stemming from Norsk Tipping AS are gaming funds collected, administered and distributed on the basis of the Gaming Act ⁽⁵³⁾ that entered into force on 1 January 1993.
- (68) Applications for grants from the Gaming Fund scheme are processed and assessed in accordance with the provisions laid down by the Ministry of Culture relating to grants and allocations for sports and physical activities. The goal of the scheme is to facilitate sports and physical activities for everyone.
- (69) Funds granted for the construction and renovation of sports facilities will contribute to an infrastructure that provides the population with the opportunity to take part in individually organised activities and activities under the supervision of sport clubs.
- (70) As from 1994, TS has received grants from the Gaming Fund Scheme ⁽⁵⁴⁾.
- (71) The Norwegian authorities emphasise that the existing Gaming Fund scheme has not been materially altered since it was last assessed by the Authority in the Vålerenga case ⁽⁵⁵⁾ and that the grants in favour of TS have been awarded in accordance with the provisions of the scheme ⁽⁵⁶⁾.

4.10. **Measure 9 – implicit guarantee inherent in a loan agreement between Nordea and TS**

- (72) On 11 December 2017, TS signed a loan agreement for NOK 490 million with Nordea ⁽⁵⁷⁾. Nordea will provide the working capital during the construction period. The Norwegian authorities have explained that the Municipality is not a party to the loan agreement nor are there any contractual obligations that require the Municipality to provide financing or capital to TS ⁽⁵⁸⁾.
- (73) However, the loan agreement includes the following statements ⁽⁵⁹⁾:

‘Nordea has placed considerable weight on the fact that Trondheim Spektrum AS intends to make structural changes in the company or other measures that increase the possibility that the municipality of Trondheim, without acting contrary to the law, if necessary, can provide a guarantee to Nordea that reduces the risk of cost overruns.’

‘Nordea has also placed great weight on the ownership of Trondheim municipality and the Executive Board’s decision on 25 June 2015 in case 144/14, which states in paragraph two that the municipality of Trondheim, as the majority owner of Trondheim Spektrum, is ready to assume the necessary financial responsibility resulting from the renovation and development of Trondheim Spektrum.’ (Unofficial translation)

- (74) These statements relate to a clause in the loan agreement which states under ‘other terms’ ⁽⁶⁰⁾:

‘The risk resulting from any cost overruns occurring during the construction period and, which the credit customer himself cannot pay: Trondheim Spektrum AS will make structural changes in the company or take other measures, which will make it possible for Trondheim Municipality, without coming into conflict with the legislation, if necessary, to provide a guarantee to Nordea.’

⁽⁵³⁾ Lov om pengespill (pengespilloven) LOV-1992-08-28-103.

⁽⁵⁴⁾ Document No 859501, p. 16.

⁽⁵⁵⁾ The Authority’s Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Vålerenga Fotball.

⁽⁵⁶⁾ Document No 887522, p. 6.

⁽⁵⁷⁾ Document No 1054294.

⁽⁵⁸⁾ Document No 1054298, p. 6.

⁽⁵⁹⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 1, paragraphs 5 and 6. Unofficial translation. Norwegian: ‘Nordea har lagt betydelig vekt på at Trondheim Spektrum AS har til hensikt å gjøre selskapsendringer eller andre tiltak som åpner muligheten for at Trondheim kommune, uten å komme i strid med lowerket, om nødvendig kan stille en garanti overfor Nordea som reduserer risikoen ifm kostnadsoverskridelser.’/‘Nordea har for øvrig lagt sterk vekt på eierskapet fra Trondheim kommune og vedtaket i formannskapet datert 25. juni 2014 i sak 144/14, hvor det blant annet fremgår av punkt 2 at Trondheim kommune, som største eier av Trondheim Spektrum AS, er innstilt på å ta det nødvendige økonomiske ansvaret som følger av rehabilitering og utvikling av Trondheim Spektrum.’

⁽⁶⁰⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, p. 5, ‘Other terms’ – bullet point 3. Unofficial translation. Norwegian: ‘Risikoen som følge av at det oppstår kostnadsoverskridelser i byggeperioden og kredittkunden selv ikke kan betale disse: Trondheim Spektrum AS vil gjøre selskapsendringer eller andre tiltak som åpner muligheten for at Trondheim kommune, uten å komme i strid med lowerket, om nødvendig kan stille garanti overfor Nordea.’

(75) Under the same heading, the following clause states ⁽⁶¹⁾:

‘The lease agreement with Trondheim Municipality of 26.10.2017 cannot be changed/reduced without Nordea’s prior written consent.’

(76) Finally, under the heading ‘Change of ownership – mandatory early repayment’ ⁽⁶²⁾ the loan agreement states ⁽⁶³⁾:

‘It is a condition for entering into and maintaining the Construction Loan Agreement that Trondheim Municipality owns at least 77,93 % of the credit customer and maintains its ownership unchanged.

In the event that the ownership composition changes, without Nordea’s prior written consent, the Construction Loan and any outstanding amount shall be repaid as specified in clause 11 (early maturity of the construction loan).’

(77) TS and Nordea had previously signed a loan agreement dated 27 July 2017. The agreement contained a condition that any construction cost excess during the construction period should be covered either by TS or the Municipality. The loan agreement was co-signed by the City Executive of Finance. That agreement therefore contained clauses regarding the Municipality’s responsibility in respect of any project overruns as well as obligations in respect of the lease agreement which at that time had not been finalised ⁽⁶⁴⁾.

(78) The co-signing of the loan agreement was later deemed a municipal guarantee pursuant to section 51 of the Municipality Act. The City concluded that the guarantee, in order to be effective, required state approval. The guarantee would, for various reasons, probably not obtain such approval and therefore the Chief City Executive was advised to promptly inform Nordea that the Municipality could not be party to the loan agreement. This agreement is void and does not apply between the parties. TS and Nordea therefore signed the current loan agreement without the official involvement of the Municipality.

5. The presence of state aid

5.1. Introduction – existing vs. new aid

(79) As set out above, several alleged aid measures granted to TS are at stake. However, in the present decision the Authority will not assess further the nature of potential aid measures, which would constitute existing aid – either individual aid or aid schemes – within the meaning of Article 1(b) of Part II of Protocol 3 to the Agreement between the EFTA States on the Establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice (‘Protocol 3 SCA’).

(80) Existing aid is subject to a different procedural framework compare to new aid ⁽⁶⁵⁾. Furthermore, existing aid measures are not subject to a repayment obligation.

5.1.1. Measure 1 – the municipal loan

(81) The municipal loan was granted to TS in 1992. In case 113/92 ⁽⁶⁶⁾, the City Council adopted a decision to issue bonds to enable TS, through a new loan, to pay off its existing loans. The Authority therefore considers that any aid entailed in the municipal loan would be individual aid awarded to TS ⁽⁶⁷⁾. The terms of the loans were modified in 2004.

(82) According to Article 15(1) of Part II of Protocol 3 SCA, the powers of the Authority to recover aid shall be subject to a limitation period of 10 years. According to Article 15(3) of Part II of Protocol 3 SCA, any aid with regard to which the limitation period has expired, shall be deemed to be existing aid ⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶¹⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, p. 5, ‘Other terms’ – bullet point 4. Unofficial translation. Norwegian: ‘Leieavtalen med Trondheim kommunea av 26.10.2017 kan ikke endres/redueres uten Nordea forutgående skriftlige samtykke.’

⁽⁶²⁾ Norwegian: ‘eierskifte – obligatorisk førtidig tilbakebetaling’.

⁽⁶³⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, p. 4. Unofficial translation. Norwegian: ‘Det er et vilkår for inngåelse og opprettholdelse av Byggekredittavtalen, at Trondheim Kommune eier minst 77,93 % av Kredittkunden, og opprettholder sin eierandel uendret. For det tilfellet at eiersammensetningen endres, uten Nordeas forutgående skriftlige samtykke, skal Byggekredit-ten og ethvert utestående tilbakebetales som angitt i klausul 11 (Førtidig forfall av byggekreditten).’

⁽⁶⁴⁾ Document No 1054298, p. 5.

⁽⁶⁵⁾ Within the meaning of Article 1(c) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁶⁶⁾ Documents No 859501, p. 13, and 859503, p. 76.

⁽⁶⁷⁾ According to Article 1(e) of Part II of Protocol 3 SCA, “‘individual aid’ shall mean aid that is not awarded on the basis of an aid scheme and notifiable awards of aid on the basis of an aid scheme’.

⁽⁶⁸⁾ See also Article 1(b)(iv) of Part II of Protocol 3 SCA, according to which ‘existing aid’ is ‘aid which is deemed to be existing aid pursuant to Article 15 of this Chapter’.

- (83) The limitation period begins on the day on which the unlawful aid is awarded to the beneficiary either as individual aid or as aid under an aid scheme ⁽⁶⁹⁾.
- (84) As the municipal loan was granted to TS in 1992, the limitation period has expired. This would be the case even if the limitation period were to be calculated from the date of the last modification of the loan in 2004. Further, the loan was fully repaid in 2014. Any potential aid granted through the measure shall therefore be deemed to be existing aid. Moreover, as the loan was granted to TS in 1992, it would also be aid, which existed before the entry into force of the EEA Agreement and is still applicable after the entry into force of the EEA Agreement. Any potential aid granted through the measure would therefore also be existing aid within the meaning of Article 1(b)(i) of Part II of Protocol 3 SCA.

5.1.2. *Measure 2 – the municipal guarantee*

- (85) The Authority considers that any aid inherent in the guarantee would be individual aid awarded to TS. The Municipality granted the guarantee to TS in 1999 for TS to secure a loan(s) from Nordea. The guarantee was, according to the information provided by the Norwegian authorities, used in 2000 and 2001. The purpose of the loan was to finance the construction of hall F. The guarantee is still in effect and expires in 2031.
- (86) As the municipal guarantee was awarded to TS in 1999, the limitation period of 10 years under Article 15(1) of Part II of Protocol 3 SCA has expired ⁽⁷⁰⁾. According to Article 15(3) of Part II of Protocol 3 SCA any potential aid granted through the measure shall therefore be deemed to be existing aid.

5.1.3. *Measure 3 – the leasehold agreements*

- (87) The leasehold agreements were concluded in 1980 and 1989 respectively. The leasehold agreement between Trondheim commune and Nidarøhallen A/S (now TS) was concluded in 1989 for a duration of 50 years. In 1980, the Municipality entered into a 40-year leasehold agreement with Trondheim Tennisklubb. Trondheim Tennisklubb financed and constructed Hall G of Trondheim Spektrum. The ownership of Hall G, including the leasehold, was transferred to Nidarøhallen A/S (now TS) in 1991 ⁽⁷¹⁾.
- (88) The Authority considers that any aid granted through these leasehold agreements, including their later use as a collateral, would constitute individual aid, which existed prior to the entry into force of the EEA Agreement. According to Article 1(b)(i) of Part II of Protocol 3 SCA, the measures would therefore constitute existing aid.

5.1.4. *Conclusion – measures 1, 2 and 3*

- (89) As any potential state aid granted through measures 1, 2 and 3 would seem to constitute existing aid, within the meaning of Article 1(b) of Part II of Protocol 3 SCA, the Authority will not further assess the state aid character of these measures in the present decision.

5.1.5. *Measure 8 – aid granted under the Gaming Fund scheme*

- (90) The funds stemming from Norsk Tipping AS are gaming funds collected, administered and distributed on the basis of the Gaming Act 1992 that entered into force on 1 January 1993, before the entry into force of the EEA Agreement.
- (91) The Authority considered in its Decision No 537/09/COL of 16 December 2009 ⁽⁷²⁾ that the activities of Norsk Tipping AS constituted an existing aid scheme. The Norwegian authorities have confirmed that no amendments have been made to the scheme since that time. The Authority considers that the funds granted to TS from Norsk Tipping AS are an application of an existing aid system. Existing aid also covers individual aid awards, which have been granted on the basis of an existing aid scheme ⁽⁷³⁾. Therefore, the Authority will not further assess the aid character of the measure in this decision. However, the Authority will take into account the contribution from the gaming funds in any compatibility assessment it may carry out in relation to the measures included in the scope of this decision.

⁽⁶⁹⁾ Article 15(2) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁷⁰⁾ This would be the case even if the limitation period would be calculated from the date of when the guarantee was last used in 2001.

⁽⁷¹⁾ Document No 887522, p. 5.

⁽⁷²⁾ Available at <http://www.eftasurv.int/media/decisions/537-09-COL.pdf>. Further, see the Authority's Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Vålerenga Fotball, paragraph 57.

⁽⁷³⁾ Case E-14/10 *Konkurrenten.no AS v ESA* [2011] EFTA Ct. Rep. 266, paragraph 53.

5.1.6. Measure 4 – lease agreements concluded from 1999 to 2017

5.1.6.1. Introduction

- (92) The Norwegian authorities have argued that, should the Authority entertain any doubts concerning potential advantages in the lease agreements, the lease agreements concluded from 1999 to 2017 should be considered to form part of an existing aid scheme that predates the EEA Agreement. The Norwegian authorities have stated that the Municipality leased the facilities since its opening in 1963. However, the lease agreements were never formalised before 1995 ⁽⁷⁴⁾.
- (93) One of the complainants has argued that the lease agreements cannot be considered to form part of an existing aid scheme. The complainant refers to the fact that there is no law or regulation that obliges the Municipality to lease facilities for sports. According to the complainant, the recent municipal decision regarding the new and twice as high lease, illustrates the margin of discretion inherent in the conclusion of a new lease agreement. In any case, the new lease would have represented a significant amendment to the aid scheme as it entails twice as much aid as before. The complainant did not elaborate further on this issue since, in its view, the financing of the operation of the premises cannot constitute an existing aid scheme in the first place ⁽⁷⁵⁾.
- (94) The Authority takes the preliminary view that the lease agreements concluded from 1999 to 2017 do not constitute an aid scheme, for the following reasons.
- (95) Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA sets out two definitions of an aid scheme:

“aid scheme” shall mean any act on the basis of which, without further implementing measures being required, individual aid awards may be made to undertakings defined within the act in a general and abstract manner and any act on the basis of which aid which is not linked to a specific project may be awarded to one or several undertakings for an indefinite period of time and/or for an indefinite amount’. (emphasis added)

- (96) The presence of an aid scheme can be based on either of those two definitions.

5.1.6.2. The first definition under Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA

- (97) The first definition has three cumulative criteria, defining an aid scheme as (i) any act on the basis of which aid can be awarded, (ii) which does not require any further implementing measures, and (iii) which defines the potential aid beneficiaries in a general and abstract manner.
- (98) The Norwegian authorities first note that the main purpose underlying the construction and ongoing extension of Trondheim Spektrum was to create facilities that the municipality, or more precisely, the local Sports Council, would then distribute among the sport clubs. If not used by the sport clubs, Trondheim Spektrum’s facilities would remain unused throughout most of the year. At the same time, it would be inconceivable for TS to run a balanced budget without receiving the lease income from the Municipality, which acquires this capacity for the sole purpose of providing its citizens with free access to sports and leisure activities.
- (99) The Norwegian authorities have referred to an administrative practice and the principles underlying the lease agreements, which have remained unaltered since the entry into force of the EEA Agreement. Those are the leasing of, in principle, all of Trondheim Spektrum’s suitable capacity during 8 months of the year, the possibility for TS to offer some of this capacity on the market for third parties and at a price that is periodically adjusted to reflect, in particular, extensions of Trondheim Spektrum’s capacity.
- (100) In the view of the Norwegian authorities, this mechanism, even if not strictly legally binding, could be regarded as an ‘act’ which also defines the potential aid beneficiary, as required by Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA ⁽⁷⁶⁾.
- (101) The Norwegian authorities have argued that while the Municipality negotiates the new lease contracts with TS upon expiry of the previous one, it could not deviate from the mechanism without endangering its capacity to deliver sports and leisure possibilities to its citizens. As a result, there have only been minor adaptations to the lease agreements over the years. Notwithstanding the fact that the lease agreement falls – through its responsibility for the annual budget – under the oversight of the City Council, the possible modifications are rather of a ‘technical application’ based on the principles of the act, and do not, in the view of the Norwegian authorities, convey sufficient discretion upon the Municipality to be considered as implementing measures ⁽⁷⁷⁾.

⁽⁷⁴⁾ Document No 859501, p. 23.

⁽⁷⁵⁾ Document No 868182, p. 4.

⁽⁷⁶⁾ Document No 859501, p. 24.

⁽⁷⁷⁾ The Norwegian authorities refer to the Authority’s Decision No 519/12/COL of 19 December 2012 closing the formal investigation procedure into potential aid to AS Oslo Sporveier and AS Sporveisbussene, paragraph 180.

(102) As the Norwegian authorities have stated, existing ‘aid schemes’ have been held to encompass non-statutory customary law ⁽⁷⁸⁾ and administrative practice related to the application of statutory ⁽⁷⁹⁾ and non-statutory law ⁽⁸⁰⁾. In one case, the Commission found that an aid scheme relating to *Anstaltslast and Gewährträgerhaftung* was based on the combination of an unwritten old legal principle combined with widespread practice across Germany ⁽⁸¹⁾.

(103) In a recent judgment, the General Court made the following observations on the basis of the definition of an aid scheme in Article 1(d) of Regulation (EC) No 2015/1589 ⁽⁸²⁾, as interpreted by case-law ⁽⁸³⁾:

‘First, if individual aid awards are made without further implementing measures being adopted, the essential elements of the aid scheme in question must necessarily emerge from the provisions identified as the basis for the scheme.

Secondly, where the national authorities apply that scheme, those authorities cannot have any margin of discretion as regards the determination of the essential elements of the aid in question and whether it should be awarded. For the existence of such implementing measures to be precluded, the national authorities’ power should be limited to the technical application of the provisions that allegedly constitute the scheme in question, if necessary after verifying that the applications meet the pre-conditions for benefiting from that scheme.

Thirdly, it follows from Article 1(d) of Regulation (EC) No 2015/1589 that the acts on which the aid scheme is based must define the beneficiaries in a general and abstract manner, even if the aid granted to them remains indefinite.’

(104) In the case at hand, there is no legal obligation on the Municipality to enter into a lease agreement with TS. Nor is there any legislation which provides the framework under which the lease agreements are made. Furthermore, it appears that the Municipality has, at least on some occasions, decided unilaterally how much rent it pays to TS under the lease agreements ⁽⁸⁴⁾. The complainants allege that the rent has never been based on arm’s length negotiations but decided unilaterally by the Municipal Board of the Municipality.

(105) The alleged aid measure in question is the rent paid above market terms to TS under the lease agreement. If the Municipality can decide unilaterally the level of the rent, then that affords it the discretion to decide whether to grant TS the alleged aid or not, as well as the amount of the alleged aid.

(106) It thus appears to the Authority, based on the information provided by the Norwegian authorities so far, that the administrative practice and the principles referred to by the Norwegian authorities do not constitute an ‘act on the basis of which aid can be awarded’. Moreover, it appears to the Authority that the Municipality enjoys discretion when entering into the lease agreements with TS, so that it can determine the essential elements of the potential aid in question. Should that be the case, the second criterion and the first criterion of the first definition under Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA would not be fulfilled.

(107) Finally, the Norwegian authorities have not explained how the third criterion could be fulfilled by the principles and administrative practice in question.

(108) As all conditions of the first definition must be cumulatively fulfilled, the Authority takes the preliminary view that the lease agreements concluded from 1999 to 2017 do not constitute an aid scheme.

5.1.6.3. The second definition under Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA

(109) The second definition has three cumulative criteria, defining an aid scheme as (i) any act on the basis of which aid which is not linked to a specific project (ii) may be awarded to one or several undertakings (iii) for an indefinite period of time and/or for an indefinite amount.

⁽⁷⁸⁾ See the Authority’s Decision No 405/08/COL of 27 June 2008 closing the formal investigation procedure with regard to the Icelandic Housing Financing Fund, section II.2.3.1.

⁽⁷⁹⁾ See Commission Decision No E-45/2000 Fiscal exemption in favour of Schiphol Group (OJ C 37, 11.2.2004, p. 13).

⁽⁸⁰⁾ The Authority’s Decision No 491/09/COL of 2 December 2009 Norsk Film group, Chapter II.2 p. 8. See also the Authority’s Decision No 075/16/COL of 20 April 2016 to propose appropriate measures regarding the use of publicly owned land and natural resources by electricity producers in Iceland, paragraph 114, and Decision No 519/12/COL of 19 December 2012 closing the formal investigation into potential aid to AS Oslo Sporveier and AS Sporveisbussene.

⁽⁸¹⁾ See Commission Decision No E-10/2000 State guarantees for public banks in Germany (OJ C 150 22.6.2002, p. 7).

⁽⁸²⁾ Article 1(d) of Regulation (EC) No 2015/1589 corresponds to Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁸³⁾ Judgment in *Belgium v Commission*, T-131/16 and T-263/16, EU:T:2019:91, paragraphs 85–88.

⁽⁸⁴⁾ Document No 874440, p. 8.

- (110) The Norwegian authorities have not argued that the alleged aid scheme falls within the second definition of Article 1(d) of Part II of Protocol 3 SCA. The Authority therefore lacks information to assess this.
- (111) However, the Authority notes that in line with the administrative practice and principles referred to by the Norwegian authorities, the lease agreements have been concluded for a specific time period and expire at a certain date. Moreover, the lease agreements set out the rental price for the facilities rented to the Municipality. It therefore appears to the Authority that the third condition would not be fulfilled.
- (112) As all conditions of the second definition must be fulfilled cumulatively, the Authority takes the preliminary view that the lease agreements concluded from 1999 to 2017 do not constitute an aid scheme.

5.1.6.4. Limitation period

- (113) Pursuant to Article 15(1) of Part II of Protocol 3 SCA, the powers of the Authority to recover aid are subject to a limitation period of 10 years. The limitation period shall begin on the day on which the unlawful aid is awarded to the beneficiary either as individual aid or as aid under an aid scheme. Any action taken by the Authority, with regard to the unlawful aid shall interrupt the limitation period⁽⁸⁵⁾.
- (114) In this decision, the Authority will only further assess the potential aid character of the lease agreements for which the limitation period has not expired.
- (115) The General Court has confirmed that a request for information constitutes a measure interrupting the 10-year limitation period⁽⁸⁶⁾. Furthermore, the General Court stated, in relation to an information request from the Commission that: 'When it addresses a request for information to a Member State, the Commission is informing that State that it has in its possession information concerning aid alleged to be unlawful and, if necessary, that that aid will have to be repaid. Accordingly, the simplicity of the request for information does not have the consequence of depriving it of legal effect as a measure capable of interrupting the limitation period'⁽⁸⁷⁾.
- (116) By letter dated 27 March 2017, the Authority sent the first complaint in the case to the Norwegian authorities and invited them to comment on the complaint⁽⁸⁸⁾. By that letter, the Authority informed the Norwegian authorities that it had in its possession information concerning alleged unlawful state aid and invited them to provide their comments. The Authority therefore considers that by sending the first complaint to the Norwegian authorities, it took action within the meaning of Article 15(2) of Part II of Protocol 3 SCA, and therefore interrupted the limitation period on 27 March 2017.
- (117) Accordingly, the lease agreements for which the limitation period has not expired, would appear to be following:
- (a) Lease agreement 2007 – 2008;
 - (b) Lease agreement 2009 – 2010; and
 - (c) Lease agreement 2011 (which has been renewed annually).
- (118) This is because it would seem from the information provided by the Norwegian authorities that the lease agreement entered into force on 1 January 2008⁽⁸⁹⁾, which in the absence of any indication to the contrary should be taken as the day any aid was granted under the agreement. However, it appears that the lease agreement listed by the Norwegian authorities, as preceding the 2007 – 2008 lease agreement expired on 31 December 2006. The Authority thus lacks information regarding the lease agreement in force during the year 2007. Moreover, the Authority does not have information on when the lease agreement of 2007 – 2008 was signed, and on whether the date of signing could be the date that any aid was granted under the agreement.
- (119) The Authority invites the Norwegian authorities to submit further information in this regard.

⁽⁸⁵⁾ Article 15(2) of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁸⁶⁾ See judgment in *Scott v Commission*, T-366/00, EU:T:2003:113, paragraph 60: 'It follows that the mere fact that the applicant was not aware of the existence of the Commission's request for information from the French authorities beginning on 17 January 1997 [...] does not have the effect of depriving them of legal effect vis-à-vis the applicant. Consequently, the letter of 17 January 1997, sent by the Commission before the initiation of the administrative procedure and requesting further information from the French authorities, constitutes, under Article 15 of Regulation (EC) No 659/1999, a measure interrupting the 10-year limitation period'. Article 15 of Council Regulation (EC) No 659/1999 of 22 March laying down detailed rules for the application of Article 93 of the EC Treaty (no longer in force) corresponds to Article 15 of Part II of Protocol 3 SCA.

⁽⁸⁷⁾ Judgment in *Département du Loiret v Commission*, T-369/00, EU:T:2003:114, paragraphs 81 and 82.

⁽⁸⁸⁾ Document No 849708.

⁽⁸⁹⁾ Exhibit Q to Document No 859501.

5.1.7. Conclusion – new vs. existing aid

(120) In light of the above findings, the Authority's further assessment in this decision is limited to potential new aid entailed in measures 4 to 7 and 9, which all post-date the entering into force of the EEA Agreement and where the limitation period has not expired: That is, the lease agreements concluded from 2007 to 2017 (measure 4), the new lease agreement of 2019 (measure 5), the capital increase related to new and unexpected costs (measure 6), the financing of infrastructure costs (measure 7) and the implicit guarantee inherent in the loan agreement between TS and Nordea (measure 9).

5.2. The concept of state aid

(121) Article 61(1) of the EEA Agreement reads as follows:

'Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties, be incompatible with the functioning of this Agreement.'

(122) The qualification of a measure as aid within the meaning of this provision therefore requires the following cumulative conditions to be met: the measure must (i) be granted by the State or through state resources; (ii) confer an advantage on an undertaking; (iii) favour certain undertakings (selectivity); and (iv) be liable to distort competition and affect trade.

5.3. State resources

(123) Only advantages granted directly or indirectly through state resources can constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. State resources include all resources of the public sector, including municipalities⁽⁹⁰⁾.

(124) The transfer of state resources may take many forms, such as direct grants, loans, guarantees, direct investment in the capital of companies, and benefits in kind. A firm and concrete commitment to make state resources available at a later point in time is also considered a transfer of state resources. A positive transfer of funds does not have to occur; foregoing state revenue is sufficient. Waiving revenue which would otherwise have been paid to the State constitutes a transfer of state resources⁽⁹¹⁾.

(125) Measures 4 to 7 and 9 were granted by the Municipality in the form of payments under lease agreements, a capital increase, the reduction of infrastructure costs allegedly borne by a developer and as a potential implicit guarantee inherent in a loan agreement between TS and Nordea. Consequently, the measures entail the transfer of state resources.

5.4. Advantage

5.4.1. Introduction

(126) The qualification of a measure as state aid requires that it confers an advantage on the recipient. An advantage, within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, is any economic benefit, which an undertaking could not have obtained under normal market conditions.

5.4.2. Measure 4 – the lease agreements concluded from 2007 to 2017

(127) The Norwegian authorities have argued that the lease agreements concluded from 2007 to 2017 are market conform and therefore do not entail an advantage within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. The Norwegian authorities have not, however, put forward further arguments to the effect that the Municipality acted as a market investor, when entering into the lease agreement with TS.

(128) The EEA legal order is neutral with regard to the system of property ownership and does not in any way prejudice the right of EEA States to act as economic operators. However, when public authorities directly or indirectly carry out economic transactions in any form, they are subject to EEA State aid rules. Economic transactions carried out by public bodies (including public undertakings) do not confer an advantage on its counterpart, and therefore do not constitute aid, if they are carried out in line with normal market conditions⁽⁹²⁾.

⁽⁹⁰⁾ Judgment in *Germany v Commission*, C-248/84, EU:C:1987:437, and NoA, paragraph 48.

⁽⁹¹⁾ Judgment in *France v Ladbroke Racing Ltd and Commission*, C-83/98 P, EU:C:2000:248, paragraphs 48 – 51.

⁽⁹²⁾ NoA, p. 73 and 74.

- (129) The Norwegian authorities have noted that given the different sizes, equipment, design and location of other venues in Norway, it is not possible to identify a fully equivalent venue to Trondheim Spektrum⁽⁹³⁾. However, the Norwegian authorities have provided information to support its argument that the lease agreements have been market confirm.
- (130) The Municipality has provided information on how TS' pricing to third parties compares to other venues and information on prices for leasing hall capacity for sports and leisure purposes in other venues.
- (131) The Norwegian authorities have explained that Trondheim Spektrum disposes of two halls larger than 2 000 m² (Hall D and Hall F), which are particularly suited for larger fairs, concerts, conferences and similar events. Depending on the type of event, TS charges approximately NOK 70 000 to NOK 85 000 per day for the larger hall D (approximately EUR 7 230 – 8 780), and NOK 59 000 to NOK 70 000 for the somewhat smaller hall F (approximately EUR 6 100 – 7 230).
- (132) The Norwegian authorities made a comparison with leasing such facilities in other venues in Trondheim. The freemasons lodge in Trondheim, for example, charges a daily rate of only NOK 15 000 to NOK 18 000 (approximately EUR 1 550 – 1 860). This is a somewhat smaller venue, it can accommodate up to 600 persons, whereas Hall F in Trondheim Spektrum has a capacity of more than 1 000 persons.
- (133) According to the Norwegian authorities, venues located in Norwegian cities of comparable sizes charge similar rates. In Stavanger, renting of capacity similar to that of Hall F costs just above NOK 200 000 for four days, whereas Grieghallen in Bergen charges approximately NOK 300 000 for four days (approximately EUR 20 100 and 31 000). TS' prices lie just below Bergen⁽⁹⁴⁾.
- (134) The Norwegian authorities have further referred to Sotra Arena located in the municipality of Fjell, a 25 minutes drive from the city of Bergen, a venue with 12 000 m² indoor capacity. In 2016, this venue was used for trade fairs charging approximately NOK 100 000 to 125 000 for three days (approximately EUR 10 300 – 12 900) for approximately 5 000 to 7 000 m².
- (135) In view of this comparison, the Norwegian authorities state that it would appear that TS' prices for hall capacity, when rented out to third parties, are in line with market prices.
- (136) The Municipality purchases capacity from TS, sports clubs with own facilities, other state authorities (in buildings such as high-schools) and to a very limited degree, from private facilities.
- (137) The hourly rate paid by the Municipality ranges between NOK 350 and 2 046 per hour (approximately EUR 36 and 211). The hourly rate paid to TS is NOK 1 174 (approximately EUR 121)⁽⁹⁵⁾. The Norwegian authorities note that the difference in the prices can be explained by a variety of factors. Also, a number of these venues have been financed (partly) by the State and are contractually bound to provide (some) capacity at fixed rates.
- (138) Other factors, which may explain the relatively large differences in prices, are that not all daytimes are similarly valuable and not all venues are as modern, well equipped and centrally located as Trondheim Spektrum. The Norwegian authorities have explained that all of the foregoing considerations are reasons why some of the capacity that the Municipality purchases from other venues is comparatively cheap⁽⁹⁶⁾.
- (139) The Norwegian authorities provided examples of the rates charged by Vestlandshallen, a sports centre in Bergen. According to the Norwegian authorities, this venue charges approximately the same price to (non-sport club) users as the Municipality pays to TS. This is based on a calculation whereby one of TS' 'hall hours' is for a surface area of 800 m² and comprises 60 minutes. A 'quarter hall' in Vestlandshallen would be approximately 440 m² and cost NOK 940 for 90 minutes (approximately EUR 97). This would result in a theoretical price of approximately NOK 626 for 60 minutes and hence NOK 1 252 for a slightly larger surface area than the equivalent in TS (approximately EUR 65 and 129).
- (140) Moreover, the Norwegian authorities argue that the City of Bergen charges non-preferential users NOK 1 150 for one hour in Haukelandshallen, a venue comparable to Trondheim Spektrum (approximately EUR 119). Furthermore, the City of Tromsø charges up to NOK 1 940 for one hour of similar surface area in Tromsøhallen (approximately EUR 200).

⁽⁹³⁾ Document 859501, p. 17.

⁽⁹⁴⁾ Document No 859501, p. 17–18. The Norwegian authorities have further referred to a management interview with Trondheim Messeselskap AS, a company that organizes fairs all over Norway in which the Municipality was informed that Trondheim Spektrum is not perceived as a particularly cheap location. The Norwegian authorities have referred to this interview for further details on price comparison.

⁽⁹⁵⁾ Presumably by dividing the total price paid by number of hours, 14 679 522/12 500 = 1174.36.

⁽⁹⁶⁾ Document No 859501, p. 18.

- (141) The Authority notes that these prices appear to be charged for specific events whereas the assessment in the case at hand concerns an agreed price for a large amount of capacity over a long period of time.
- (142) Furthermore, as noted by the Norwegian authorities, there are important differences when it comes to comparing these venues, for example in the rental time ⁽⁹⁷⁾, the quality of the facilities and the location of the venues within (or outside) the cities. In light of this, the Authority is not convinced that these examples submitted by the Norwegian authorities provide a sufficient degree of comparability to be able to establish that the lease agreements have conformed to market terms.
- (143) In order to establish whether a transaction conforms to market conditions, the transaction can be assessed in the light of the terms under which comparable transactions carried out by comparable private operators have taken place in comparable situations ⁽⁹⁸⁾.
- (144) Benchmarking may not be an appropriate method to establish market prices if the available benchmarks have not been defined with regard to market considerations or if the existing prices are significantly distorted by public interventions ⁽⁹⁹⁾.
- (145) Finally, there are other indications that the lease agreements have not been entered into on market terms, indicating a need for further assessment.
- (146) First, the Norwegian authorities have explained that, in the past, the rent in the lease agreements has been set, inter alia, on the basis of TS' cost structure, with a focus on putting TS in a position to pay off its loans and continue operations.
- (147) Second, in the past, there are examples where the rent has been reduced unilaterally by the Municipality, due to reasons unrelated to the use of the facilities ⁽¹⁰⁰⁾.
- (148) Third, the Norwegian authorities have explained that the lease agreements have provided that TS can reclaim up to 2 000 hours annually under the lease agreements. TS can therefore use the facilities, which are otherwise reserved under the lease agreements for other purposes, for those specific hours. The Norwegian authorities have explained that TS has reclaimed 945 – 2 173 hours annually from 2010 to 2017 and that there is no mechanism for the reduction of the overall rent when TS reclaims rented hours. However, the Norwegian authorities have explained that these are hours which the Municipality for distribution purposes gains access to, but never pays for ⁽¹⁰¹⁾.
- (149) In the light of the aforementioned considerations, the Authority takes the preliminary view that the lease agreements from 2007 to 2017 may have granted TS an advantage.

5.4.3. Measure 5 – the lease agreement of 2019

- (150) The Norwegian authorities have argued that the lease agreement of 2019 is market conform and therefore does not constitute an advantage in favour of TS. The Norwegian authorities have not presented arguments stating that the Municipality acted as a market investor when entering into the new lease agreement with TS.
- (151) The new lease agreement represents an increase in the rent per hour from approximately NOK 1 200 to NOK 1 700 (approximately EUR 124 to 176) ⁽¹⁰²⁾. The Norwegian authorities have acknowledged that this is at the upper end of the hourly rates they have provided (hourly rates from a sample of sports facilities range from approximately NOK 350 to NOK 2 046 (approximately EUR 36 to 211)) ⁽¹⁰³⁾.
- (152) Trondheim Spektrum will be, following the upgrade, a modern and very centrally located facility in one of Norway's largest and fastest growing cities. In the Norwegian authorities' view, for the Authority to conclude that the lease agreement does entail an advantage, the hourly rate would have to be well above the price ranges observed in the market ⁽¹⁰⁴⁾.

⁽⁹⁷⁾ As explained by the Norwegian authorities, not all daytimes are equally valuable.

⁽⁹⁸⁾ NoA, paragraph 98.

⁽⁹⁹⁾ NoA, paragraph 99.

⁽¹⁰⁰⁾ Document No 874440, p. 8. In 1994, the rent was reduced by NOK 2 million unilaterally by the City Council. The reason behind this was threefold; (i) overall economic downturn demanding overall cuts in the city budget, (ii) the City Council was focusing on elderly care, and (iii) after refinancing in 1992, TS had reduced their cost of loan-capital and was deemed able to withstand such a cut.

⁽¹⁰¹⁾ Document No 896727, p. 6.

⁽¹⁰²⁾ Numbers from 2017.

⁽¹⁰³⁾ See section 5.4.2 of this decision.

⁽¹⁰⁴⁾ Document No 1040641, p. 9.

- (153) The Norwegian authorities have further stated that the hourly rate for commercial users of Trondheim Spektrum was higher in the past (from NOK 1 000 to 1 800; approximately EUR 103 to 186) than under the municipal lease contract (NOK 1 200; approximately EUR 124). This is also expected to remain the case going forward, with an hourly rate of approximately NOK 1 700 under the new lease agreement (approximately EUR 176).
- (154) Consequently, if it were concluded that the Municipality paid a price above market levels, this would necessarily entail that the commercial users of TS would also do that. In the Norwegian authorities' view, there is no reason to assume that commercial users would pay a price above market level for the renting of hall space in Trondheim Spektrum ⁽¹⁰⁵⁾.
- (155) The Authority acknowledges that the benchmarks provided by the Norwegian authorities do enable some degree of comparison. However, as the Authority noted with regard to the lease agreements concluded from 1999 to 2017, the lease agreement concerns an annually agreed price for a large amount of capacity, whereas the hourly rates provided for other venues appear to concern situations where the venue is rented for a limited period.
- (156) Furthermore, as noted by the Norwegian authorities, the comparison entails important differences, for example in the rental time, the quality of the facilities, and the location of the venues within the cities. The Authority therefore has doubts as to whether the benchmarks provided by the Norwegian authorities can establish that the lease agreement of 2019 conforms to market terms.
- (157) The Authority therefore does not share the Norwegian authorities' view that the hourly rates observed in the market, as described by the Norwegian authorities, are sufficient at this stage, in order to exclude that the lease agreement entails an advantage to TS.
- (158) The Authority accordingly draws the preliminary conclusion that the lease agreement of 2019 concluded in 2017 may have granted an advantage to TS.

5.4.4. Measure 6 – capital increase linked to new and unexpected costs – GBER

- (159) The Norwegian authorities have granted *ad hoc* aid to TS in the form of a capital increase for an amount of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) under Article 55 GBER. The Norwegian authorities have not argued that TS could have obtained the capital increase under normal market conditions. The Norwegian authorities have explained that TS cannot cover these additional costs through its existing means or through additional market financing.
- (160) Accordingly, the Authority finds that the capital increase constitutes an advantage to TS, corresponding to the full amount of the capital increase.

5.4.5. Measure 7 – financing of infrastructure costs

- (161) The precise form of the measure is irrelevant in establishing whether it confers an economic advantage on the undertaking. Not only the granting of positive economic advantages is relevant for the notion of state aid, also relief from economic burdens can constitute an advantage. The latter is a broad category, which comprises any mitigation of charges normally included in the budget of an undertaking. This covers all situations in which economic operators are relieved of the inherent costs of their economic activities ⁽¹⁰⁶⁾.
- (162) The notion of an advantage also covers situations where operators do not have to bear costs that other comparable operators normally do under a given legal order, regardless of the non-economic nature of the activity to which the costs relate ⁽¹⁰⁷⁾.
- (163) The Norwegian authorities have provided information relating to the infrastructure costs of the expansion and development of TS as described in section 4.8.
- (164) The Norwegian authorities have explained that the infrastructure improvements that are (partly) financed by the Municipality relate to measures that the Municipality would have to implement, but the project affects the timing for when the measures are implemented. Further, the Norwegian authorities have stated that it would be disproportionate to require the developer to bear these costs and would thus be contrary to Section 17-3(3) of the Planning and Building Act ⁽¹⁰⁸⁾. Moreover, they have stated that this approach is consistent with the Municipality's practice in other comparable projects ⁽¹⁰⁹⁾.

⁽¹⁰⁵⁾ Document Nos 1040641, p. 10, and 1054298, p. 5.

⁽¹⁰⁶⁾ NoA, paragraph 68.

⁽¹⁰⁷⁾ NoA, paragraph 68.

⁽¹⁰⁸⁾ *Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)* LOV-2008-06-27-71, available at <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>.

⁽¹⁰⁹⁾ Document No 1059170.

- (165) The Norwegian authorities have explained that in order to ensure proportionality of the cost allocation, the total costs that the developer must bear are benchmarked against other projects and practice (cost of contribution to public infrastructure per m² BRA ⁽¹¹⁰⁾). For a typical housing development, which tends to be a highly profitable development, experience shows that an acceptable expense per m² BRA is around NOK 2 000 (approximately EUR 207). In TS' case, there is a cost of NOK 2 081 per m² BRA (approximately EUR 215).
- (166) However, the Norwegian authorities have not provided information underlying the calculations of the division of costs and have not specified whether these calculations are based on objective criteria. The benchmark used by the Norwegian authorities does not provide full comparability as it refers to a different type of project, that is, a housing development, whereas the case at hand concerns a multifunctional infrastructure. Furthermore, it is not clear how this benchmark has been applied to other projects. The Authority therefore sees a need for a further assessment of the practice of calculating costs for these types of projects. Consequently, the Authority cannot, at this point, exclude the existence of an advantage, within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.
- (167) The Authority thus draws the preliminary conclusion that the division and calculation of infrastructure costs, with regard to the renovation and extension of TS, may have granted TS an advantage.

5.4.6. Measure 9 – implicit guarantee inherent in a loan agreement between Nordea and TS

- (168) On 11 December 2017, TS signed a loan agreement for NOK 490 million (approximately EUR 50,67 million) with Nordea ⁽¹¹¹⁾. Nordea will provide the working capital during the construction period. The Norwegian authorities have explained that the Municipality is not a party to the loan agreement, nor are there any contractual obligations that require the municipality to provide financing or capital to TS ⁽¹¹²⁾.
- (169) One of the complainants has alleged that the Municipality has granted state aid to TS through the loan with Nordea, in the form of a guarantee.
- (170) As described in section 4.10, the loan agreement contains clauses, which mention the possibility for the Municipality, without acting contrary to the legislation, if necessary, to issue a guarantee for Nordea, in relation to the risk which follows any cost overruns in the construction period ⁽¹¹³⁾.
- (171) The loan agreement further contains clauses, which state that the lease agreement between TS and the Municipality cannot be changed, without Nordea's prior written approval ⁽¹¹⁴⁾. Furthermore, the loan agreement contains a condition that the Municipality owns at least 77,93 % of TS ⁽¹¹⁵⁾.
- (172) The Norwegian authorities have emphasised that the Municipality is not a party to the loan agreement and that it is Nordea that takes into account certain factual circumstances in its risk assessment and that these clauses and statements do not bind the Municipality. More specifically, the Norwegian authorities have stated that the potential structural changes in the company and potential political guidelines do not constitute a firm and concrete legal obligation that could bind the Municipality.
- (173) Similarly, the Norwegian authorities have argued that the section in the loan agreement that states that the lease agreement with the Municipality cannot be changed without Nordea's prior written consent, does not bind the Municipality. Were the lease agreement to be changed, it would be for TS to ensure that it obtains the consent of its creditor, i.e. Nordea.
- (174) As to the condition for granting and maintaining the construction loan that the Municipality owns at least 77,93 % of TS, the Norwegian authorities recall that the board of TS, which entered into the loan agreement, does not have the authority to bind its shareholders and thereby the Municipality, including a potential future sale of shares. The loan agreements reflect that Nordea is well aware of the fact that the agreement cannot bind the Municipality, given that the second section provides that change in the ownership structure without consent implies a breach of contract by TS ⁽¹¹⁶⁾.
- (175) However, the Authority finds the effects of the statements in the loan agreements unclear and can, at this point, not exclude that they provide an advantage to TS in the form of an implicit guarantee from the Municipality.
- (176) The Authority invites the Norwegian authorities to submit further information in this regard.

⁽¹¹⁰⁾ The Authority understands that 'BRA' stands for 'area of use'.

⁽¹¹¹⁾ Document No 1054294.

⁽¹¹²⁾ Document No 1054298, p. 6.

⁽¹¹³⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 5, 'Other terms' – bullet point 3.

⁽¹¹⁴⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 5, 'Other terms' – bullet point 4.

⁽¹¹⁵⁾ Document No 1054294, Loan Agreement between Nordea and TS, dated 11 December 2017, page 4, 'Change of ownership – mandatory mandatory early repayment' – first paragraph.

⁽¹¹⁶⁾ Document No 1054298, p. 7.

5.5. *The notion of undertaking*

- (177) In order to constitute state aid within the meaning of Article 61 of the EEA Agreement, the measure must confer an advantage on an undertaking. Undertakings are entities engaged in an economic activity, regardless of their legal status and the way in which they are financed⁽¹¹⁷⁾. Consequently, the public or private status of an entity or the fact that an entity is partly or wholly publicly owned has no bearing as to whether or not that entity is an ‘undertaking’ within the meaning of state aid law⁽¹¹⁸⁾.
- (178) Economic activities are activities consisting of offering goods or services on a market⁽¹¹⁹⁾. Conversely, entities that are not commercially active in the sense that they are not offering goods or services on a given market do not constitute undertakings. In general, both the construction and operation of an infrastructure constitute an economic activity in itself (and are thus subject to state aid rules) if that infrastructure is, or will be used, to provide goods or services on the market⁽¹²⁰⁾. State aid may be granted at several levels: construction, operation and use of the infrastructure⁽¹²¹⁾.
- (179) A single entity may carry out a number of activities, both economic and non-economic activities, provided that it keeps separate accounts for the different funds that it receives, so as to exclude any risk of cross-subsidisation of its economic activities by means of public funds received for its non-economic activities⁽¹²²⁾.
- (180) Trondheim Spektrum is a multifunctional facility, which hosts, inter alia, concerts, large sport events, fairs, and congresses. Further, Trondheim Spektrum is scheduled to host in 2020 the European Championship in handball for men and women. TS also rents out facilities to the Municipality, which in turn makes them available to the sport clubs.
- (181) It is undisputed that TS carries out economic activities, when hosting concerts, large sport events, fairs, congresses and other such events. Consequently, TS constitutes an undertaking within the meaning of Article 61 of the EEA Agreement, with regard to those activities.
- (182) However, the Norwegian authorities have argued that the use of TS’ facilities by sport clubs cannot be considered as an economic activity, given that neither the Municipality nor TS receives any remuneration from its users. On this basis, the Norwegian authorities have argued that TS provides its services on a market on a commercial basis only in so far as it is offering its spare capacity on the markets for trade fairs, concerts and other such activities. All other activities should be classified as non-economic⁽¹²³⁾.
- (183) Even if the Municipality can be considered to be carrying out a non-economic activity by offering cost-free facilities for the Municipality’s sport clubs, in principle, the entity supplying the Municipality with such facilities, might very well be carrying out economic activities when doing so. The non-economic activities relate to the services provided to the sport clubs, that is, the relationship between the Municipality and the sport clubs.
- (184) Against that background, the Authority cannot exclude, at this point, that TS is an undertaking, not only when hosting concerts, large sport events, fairs, congresses and other events, but also when renting out its facilities to the Municipality, which then provides the hall space for the Municipality’s sport clubs.
- (185) In any event, TS carries out other economic activities and the Norwegian authorities have admitted that, at least in the past, no strict separation of accounts has been maintained as regards what had been considered economic and non-economic activities⁽¹²⁴⁾.
- (186) Still, the Norwegian authorities have submitted to the Authority a model developed by BDO for the separation of accounts in TS, both for the future and regarding the past. This model has now been implemented by TS.
- (187) However, the Authority does not have sufficient information at this point, based on the BDO cost allocation model and the cost projection for the future, to be convinced that the revenue from each activity covers their own set of costs.

⁽¹¹⁷⁾ Judgment in *Höfner and Elser v Macrotron*, Case C-41/90, EU:C:1991:161, paragraphs 21 – 23 and

⁽¹¹⁸⁾ Judgment in *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania v Ayuntamiento de Getafe*, Case C-74/16, EU:C:2017:496, paragraph 42.

⁽¹¹⁹⁾ Judgment in *Cassa di Risparmio di Firenze and Others*, Case C-222/04, EU:C:2006:8, paragraph 108.

⁽¹²⁰⁾ Judgment in *Mitteldeutsche Flughafen and Flughafen Leipzig-Halle v Commission*, Case C-288/11 P, EU:C:2012:821, paragraphs 40 – 43.

⁽¹²¹⁾ The Authority’s Decision No 496/13/COL of 11 December 2013 concerning the financing of Harpa Concert Hall and Conference Centre, paragraph 50.

⁽¹²²⁾ Judgment in *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania v Ayuntamiento de Getafe*, Case C-74/16, EU:C:2017:496, paragraph 51.

⁽¹²³⁾ Document No 859501, p. 20.

⁽¹²⁴⁾ Document No 859501, p. 19.

(188) Consequently, even if the renting out of TS' facilities to the Municipality for the purposes of providing cost-free facilities to the Municipality's sport clubs were to be considered non-economic, the Authority is not convinced that TS has excluded the risk that the public funds received could cross-subsidise economic activities.

(189) In light of the above, the Authority cannot exclude that the measures assessed in this decision have provided an advantage to TS' economic activities.

5.6. *Selectivity*

(190) To be characterised as state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, the measure must also be selective in that it favours 'certain undertakings or the production of certain goods'. Not all measures which favour economic operators fall under the notion of aid, but only those which grant an advantage in a selective way to certain undertakings, categories of undertakings or to certain economic sectors.

(191) The potential aid measures at issue here are individual measures addressed only to TS. The measures are therefore selective within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

5.7. *Impact on trade and distortion of competition*

(192) Public support to undertakings only constitutes state aid under Article 61(1) of the EEA Agreement, if it 'distorts or threatens to distort competition' and only insofar, as it is liable to 'affect trade' between EEA States.

(193) According to settled case-law, the mere fact that a measure strengthens the position of an undertaking compared with other undertakings competing in intra-EEA trade, is considered sufficient to conclude that the measure is likely to affect trade between EEA States and distort competition between undertakings established in other EEA States ⁽¹²⁵⁾.

(194) To the extent that the measures assessed in this decision have not been carried out in line with normal market conditions, they have conferred an advantage on TS, which strengthens its position compared to other undertakings that it competes with.

(195) The Authority must further consider whether the measures are liable to affect trade between EEA States. In this regard, the Union Courts have ruled that 'where State financial aid strengthens the position of an undertaking as compared with other undertakings competing in intra-[Union] trade, the latter must be regarded as affected by the aid' ⁽¹²⁶⁾.

(196) The City of Trondheim is the third largest city in Norway located about an hour's drive from the scarcely populated areas of mid-Sweden. Trondheim Spektrum has the capacity to host large and mid-size international events, which may also be held outside the region ⁽¹²⁷⁾.

(197) On the other hand, the Norwegian authorities have submitted that taking into consideration that the majority of the activities carried out in Trondheim Spektrum are of local character and in light of the limited extent of the activities of TS in a market, as well as the marginal aid intensity, if any, it can consequently not be foreseen that the measures would have more than, at most, a marginal effect on the conditions of cross-border investment or establishment ⁽¹²⁸⁾.

(198) The Authority notes that an effect on trade cannot be merely hypothetical or presumed. It must be established why the measure distorts or threatens to distort competition and is liable to have an effect on trade between EEA States, based on the foreseeable effects of the measure ⁽¹²⁹⁾.

(199) The Authority and the Commission have in a number of decisions considered that certain activities and measures, in view of their specific circumstances, have a purely local impact and consequently no effect on trade between EEA States. In those cases, the Authority and the Commission ascertained, in particular, that the beneficiary provided services to a limited area within an EEA State and was unlikely to attract customers from other EEA States and that it could not be foreseen that the measure would have more than marginal effect on the conditions of cross-border investments or establishments. Some of these decisions concerned sports and leisure facilities serving predominantly a local audience and unlikely to attract customers or investment from other EEA States ⁽¹³⁰⁾.

⁽¹²⁵⁾ Case E-6/98 *The Government of Norway v EFTA Surveillance Authority* [1999] EFTA Ct. Rep. 76, paragraph 59; and judgment in *Philip Morris v Commission*, C-730/79, EU:C:1980:209, paragraph 11.

⁽¹²⁶⁾ Judgment in *Eventech v The Parking Adjudicator*, C-518/13, EU:C:2015:9, paragraph 66.

⁽¹²⁷⁾ Document No 859501, p. 22.

⁽¹²⁸⁾ Document No 859501, p. 22.

⁽¹²⁹⁾ See, for instance, judgment in *AITEC and others v Commission*, T-447/93, T-448/93 and T-449/93, EU:T:1995:130, paragraph 141.

⁽¹³⁰⁾ See, for instance, Commission Decisions in cases N 258/2000 *Leisure Pool Dorsten* (OJ C 172, 16.6.2001, p. 16); Commission Decision 2004/114/EC of 29 October 2003 on measures in favour of non-profit harbours for recreational crafts, the Netherlands (OJ L 34, 6.2.2004, p. 63); SA.37963 – United Kingdom – Alleged State aid to Glenmore Lodge (OJ C 277, 21.8.2015, p. 3); SA.38208 – United Kingdom – Alleged State aid to UK member-owned golf clubs (OJ C 277, 21.8.2015, p. 4); the Authority's Decision No 459/12/COL of 5 December 2012 on aid to Bømlabadet Bygg AS for the construction of the Bømlabadet aqua park in the Municipality of Bømlo; and Decision No 20/19/COL of 2 April 2019 *Leangbukten Båtförenings Andelslag*.

- (200) In the case at hand, the Authority notes that even though some of the activities carried out by TS are of local character, TS also hosts events such as trade fairs, which attract foreign customers. Moreover, TS will host the European handball Championship in 2020, which can be assumed to attract foreign customers.
- (201) Finally, the market for organising international events is open to competition between venue providers and event organisers, which generally engage in activities that are subject to trade between EEA States⁽¹³¹⁾.
- (202) In light of the above, at this stage, the Authority considers that the measures at issue threaten to distort competition and are liable to effect trade between EEA States.

6. Conclusion on the presence of aid

- (203) The Authority takes the preliminary view that measures 4 to 7 and 9, as specified above, may entail state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.

7. Procedural requirements

- (204) Pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3 SCA: 'the EFTA Surveillance Authority shall be informed, in sufficient time to enable it to submit its comments, of any plans to grant or alter aid. [...] The State concerned shall not put its proposed measures into effect until the procedure has resulted in a final decision'.
- (205) The Norwegian authorities have not notified all of the measures in question to the Authority. The Authority therefore reaches the preliminary conclusion that the Norwegian authorities have not respected their obligations pursuant to Article 1(3) of Part I of Protocol 3 SCA, and that to the extent measures 4, 7 and 9 entail state aid, that aid is unlawful.
- (206) The Norwegian authorities notified the new lease agreement of 2019, measure 5, on 29 November 2018⁽¹³²⁾. The new lease agreement was signed by TS and the Municipality on 25 September and 26 October 2017 respectively and will enter into force on 1 December 2019. The Norwegian authorities have argued that the new lease agreement is conditional upon being in line with market terms⁽¹³³⁾. It explicitly enables adaptations to bring the conditions of the agreement in line with market terms should the Authority so require. In light of this, the Authority's preliminary conclusion is that, should the lease agreement entail state aid, the Norwegian authorities have respected the requirement set out in Article 1(3) of Part I of Protocol 3 SCA. However, finding this conclusion less than certain, the Authority specifically invites the Norwegian authorities to submit further information in this regard.
- (207) Furthermore, as regards measure 6, the capital increase, the Authority notes that the Norwegian authorities have granted this aid to TS under Article 55 of the GBER⁽¹³⁴⁾. State aid measures fulfilling all the requirements of Chapter I of the GBER, as well as the specific conditions for the relevant category of aid laid down in Chapter III of the GBER, shall be exempted from the notification requirement. However, as further explained below in section 8 of this decision, the Authority is not fully convinced that the requirements set out in Article 6(2) GBER are fulfilled in relation to this measure. Further assessment of the measure seems required. If the Authority would find that measure 6 does not fulfil the requirements of the GBER it would qualify as unlawful aid.

8. Compatibility of any aid

- (208) Should the measures 4 to 7 and 9 entail state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, the Authority must assess whether the aid can be declared compatible with the functioning of the EEA Agreement. It is up to the Norwegian authorities to invoke possible grounds of compatibility and to demonstrate that the conditions for such compatibility are met⁽¹³⁵⁾.
- (209) Should the Authority consider that the measures at issue entail elements of (new) aid, the Norwegian authorities are of the view that they would in any event be compatible with the EEA Agreement.

⁽¹³¹⁾ See to that effect the Authority's Decision No 496/13/COL of 11 December 2013 concerning the financing of Harpa Concert Hall and Conference Centre, paragraph 75.

⁽¹³²⁾ See further section 2.6. The Authority requested additional information from the Norwegian authorities on 28 January 2019, which the Norwegian authorities provided on 21 February 2019.

⁽¹³³⁾ Article 12 of the new lease agreement of 2019 states (in Norwegian): 'Denne avtalen forutsettes å være inngått på markedsmessige vilkår. Det tas forbehold om at avtalen vil – forut for og i avtaleperioden – justeres for å tilfredsstillte eventuelle føringer/krav fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA), og/eller andre offentlige myndigheter. Dette for at avtalen til enhver tid skal tilfredsstillte markedsinvestorprinsippet.'

⁽¹³⁴⁾ See section 4.7 above.

⁽¹³⁵⁾ Judgment in *Italy v Commission*, C-364/90 EU:C:1993:157, paragraph 20.

- (210) The Norwegian authorities have noted that the Authority has recognised the promotion of sport as a common objective in a number of decisions ⁽¹³⁶⁾. Similarly, the European Commission has authorised a large number of aid measures in support of sports and multipurpose facilities ⁽¹³⁷⁾.
- (211) Further, the Norwegian authorities refer to Article 55 of the GBER which allows for aid for the construction of sports – or multipurpose infrastructure. In the Norwegian authorities' view, to some extent, TS arguably also fulfils objectives relating to culture, another well-established objective of common interest ⁽¹³⁸⁾.
- (212) The Norwegian authorities have submitted that TS will not break even without revenue from the lease agreement. The Norwegian authorities consider that there is a demonstrated need for state intervention both as regards the provision of hall capacity to sport clubs and as regards the financing of sports facilities themselves.
- (213) The Norwegian authorities submit that in their view, there is no other policy instrument that would have been equally suited to attain the objective and which would be less distortive. The only other option would be for the Municipality to construct, own and operate a similar infrastructure itself, which, in the Norwegian authorities' view, would hardly be less distortive.
- (214) The Norwegian authorities refer to previous decisions of the Authority and state that in the absence of the lease agreement, the sport clubs would evidently not gain access to free hall time in TS. Even a lower level of the lease would put the entire operation of TS at risk and thereby jeopardise both the provision of hall capacity to sport clubs and the existence of TS as such ⁽¹³⁹⁾.
- (215) As regards the incentive effect of the lease agreements, TS could not finance the projects absent the revenue stream from the municipal lease agreement. In that regard, the Norwegian authorities recall that the lease agreements, while intended to be entered into on market terms – also took account of TS' cost structure. Lower income from the Municipality would have left a hole in TS' balance sheet that other – commercial – activities may not have been able to fill. The infrastructure would also have been designed in a different manner and not have taken account of the needs of various kinds of amateur sport. In view of the forgoing, the Norwegian authorities consider that any potential aid clearly has an incentive effect ⁽¹⁴⁰⁾.
- (216) The Norwegian authorities further refer to the compatibility criteria under Article 55 of the GBER and state that the actual aid element must necessarily be lower than the thresholds in the GBER and that higher amounts could, in any event, be approved under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement, in particular, if that aid does not lead to more than a reasonable profit, which according to current projections, is not the case. In view of this, the Norwegian authorities consider that any potential aid, inherent in the lease agreement, is proportionate and limited to the minimum necessary.
- (217) The Norwegian authorities have further stated that if any of the measures addressed would be found to constitute state aid it would be equally clear that those measures would be proportionate. The aid element would be minor in comparison to the costs of constructing and operating Trondheim Spektrum. The Norwegian authorities do not consider it meaningful to calculate a precise potential aid intensity, as undoubtedly, the vast part if not all of the public financing has benefitted TS' non-economic activities.
- (218) In any event, it is apparent from TS' income statement that it generates a large percentage of its income from sales to third parties and the Municipality takes full account of TS' other revenues when negotiating the lease agreements. As a result, the aid is limited to the minimum necessary.

⁽¹³⁶⁾ The Norwegian authorities refer to the Authority's Decision No 357/15/COL of 23 September 2015 to close the formal investigation into State aid in favour of Sandefjord Fotball AS, Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Vålerenga Fotball, and Decision No 13/18/COL of 29 January 2018 – Templarheimen II – Aid for the construction and operation of the sports facility Templarheimen.

⁽¹³⁷⁾ The Norwegian authorities refer to Commission Decision in case SA.33728 on the financing of a new multiarena in Copenhagen.

⁽¹³⁸⁾ The Norwegian authorities refer to Article 53 of the GBER, in particular paragraph 2 thereof, and the Authority's Decision No 496/13/COL of 11 December 2013 concerning the financing of Harpa Concert Hall and Conference Centre.

⁽¹³⁹⁾ Document No 1046041, p. 13.

⁽¹⁴⁰⁾ Document No 1040641, p. 14.

- (219) The Norwegian authorities further refer to the BDO report and state that no cross-subsidisation of the commercial activities occurs. Even if the Authority refuses to exclude the presence of aid in the lease agreement, based on the benchmarks submitted by the Norwegian authorities, these benchmarks prove that the lease agreement's pricing falls within the range of what is customary in this market in Norway. In that regard, the Municipality notes that the Authority has previously accepted such benchmarks in an infrastructure case as a means to ensure the proportionality of the aid ⁽¹⁴¹⁾.
- (220) The Norwegian authorities consider that, as any aid amount would be insignificant and as TS does not undercharge its commercial users, any effect on trade between EEA States or distortion of competition would be insignificant at most. The Norwegian authorities therefore submit that a balancing test would need to result in finding any potential aid to TS compatible with the EEA Agreement ⁽¹⁴²⁾.
- (221) The Norwegian authorities state that TS in its present form is a cornerstone of the sports and cultural offer available in Trondheim, in particular, as regards free amateur sports. As for the negative effects, the BDO report supports the claim that any aid is used to finance activities of local (and most likely non-economic) character, with no spill-over to the commercial, market oriented activities that TS also performs.
- (222) According to the Norwegian authorities, it would appear common ground that private investment into facilities such as TS is rare and, in any event, insufficient. In the Norwegian authorities' view, the aid would therefore not be capable of crowding out private investment.
- (223) Further, Trondheim is geographically very isolated by European standards and thus unlikely to compete (directly) with other similar venues in Norway, or even less likely, in other EEA States. Even if that would be the case, that does not seem to have led the Authority or the Commission to question the compatibility of aid to such infrastructures. In addition, the Norwegian authorities have shown that TS does not undercharge its commercial users.
- (224) The Authority notes that aid to promote sport and culture, including aid to sport and multi-purpose infrastructure, can be declared compatible with the functioning of the EEA Agreement under certain conditions, as illustrated by Article 55 of the GBER and the decisional practice of the European Commission ⁽¹⁴³⁾ and the Authority ⁽¹⁴⁴⁾.
- (225) The possible aid measures at hand vary in nature. At this stage, the Authority does not have the information to enable it to set out the total possible amount of alleged aid granted to TS that would result from these measures. The Authority must thus conclude that it has doubts as to whether the measures would respect the principle of proportionality and be limited to what is necessary to achieve the stated objective.
- (226) Furthermore, the Authority does not have sufficient information at this point, based on the BDO cost allocation model and the cost projections for the future, to be convinced that the revenue from each activity covers their own set of costs. Consequently, the Authority cannot exclude cross-subsidization from the alleged aid measures to the other activities carried out by TS.
- (227) As to the claims of unlawful state aid granted to TS in the form of the implicit guarantee alleged to be granted in relation to the loan agreement and the alleged relief of infrastructure costs, the Norwegian authorities have not put forward any arguments, regarding possible compatibility with the functioning of the EEA Agreement, in case these measures are found to constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. The Authority invites the Norwegian authorities to submit information in this regard.
- (228) As regards the capital increase, referred to as measure 6 in this decision, the Authority notes that the Norwegian authorities have granted this aid to TS under Article 55 of the GBER ⁽¹⁴⁵⁾. The Norwegian authorities have provided information relating to the increased and extra costs pertaining to the extension and renovation of Trondheim Spektrum, which led to the capital increase being granted to TS ⁽¹⁴⁶⁾. In previous correspondence between the Authority and the Norwegian authorities, the Authority had raised the issue of whether the measure fulfilled the criteria set out in Article 6(2) of the GBER. The Norwegian authorities have stated that TS cannot complete the expansion without the requested capital. The Norwegian authorities therefore consider that the aid complies with Article 6 GBER.

⁽¹⁴¹⁾ Document No 1040641, p. 15.

⁽¹⁴²⁾ Document No 859501, p. 25.

⁽¹⁴³⁾ See e.g. Commission Decision in case SA.33728 Financing of a new multiarena in Copenhagen, Commission Decision in case SA.33618 Sweden – Uppsala arena, Commission Decision in case SA.47683 Finland – Tampere Arena.

⁽¹⁴⁴⁾ The Authority's Decision No 357/15/COL of 23 September 2015 to close the formal investigation into State aid in favour of Sandefjord Fotball AS, Decision No 225/15/COL of 10 June 2015 raising no objections to aid in the form of a transfer of land to Välerenga Fotball, and Decision No 13/18/COL of 29 January 2018 – Templarheimen II – Aid for the construction and operation of the sports facility Templarheimen.

⁽¹⁴⁵⁾ See section 4.7 above.

⁽¹⁴⁶⁾ Document No 930813. Letter from the Norwegian authorities dated 21 September 2018.

- (229) Article 6(1) GBER states that the Regulation shall only apply to aid, which has an incentive effect. According to Article 6(2) GBER: 'Aid shall be considered to have an incentive effect if the beneficiary has submitted written application for the aid to the Member State concerned before work on the project or activity starts. The application for the aid shall contain at least the following information: a) undertaking's name and size; b) description of the project, including its start and end dates; c) location of the project; d) list of project costs; type of aid (grant, loan, guarantee, repayable advance, equity injection or other) and amount of public funding needed for the project'.
- (230) The Norwegian authorities have explained that originally the project costs were estimated to be approximately NOK 536 million (approximately EUR 55,37 million). However, the expectation now is that they will be approximately NOK 591 million (approximately EUR 61,05 million), due, in particular, to the fact that the scope of the project increased. The increased costs of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) can be attributed two both, as described by the Norwegian authorities, new costs (increased scope of the project) and unexpected costs (budget overruns).
- (231) As explained by the Norwegian authorities in relation to the measure, Trondheim Spektrum has been undergoing a significant renovation and extension project since summer 2017. TS applied for a capital increase of NOK 55 million (approximately EUR 5,68 million) on 6 July 2018, and was granted the aid on 5 December 2018. It therefore seems that the aid was granted after the work on the renovation and extension project started.
- (232) In light of the above, the Authority has doubts, at this point, as to whether the measure fulfils the criteria set out in Article 6(2) GBER. The Authority invites the Norwegian authorities to provide further information in this regard.
- (233) The Norwegian authorities have not presented arguments concerning compatibility of the measure directly under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement, in the event that it would be considered that the GBER would not be applicable to the measure. The Authority invites the Norwegian authorities to provide information in this regard.
- (234) Consequently, following its preliminary assessment, the Authority has doubts as to whether the measures could be deemed compatible under Article 61(3)(c) of the EEA Agreement.

9. Conclusion

- (235) As set out above, the Authority considers that measures 4 to 7 and 9, as described above, may constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement.
- (236) The Authority has doubts as to whether these measures are compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (237) Consequently, and in accordance Article 4(4) of Part II of Protocol 3 SCA, the Authority is obliged to open the formal investigation procedure provided for in Article 1(2) of Part I of Protocol 3 SCA. The decision to open a formal investigation procedure is without prejudice to the final decision of the Authority, which may conclude that the measures do not constitute state aid, or that any aid is compatible with the functioning of the EEA Agreement.
- (238) The Authority, acting under the procedure laid down in Article 1(2) of Part I of Protocol 3 SCA, invites the Norwegian authorities to submit, by **Monday, 20 May 2019**, their comments and to provide all documents, information and data needed for the assessment of these measures in light of the state aid rules.
- (239) The Authority requests the Norwegian authorities to forward a copy of this decision to Trondheim Spektrum AS.
- (240) The Authority must remind the Norwegian authorities that, according to Article 14 of Part II of Protocol 3 SCA, any incompatible aid unlawfully granted to the beneficiary will have to be recovered, unless (exceptionally) this recovery would be contrary to a general principle of EEA law.

(241) If this letter contains confidential information which should not be disclosed to third parties, please inform the Authority by **13 May 2019**, identifying the confidential elements and the reasons why the information is considered to be confidential. In doing so, please consult the Authority's Guidelines on Professional Secrecy in State Aid Decisions ⁽¹⁴⁷⁾. If the Authority does not receive a reasoned request by that deadline, you will be deemed to agree to the disclosure to third parties and to the publication of the full text of the letter on the Authority's website: <http://www.eftasurv.int/state-aid/state-aid-register/>.

Done in Brussels, 16 April 2019.

For the EFTA Surveillance Authority

Bente ANGELL-HANSEN
President
Responsible College Member

Frank J. BÜCHEL
College Member

Högni KRISTJÁNSSON
College Member

Carsten ZATSCHLER
Countersigning as Director
Legal and Executive Affairs

⁽¹⁴⁷⁾ OJ L 154, 8.6.2006, p. 27 and EEA Supplement No 29, 8.6.2006, p. 1.

V

(Ilmoitukset)

HALLINNOLLISET MENETTELYT

EUROOPAN HENKILÖSTÖVALINTATOIMISTO (EPSO)

Ilmoitus avoimesta kilpailusta

(2019/C 177/05)

Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto (EPSO) järjestää avoimen kilpailun

EPSO/AD/373/19 – HALLINTOVIRKAMIEHET (AD 5)

Kilpailu-ilmoitus julkaistaan 24 kielellä *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* C 177 A 23. toukokuuta 2019.

Lisätietoja on EPSO:n verkkosivuilla osoitteessa <https://epso.europa.eu/>

KILPAILUPOLITIIKAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

EUROOPAN KOMISSIO

Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä

(Asia M.9323 – RheinEnergie/SPIE/TankE)

Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2019/C 177/06)

1. Komissio vastaanotti 16. toukokuuta 2019 neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 ⁽¹⁾ 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä.

Ilmoitus koskee seuraavia yrityksiä:

- RheinEnergie AG (RheinEnergie, Saksa)
- SPIE Deutschland & Zentraleuropa GmbH (SPIE, Saksa), joka kuuluu ranskalaiseen SPIE-konserniin.

RheinEnergie ja SPIE hankkivat sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yhteisen määräysvallan uudessa yhteisyrityksessä TankE, joka tarjoaa palveluja sähköisen liikkumisen alalla, erityisesti kaikenlaisien sähköajoneuvojen latausinfrastruktuurin hankinta- ja asennuspalveluja ja siihen liittyviä konsultti-, toiminta- ja hallintapalveluja.

Keskittymä toteutetaan ostamalla uuden yhteisyrityksen osakkeita.

2. Kyseisten yritysten liiketoiminnan sisältö on seuraava:

- RheinEnergie: alueellinen ja vertikaalisesti integroitu energia- ja vesihuoltoon keskittyvä yritys, joka on välillisesti Kölnin kaupungin määräysvallassa
- SPIE: monenlaisten teknisten palvelujen tarjoaminen rakennuksia, laitoksia ja infrastruktuureja varten. SPIE-konserni tarjoaa koneiteollisuuden ja sähkötekniikan palveluja, teknisiä kiinteistöhuoltopalveluja sekä tieto- ja viestintäpalveluja.

3. Komissio katsoo alustavan tarkastelun perusteella, että ilmoitettu keskittymä voi kuulua sulautuma-asetuksen soveltamisalaan. Asiaa koskeva lopullinen päätös tehdään kuitenkin vasta myöhemmin.

Asia soveltuu mahdollisesti käsiteltäväksi menettelyssä, joka on esitetty komission tiedonannossa yksinkertaistetusta menettelystä tiettyjen keskittymien käsittelemiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 nojalla ⁽²⁾.

4. Komissio pyytää kolmansia osapuolia esittämään ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolle 10 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisupäivästä. Huomautuksissa on aina käytettävä seuraavaa viitettä:

M.9323 – RheinEnergie/SPIE/TankE

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1 ("sulautuma-asetus").

⁽²⁾ EUVL C 366, 14.12.2013, s. 5.

Huomautukset voidaan lähettää komissiolle sähköpostitse, faksilla tai postitse. Yhteystiedot:

Sähköposti: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksi: +32 22964301

Postiosoite:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä
(Asia M.9328 – Platinum Equity Group / Multi-Color Corporation)
Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)
(2019/C 177/07)

1. Komissio vastaanotti 8. toukokuuta 2019 neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 ⁽¹⁾ 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä.

Ilmoitus koskee seuraavia yrityksiä:

- Platinum Equity Group (Yhdysvallat)
- Multi-Color Corporation (Yhdysvallat).

Platinum Equity Group (Platinum Equity) hankkii sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun määräysvallan yrityksessä Multi-Color Corporation (MCC).

Keskittymä toteutetaan ostamalla osakkeita.

2. Kyseisten yritysten liiketoiminnan sisältö on seuraava:

- Platinum Equity: monilla eri aloilla (esimerkiksi tietotekniikka, televiestintä, logistiikka, metallialan palvelut, valmistusteollisuus ja jakelu) toimiville asiakasyrityksille palveluja ja ratkaisuja tarjoavien yritysten sulauttaminen, ostaminen ja toiminnan harjoittaminen
- MCC: etikettien valmistus ja toimitus eri aloilla (muun muassa kotitalouksien hoito- ja puhdistustuotteet ja henkilökohtaiset hygieniatuotteet, elintarvikkeet ja juomat, terveydenhoitotuotteet, kestokulutustavarat sekä viinit ja väkevät alkoholijuomat) toimiville asiakasyrityksille

3. Komissio katsoo alustavan tarkastelun perusteella, että ilmoitettu keskittymä voi kuulua sulautuma-asetuksen soveltamisalaan. Asiaa koskeva lopullinen päätös tehdään kuitenkin vasta myöhemmin.

Asia soveltuu mahdollisesti käsiteltäväksi menettelyssä, joka on esitetty komission tiedonannossa yksinkertaistetusta menettelystä tiettyjen keskittymien käsittelemiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 nojalla ⁽²⁾.

4. Komissio pyytää kolmansiä osapuolia esittämään ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolla 10 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisupäivästä. Huomautuksissa on aina käytettävä seuraavaa viitettä:

M.9328 – Platinum Equity Group / Multi-Color Corporation

Huomautukset voidaan lähettää komissiolle sähköpostitse, faksilla tai postitse. Yhteystiedot:

Sähköposti: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksi +32 22964301

Postiosoite:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1 ("sulautuma-asetus").

⁽²⁾ EUVL C 366, 14.12.2013, s. 5.

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI